

საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტრო
სსიპ დაცული ტერიტორიების სააგენტო

2020 წლის ანგარიში

სარჩევი

შესავალი	3
ძირითადი მიღწევები.....	3
თავი 1. ბუნებრივი რესურსების მდგრადი მართვა.....	14
1.1. დაცვა-პატრულირების სისტემის განვითარება.....	14
1.2. დაცული ტერიტორიების სისტემაში გამოვლენილი სამართალდარღვევები	15
1.3. სამართალდარღვევის სახეები და სტატისტიკა	16
1.4. ხანძარსაწინააღმდეგო ღონისძიებები.....	24
1.5. ხანძრების სტატისტიკა	24
1.6. ბუნებრივი რესურსებით სარგებლობა.....	26
1.7. გეგმიური და საკონტროლო რევიზიების შედეგები	28
1.8. სპეციალური დანიშნულებით ტყეთსარგებლობა	29
თავი 2. სამეცნიერო კვლევა და ბიომრავალფეროვნების მონიტორინგი.....	30
2.1. ბიომრავალფეროვნება - ძირითადი სახეობების სტატისტიკა	32
2.2. სამეცნიერო კვლევები დაცულ ტერიტორიებზე.....	34
2.3. კონსერვაციული პროექტები	36
2.4. ტყის მავნებელ-დაავადებათა მონიტორინგი და ბრძოლის ღონისძიებები	38
თავი 3. ეკოსაგანმანათლებლობა და საზოგადოების ცნობიერების ამაღლება	40
3.1. ეკოსაგანმანათლებლო ღონისძიებების სტატისტიკა	42
3.2. სოციოლოგიური გამოკითხვა.....	44
3.3. ეკოსაგანმანათლებლო პროგრამები.....	46
3.4. ეკოსაგანმანათლებლო აქტივობები	47
3.5. ეკოტურები და ეკობანაკები.....	55
3.6. ურთიერთთანამშრომლობის მემორანდუმები	60
3.7. ტრენინგები	60
თავი 4. ეკოტურიზმი დაცულ ტერიტორიებზე.....	62
4.1. ეკოტურისტული ინფრასტრუქტურა და ეკობოლიკები.....	62
4.2. ახალი ეკოტურისტული სერვისები	67
4.3. ვიზიტორების და შემოსავლების სტატისტიკა	69
4.4. ვიზიტორთა გამოკითხვის შედეგები.....	75
4.5. თანამშრომლობა დაინტერესებულ მხარეებთან.....	76
4.6. დაცული ტერიტორიების სარგებელი.....	76

შესავალი

2020 წლის ანგარიში

სსიპ დაცული ტერიტორიების სააგენტო

სსიპ დაცული ტერიტორიების სააგენტოს საქმიანობის სფეროს წარმოადგენს სახელმწიფო ნაკრძალების, ეროვნული პარკების, ბუნების ძეგლების, აღკვეთილების, დაცული ლანდშაფტების, ბიოსფერული რეზერვატების, მსოფლიო მემკვიდრეობის უბნების და საერთაშორისო მნიშვნელობის მქონე ჭარბტენიანი ტერიტორიების სისტემის მართვა.

2020 წლის მდგომარეობით, დაცული ტერიტორიების საერთო ფართობი შეადგენს 793,351 ჰექტარს, რაც ქვეყნის ტერიტორიის 11.38%-ია.

საქართველოში (IUCN-ის კრიტერიუმების მიხედვით) 5 სხვადასხვა კატეგორიის 93 დაცული ტერიტორიაა, კერძოდ: 14 სახელმწიფო ნაკრძალი, 13 ეროვნული პარკი, 40 ბუნების ძეგლი, 23 აღკვეთილი და 3 დაცული ლანდშაფტი.

ძირითადი მიღწევები

დაცული ტერიტორიების ქსელის გაფართოება

2020 წლის ანგარიში
სსიპ დაცული ტერიტორიების სააგენტო

2020 წელს კანონის თანახმად შეიქმნა 3 ახალი დაცული ტერიტორია:

-)/ ერუშეთის ეროვნული პარკი - 11385 ჰა;
-)/ არაგვის დაცული ლანდშაფტი - 99802 ჰა;
-)/ თრუსოს დაცული ლანდშაფტი - 7007 ჰა.

სულ: 118 194 ჰა.

-)/ გაფართოვდა ბორჯომის ეროვნული პარკი, აბასთუმნის მხარეს - 4180 ჰა.

სულ 2020 წელს დაარსდა 3 ახალი დაცული ტერიტორია და გაფართოვდა 1 დაცული ტერიტორია, შედეგად დაცული ტერიტორიების ფართობი გაიზარდა 122 374 ჰა-ით.

საერთაშორისო აღიარება

2020 წელს ჯავახეთის დაცულ ტერიტორიების ადმინისტრაციის მართვას დაქვემდებარებული მადათაფას და ბუღდაშენის ტბები რამსარის კონვენციის სამდივნოს მიერ საერთაშორისო მნიშვნელობის ჭარბტენიან ტერიტორიებად იქნა აღიარებული.

საჯარო განხილვები

-)/ 2020 წლის 4 თებერვალს დაცული ტერიტორიების სააგენტოში ფშავ-ხევსურეთის ეროვნული პარკის ტყის მართვის გეგმის საჯარო განხილვა გაიმართა.

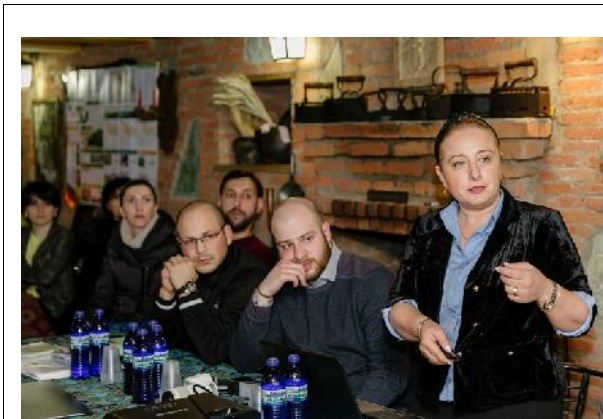
-)/ 2020 წლის თებერვალ-მარტის განმავლობაში სააგენტოს და ტერიტორიული ადმინისტრაციების წარმომადგენლებმა მონაწილეობა მიიღეს სოფლისა და სოფლის მეურნეობის განვითარების სააგენტოს ორგანიზებით გამართულ რეგიონული შეხვედრებში 9 რეგიონში. რეგიონებში გამართულ შეხვედრებზე გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროს შესაბამისი უწყებების წარმომადგენლებმა მიმდინარე და დაგეგმილი პროექტების შესახებ ადგილობრივ წარმომადგენლებს პრეზენტაციები წარუდგინეს.

2020 წლის ანგარიში

სსიპ დაცული ტერიტორიების სააგენტო

2020 წლის 21 თებერვალს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროს დაცული ტერიტორიების სააგენტოს წარმომადგენლებმა რაჭის რეგიონში დაცული ტერიტორიების დაარსების საკითხი ადგილობრივ მოსახლეობასთან შეხვედრაზე განიხილეს. დღეისათვის უკვე მომზადებულია კანონპროექტი – „რაჭის ეროვნული პარკისა და შოვის აღკვეთილის შექმნისა და მართვის შესახებ“. შეხვედრაზე დაცული ტერიტორიების სააგენტოს და ბუნების დაცვის მსოფლიო ფონდის (WWF) წარმომადგენლებმა მოსახლეობას რაჭის რეგიონში დაცული ტერიტორიების დაარსების შესაძლებლობი გააცნეს. ახალი დაცული ტერიტორიის დაარსება იგეგმება ონის მუნიციპალიტეტში და მისი ფართობი 52 191 ჰექტარს შეადგენს.

2020 წლის 15 სექტემბერს ჯავახეთის დაცული ტერიტორიების მენეჯმენტის გეგმის პროექტის საჯარო განხილვა გაიმართა ონლაინ რეჟიმში.

JNP MP Sept 2020 | public hearing თბ* - PDF-XChange Viewer

2	24 თებერვალი, 2020	ჯავახეთის დაცული ტერიტორიების განახლებული მენეჯმენტის გეგმის პირველი სამუშაო ვერსიის წარდგენა სამუშაო ჯგუფის ფარგლებში
3	10 აპრილი, 2020	ჯავახეთის დაცული ტერიტორიების საბოლოო განახლებული მენეჯმენტის გეგმის წარდგენა
4	2020	ჯავახეთის დაცული ტერიტორიების მენეჯმენტის გეგმის საჯარო განხილვა

მუხლი 5. მენეჯმენტის გეგმის მოქმედების პერიოდი
 მენეჯმენტის გეგმა ძალაშია მისი დამტკიცებიდან მომდევნო 9 წლის განმავლობაში.

მუხლი 6. მენეჯმენტის გეგმაში ცვლილებების შეტანა და განახლება

1. მენეჯმენტის გეგმაში ცვლილებების შეტანა ხორციელდება მოქმედი კანონმდებლობის შესაბამისად.
2. მენეჯმენტის გეგმის ძალაში შესვლიდან არაუგვიანეს მეცხრე წლის პირველი კვარტლისა, დაცული ტერიტორიების სააგენტო დაიწყებს ახალი მენეჯმენტის გეგმის მომზადებას, რომელიც მოღებული იქნება მოქმედი კანონმდებლობის შესაბამისად.

2020 წლის 4 დეკემბერს გაიმართა ბორჯომ-ხარაგაულის დაცული ტერიტორიების მენეჯმენტის გეგმის პროექტის საჯარო განხილვა ონლაინ რეჟიმში.

დაცული ტერიტორიების მენეჯმენტის გეგმები

2020 წლის ანგარიში
 სსიპ დაცული ტერიტორიების სააგენტო

2020 წლის განმავლობაში დამტკიცდა ერთი (1) ახალი მენეჯმენტის გეგმა - ალგეთის ეროვნული პარკისთვის. ტექნიკური რეგლამენტით - ალგეთის ეროვნული პარკის, დაშბაშის კანიონის ბუნების ძეგლის, ბირთვისის ბუნების ძეგლისა და სამშვილდის კანიონის ბუნების ძეგლის მენეჯმენტის გეგმის დამტკიცების თაობაზე. საქართველოს მთავრობის დადგენილება № 672. 2020 წლის 9 ნოემბერი.

ახალი მენეჯმენტი გეგმა შემუშავდა ევროკავშირის მხარდაჭერით, დონორი: KFW.

2020 წლის მდგომარეობით, საქართველოს დაცული ტერიტორიებისთვის შემუშავებულია და დამტკიცებულია დაცული ტერიტორიების თოთხმეტი (14) მენეჯმენტის გეგმა. აქედან ერთი (1) თუშეთის დაცული ლანდშაფტის მართვას ახორციელებს ადგილობრივი ახმეტის მუნიციპალიტეტი, ხოლო სსიპ დაცული ტერიტორიების მართვას დაქვემდებარებული 20 ტერიტორიული ადმინისტრაციიდან დამტკიცებული მენეჯმენტის გეგმით დაცული ტერიტორიების მართვას ახორციელებს 13 ადმინისტრაცია:

1. ბორჯომ-ხარაგაულის ეროვნული პარკი;
2. თუშეთის დაცული ტერიტორიები;
3. ლაგოდეხის დაცული ტერიტორიები;
4. ვაშლოვანის დაცული ტერიტორიები;
5. მტირალას ეროვნული პარკი;
6. ჯავახეთის დაცული ტერიტორიები;
7. იმერეთის მღვიმეების დაცული ტერიტორიები;
8. თბილისის ეროვნული პარკი;
9. მაჭახელას ეროვნული პარკი;
10. აჯამეთის აღკვეთილი;
11. ქობულეთის დაცული ტერიტორიები;
12. კოლხეთის ეროვნული პარკი;
13. ალგეთის ეროვნული პარკი;
14. თუშეთის დაცული ლანდშაფტი.

საანგარიშო პერიოდში მიმდინარეობდა მუშაობა სამი (3) დაცული ტერიტორიის მენეჯმენტის გეგმის შემუშავებაზე და ოთხის (4) განახლებაზე:

ახალი მენეჯმენტის გეგმის შემუშავება:

- ┐ ფშავ-ხევსურეთის დაცული ტერიტორიების მენეჯმენტის გეგმა, დონორი: KFW / SPPA;
- ┐ ყაზბეგის ეროვნული პარკის მენეჯმენტის გეგმა, დონორი: KFW / SPPA;
- ┐ ჭაჭუნას აღკვეთილის მენეჯმენტის გეგმა, დონორი: CNF;

მენეჯმენტის გეგმის განახლება:

- ┐ ბორჯომ-ხარაგაულის დაცული ტერიტორიების მენეჯმენტის გეგმა, დონორი: CNF;

2020 წლის ანგარიში

სსიპ დაცული ტერიტორიების სააგენტო

- J ჯავახეთის დაცული ტერიტორიების მენეჯმენტის გეგმა, დონორი: CNF;
- J თუშეთის დაცული ტერიტორიების მენეჯმენტის გეგმა, დონორი: CNF;
- J ვაშლოვანის დაცული ტერიტორიების მენეჯმენტის გეგმა, დონორი: CNF;

ტყის ინვენტარიზაცია და ტყის მართვის ახალი გეგმები

2020 წელს შემუშავდა ტყის მართვის გეგმა ორი (2) დაცული ტერიტორიის ადმინისტრაციისთვის:

J თბილისის ეროვნულ პარკში (მოიცავს მცხეთა-მთიანეთის და ქვემო ქართლის რეგიონებს: მცხეთის, თიანეთის, გარდაბნის და მარნეულის მუნიციპალიტეტებს) განხორციელდა ტყის ინვენტარიზაცია, შემუშავდა ტყის მართვის გეგმა, რომელიც დამტკიცდა 16.01.2020 წელს საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის მინისტრის ბრძანებით N2-35 (სახელმწიფო ბიუჯეტის ფარგლებში);

J ფშავ-ხევსურეთის დაცულ ტერიტორიებზე განხორციელდა ტყის ინვენტარიზაცია, შემუშავდა ტყის მართვის გეგმა, რომელიც დამტკიცდა 8.10.2020 წელს მინისტრის ბრძანებით N 2-907. დონორი: KFW/SPPA. ტყის მართვის გეგმა შემუშავდა ევროკავშირის მხარდაჭერით.

2020 წლის მდგომარეობით ევროკავშირის მხარდაჭერით მომზადდა და დამტკიცდა შვიდი (7) ტყის მართვის გეგმა:

- ✓ აჯამეთის აღკვეთილის ტყის მართვის გეგმა, დამტკიცდა 2018 წელს;
- ✓ ნეძვის აღკვეთილის ტყის მართვის გეგმა, დამტკიცდა 2018 წელს;
- ✓ კაცობურის აღკვეთილის ტყის მართვის გეგმა, დამტკიცდა 2018 წელს;
- ✓ კოლხეთის ეროვნული პარკის ტყის მართვის გეგმა, დამტკიცდა 2018 წელს;
- ✓ მაჭახელას ეროვნული პარკის ტყის მართვის გეგმა, დამტკიცდა 2018 წელს;
- ✓ თბილისის ეროვნული პარკის ტყის მართვის გეგმა, დამტკიცდა 2020 წელს;
- ✓ ფშავ-ხევსურეთის დაცული ტერიტორიების ტყის მართვის გეგმა, დამტკიცდა 2020 წელს.

სულ, 2020 წლის მდგომარეობით, დაცული ტერიტორიების ტყის ფონდის ფართობია 208084.33 ჰა, ინვენტარიზაცია ჩატარებულია 90 099.5 ჰა-ზე, რაც ჯამში დაცული ტერიტორიების ტყის ფონდის 43.3 %-ს შეადგენს.

ნარჩენების მართვის გეგმები

საანგარიშო პერიოდში შემუშავდა დაცული ტერიტორიების ნარჩენების მართვის გეგმები ოთხი (4) დაცული ტერიტორიის ადმინისტრაციისთვის:

- J ლაგოდეხის დაცული ტერიტორიების ნარჩენების მართვის გეგმა, დონორი: CENN;
- J თბილისის ეროვნული პარკის ნარჩენების მართვის გეგმა, დონორი: CENN;

2020 წლის ანგარიში

სსიპ დაცული ტერიტორიების სააგენტო

-)/ მტირალას ეროვნული პარკის ნარჩენების მართვის გეგმა, დონორი: CENN;
-)/ ფშავ-ხევსურეთის დაცული ტერიტორიების ნარჩენების მართვის გეგმა, დონორი: ჩეხეთის განვითარების სააგენტო, კარიტასი;

დაცული ტერიტორიების დაცვა-პატრულირება

)/ საანგარიშო პერიოდში დაცული ტერიტორიების სააგენტოს 20-ვე ტერიტორიულ ადმინისტრაციაში ხორციელდებოდა პატრულირება შესაბამისი ეკიპირებითა და გამართული ავტოსატრანსპორტო საშუალებებით აღჭურვილი დაცვის სამსახურის რეინჯერების მიერ.

)/ პატრულირების და ბიომონიტორინგის თანამედროვე ტექნოლოგიების დანერგვა – დაცული ტერიტორიების დაცვა-მონიტორინგის გაუმჯობესების მიზნით, საპილოტე: ბორჯომ-ხარაგაულის და ლაგოდეხის დაცულ ტერიტორიებზე მიმდინარეობს თანამედროვე SMART-პატრულირების ტექნოლოგიების დანერგვა, დონორი: CNF;

ბუნებრივი რესურსებით სარგებლობა

)/ დაცული ტერიტორიების მიმდებარედ მცხოვრები მოსახლეობის ხე-ტყით უზრუნველყოფის მიზნით, 2020 წლის მონაცემებით, სულ გამოიყო 163 ტყეკაფი, საერთო მოცულობით 19828.384 მ³. ადგილობრივ მოსახლეობაზე გაცემულია სულ: 15158.45 მ³ (საშუალო) ხე-ტყე.

ტყის მოვლა-აღდგენა

)/ აჯამეთის აღკვეთილში - 2016 წლიდან დღემდე მიმდინარეობს იმერული მუხის აღდგენის პროექტი, დაახლოებით 56 ჰა-ზე;

ტყის მავნებელ-დაავადებათა მონიტორინგი და ბრძოლის ღონისძიებები

)/ მავნებელ დაავადებათა ბრძოლის ღონისძიებებისთვის 2020 წელს შეძენილ იქნა ბზის აღურას წინააღმდეგ გამოსაყენებელი პრეპარატები, შესხურება განხორციელდა ბაზანეურის სახელმწიფო ნაკრძალის 1 ჰა ფართობის ბზაზე, კინტრიშის დაცულ ტერიტორიებზე დაახლოებით 1 ჰა ფართობზე და კოლხეთის ეროვნული პარკის დაახლოებით 1 ჰა ფართობზე გადარჩენილ კოლხურ ბზაზე;

)/ ბორჯომ-ხარაგაულის, ყაზბეგის და ფშავ-ხევსურეთის ეროვნული პარკის, ნემცის აღკვეთილის წიწვოვან ტყეებში გამოყენებულ იქნა ფერომონიანი საჭერები;

)/ UNDP/CNF -ის ფინანსური მხარდაჭერით დაწყებულია მაჭახელას ეროვნულ პარკში წაბლის გავრცელების და წაბლის კიბოს (*Criphonectria parasitica*) კვლევა.

დაცულ ტერიტორიებზე მიმდინარე კონსერვაციული პროექტები

ჯეირნის რეინტროდუქციის პროექტი ვაშლოვანის დაცულ ტერიტორიებზე

საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროსა და აზერბაიჯანის ეკოლოგიის სამინისტროს შორის თანამშრომლობის ფარგლებში განხორციელდა ჯეირნების რეინტროდუქცია აზერბაიჯანიდან საქართველოში. რეინტროდუქცია წარმატებით მიმდინარეობს 2013 წლიდან დღემდე. პროექტი ხორციელდება WWF- კავკასიის ბუნების დაცვის ფონდის და TJS ფინანსური მხარდაჭერით.

2020 წლის მონაცემებით, ვაშლოვანის დაცულ ტერიტორიებზე 150-მდე ჯეირანია.

ჯიხვის მონიტორინგი ლაგოდების დაცულ ტერიტორიებზე – 2018 წლიდან, პირველად კავკასიაში დაიწყო და დღემდე მიმდინარეობს აღმოსავლეთკავკასიური ჯიხვის ტრანსსასაზღვრო ტელემეტრიული მონიტორინგი ლაგოდების დაცულ ტერიტორიებსა და ზაქათალას აღკვეთილში, არასამთავრობო ორგანიზაცია NACRES-ის მიერ. მონიტორინგი ხორციელდება TJS - ტრანსსასაზღვრო სამდივნოს ფინანსური მხარდაჭერით.

2020 წლის მარტის თვეში გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროს ველური ბუნების სააგენტომ ბორჯომ-ხარაგაულის ეროვნული პარკის მიმდებარედ, კერძოდ აწყურის უბნის მიმდებარედ, კაკბის პოპულაციის აღდგენის მიზნით, 40 ფრთა ადგილობრივი სახეობის კაკაბი გაუშვა.

სამეცნიერო კვლევები დაცულ ტერიტორიებზე

2020 წლის განმავლობაში სსიპ დაცული ტერიტორიების სააგენტოს მიერ გაიცა სამეცნიერო კვლევის 65 ნებართვა, მათგან 26 მოკლევადიანი კვლევაა, ხოლო 39 გრძელვადიანი - 2 და 3 წლიანები. დარგების მიხედვით ჭარბობს ზოოლოგიური, განსაკუთრებით კი ენტომოლოგიური კვლევები, ხოლო შემდგომ მოსდევს ბოტანიკური და თითო-თითო კვლევა ჰიდროლოგიური, მევენახეობა, არქეოლოგია და კულტურა.

ეკოგანათლება და ცნობიერების ამაღლება

2020 წელს სსიპ დაცული ტერიტორიების სააგენტოს მიერ მომზადდა და დაცული ტერიტორიების განვითარების ფონდის მხარდაჭერით დაიბეჭდა „ნორჩი რეინჯერის საველე

2020 წლის ანგარიში

სსიპ დაცული ტერიტორიების სააგენტო

მეგზური“. გამოცემა ეძღვნება ბორჯომ-ხარაგაულის ეროვნული პარკის თანამშრომლის - გმირი რეინჯერის, ივანე კუპრაძის ხსოვნას. გამოცემა განკუთვნილია სკოლის მოსწავლეებისთვის და მასში ასახული მასალა დაეხმარება მკითხველს, მიიღოს უფრო მეტი ინფორმაცია დაცული ტერიტორიების შესახებ და გაიგოს მეტი რეინჯერის საქმიანობის შესახებ.

სკოლის მოსწავლეებისა და სტუდენტებისათვის მომზადდა და განახლდა მიზნობრივი პრეზენტაციები გარემოსდაცვითი თემატიკით.

2020 წელს შემუშავდა სასწავლო მოდული: „გარემოს ინტერპრეტაცია, დონორი: KFW/SPPA;

2020 წელს საზოგადოების გარემოსდაცვითი ცნობიერების ამაღლების მიზნით, სსიპ დაცული ტერიტორიების სააგენტო, ტერიტორიულ ადმინისტრაციებთან ერთად, ახორციელებდა სხვადასხვა სახის გარემოსდაცვით ღონისძიებებს და ეკოსაგანმანათლებლო აქტივობებს სხვადასხვა სამიზნე ჯგუფისთვის:

- ✓ საინფორმაციო-ცნობიერების ასამაღლებელი შეხვედრები და ლექცია-სემინარები (მათ შორის, დისტანციურ რეჟიმში) სკოლებსა და უნივერსიტეტებში ჩატარდა გარემოს დაცვის, დაცული ტერიტორიების მნიშვნელობის, ბიომრავალფეროვნების მნიშვნელობისა და დაცვის, ხანძრების პრევენციის, ბუნებაში ქცევის წესების, ეკოსისტემური სერვისების, ბუნებრივი რესურსების მდგრადი მართვის, შავი ზღვის დაბინძურების პრობლემების და ა. შ. თემატიკით;
- ✓ გაიმართა გარემოსდაცვითი აქციები, დასუფთავებისა და გამწვანების ღონისძიებები დაცულ ტერიტორიებზე;
- ✓ ჩატარდა ე.წ. საველე გაკვეთილები, ღონისძიებები „მწვანე დღეების“ თარიღების მიხედვით, გარემოსდაცვითი კვირეულები;
- ✓ გაიმართა საინფორმაციო შეხვედრები ადგილობრივ მოსახლეობასთან და სხვა დაინტერესებულ მხარეებთან;
- ✓ მოეწყო ეკოტურები და ეკობანაკები დაცულ ტერიტორიებზე სეზონურად;
- ✓ განხორციელდა შემეცნებით-საგანმანათლებლო პროგრამა - „ერთი დღე რეინჯერთან ერთად“.

2020 წლის ანგარიში

სსიპ დაცული ტერიტორიების სააგენტო

) 2020 წელს სულ ჩატარდა 212 ლექცია-სემინარი, დაცულ ტერიტორიებზე მოეწყო 7 კვირეული, 15 მწვანე აქცია, 78 ეკოტური, 46 დასუფთავების აქცია და 5 ეკობანაკი, ადგილობრივ მოსახლეობასთან გაიმართა 262 საინფორმაციო შეხვედრა;

) სულ გარემოსდაცვით აქტივობებში ჩაერთო 11375 მონაწილე, მათ შორის 4513 მოსწავლე, 662 სტუდენტი, 644 პედაგოგი და 5113 ადგილობრივი მოსახლე.

) 2020 წელს გარემოსდაცვით აქტივობებში ჩაერთო სხვადასხვა რეგიონის 176 საჯარო და კერძო სკოლა.

ტრენინგები და გადამზადება

) 2020 წელს დაცული ტერიტორიების სააგენტოსა და ტერიტორიული ადმინისტრაციების თანამშრომლების კვალიფიკაციის ამაღლების მიზნით, სხვადასხვა დონორის ფინანსური მხარდაჭერით (UNDP, CNF და სხვ.) ჩატარდა ტრენინგები შემდეგი თემატიკით:

- ✓ „ხანძრებთან ბრძოლა, კანონალსრულება“,
- ✓ „ეკოგანათლება და ეფექტური კომუნიკაცია“,
- ✓ „პირველადი სამედიცინო დახმარების ტრენინგი დაცული ტერიტორიების თანამშრომლებისთვის“,
- ✓ „ადაპტური მენეჯმენტის დაგეგმვა დაცულ ტერიტორიებზე SMART-ის გამოყენებით“.

სულ 2020 წლის განმავლობაში გადამზადდა დაცული ტერიტორიების სააგენტოსა და ტერიტორიული ადმინისტრაციების 130 თანამშრომელი.

) ადგილობრივი თემების ცნობიერების ამაღლების მიზნით, ჩატარდა ტრენინგი - „ადგილობრივი თემების ცნობიერების ამაღლება ბიომრავალფეროვნების მნიშვნელობის შესახებ“, სადაც მონაწილეობა მიიღო კოლხეთის ეროვნული პარკის, ლაგოდეხის, ვაშლოვანისა და ბორჯომ-ხარაგაულის დაცული ტერიტორიების ადგილობრივი თემების 70-მა წარმომადგენელმა.

ეკოტურიზმი და ინფრასტრუქტურა

2020 წლის განმავლობაში, საქართველოს დაცულ ტერიტორიებზე ვიზიტორთა რაოდენობა (240 268 ვიზიტორი) 2019 წლის მონაცემებთან შედარებით (1 199 011 ვიზიტორი) 80% - ით შემცირდა.

ვიზიტორთა რაოდენობის შემცირება გამოწვეულია მსოფლიოში ახალი კორონავირუსის (COVID 19) გავრცელების გამო ქვეყანაში შექმნილი ვითარებიდან გამომდინარე.

) ხარაგაულის ვიზიტორთა ცენტრში დასრულდა ვიზიტორთა ცენტრის და საგამოფენო სივრცის კეთილმოწყობა;

) კოლხეთის ეროვნულ პარკში ანაკლიის ტურისტული თავშესაფრის მიმდებარედ მოეწყო თოკების პარკი;

) ვაშლოვანის დაცულ ტერიტორიებზე განხორციელდა ინფრასტრუქტურული სამუშაოები, გარემონტდა ადმინისტრაციული შენობა;

) სათაფლიას აღკვეთილში გაიწმინდა და განახლდა კლდოვანი ბილიკი, კლდის მასივებზე მოეწყო დამცავი ბადეები ქვათაცვენის ასაცილებლად;

) ნავენახევის მღვიმეში უსაფრთხოების დაცვის პრინციპების შესაბამისად განახლდა ტურისტული ინფრასტრუქტურა;

) ბორჯომ-ხარაგაულის ეროვნული პარკის ადმინისტრაციაში მიმდინარეობს ბორჯომის ვიზიტორთა ცენტრის საგამოფენო სივრცის კეთილმოწყობა;

) 5 დაცულ ტერიტორიაზე (ბორჯომ-ხარაგაულის, მარტვილისა და ოკაცეს, იმერეთის მღვიმეების, აჯამეთის და ბაწარა-ბაბანეურის დაცული ტერიტორიების ადმინისტრაციები) მოეწყო 10 ეკოტურისტული ბილიკი მცირე ინფრასტრუქტურით. ეკობილიკების ჯამური სიგრძე დაახლოებით 171 კმ - ს შეადგენს;

) დაცული ტერიტორიების ადმინისტრაციები აღიჭურვა საინფორმაციო, საინტერპრეტაციო, სადემარკაციო, ამკრძალავი, მიმართულების მანიშნებელი, გამაფრთხილებელი და სხვადასხვა თემატიკის დაფებით. სსიპ დაცული ტერიტორიების სააგენტოს მიერ 17 დაცული ტერიტორიის ადმინისტრაციისათვის მომზადდა 828 დაფა და 553 სტიკერი;

) 35 ბუნების ძეგლისთვის 174 საინფორმაციო, სადემარკაციო და ამკრძალავი ნიშნის დაფა მომზადდა, მათ შორის:

✓ 8 ბუნების ძეგლისთვის მომზადდა 75 ამკრძალავი დაფა, დაფინანსების წყარო ბიუჯეტი.

✓ 13 ბუნების ძეგლისთვის მომზადდა 14 საინფორმაციო დაფა, - დონორი - UNDP. ENPARD-ის ვალდებულების ფარგლებში 32 ბუნების ძეგლისთვის მომზადდა 85 სადემარკაციო (სასაზღვრო) დაფა, დაფინანსების წყარო - ბიუჯეტი.

) პროექტის „დაცული ტერიტორიების სისტემის შესაძლებლობათა გაძლიერება სამუშაოს ეფექტიანობის გაუმჯობესება და ცნობიერების ამაღლება“ ფარგლებში მომზადდა და 6 ადმინისტრაციის ტერიტორიაზე განთავსდა საინფორმაციო, საინტერპრეტაციო და გამაფრთხილებელი სახის დაფები. სულ მომზადდა 276 ცალი სხვადასხვა სახის დაფა და 437 ცალი სტიკერი. დონორი ორგანიზაცია - UNDP.

) პროექტის „დაცული ტერიტორიების სისტემის შესაძლებლობათა გაძლიერება სამუშაოს ეფექტიანობის გაუმჯობესება და ცნობიერების ამაღლება“ ფარგლებში ხვადასხვა დაცული ტერიტორიისთვის დაიბეჭდა 9500 ტრიპლეტი და 10 000 რუკა-ბუკლეტი.

ვრცელი ანგარიში დაცულ ტერიტორიებზე 2020 წელს განხორციელებული ძირითადი საქმიანობების შესახებ

თავი 1. ბუნებრივი რესურსების მდგრადი მართვა

- 1.1. დაცვა-პატრულირების სისტემის განვითარება
- 1.2. დაცული ტერიტორიებზე გამოვლენილი სამართალდარღვევების სტატისტიკა
- 1.3. სამართალდარღვევების სახეები და სტატისტიკა
- 1.4. ხანძარსაწინააღმდეგო ღონისძიებები
- 1.5. ხანძრების სტატისტიკა
- 1.6. ბუნებრივი რესურსებით სარგებლობა
- 1.7. გეგმიური და საკონტროლო რევიზიები
- 1.8. სპეციალური დანიშნულებით ტყეთსარგებლობა

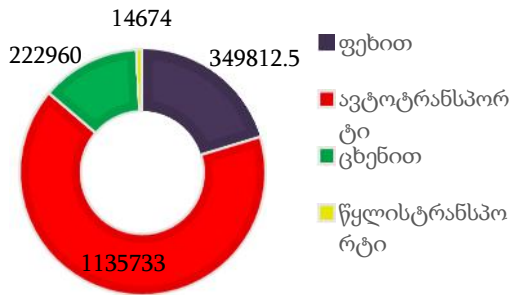
2020 წლის მდგომარეობით, საქართველოში (IUCN-ის კრიტერიუმების მიხედვით) 5 სხვადასხვა კატეგორიის 93 დაცული ტერიტორიაა, კერძოდ: 14 სახელმწიფო ნაკრძალი, 13 ეროვნული პარკი, 40 ბუნების ძეგლი და 23 აღკვეთილი და 3 დაცული ლანდშაფტი, რომელთა საერთო ფართობია 793 351 ჰექტარი, რაც ქვეყნის ტერიტორიის 11,38%-ს შეადგენს.

აღნიშნული დაცული ტერიტორიებიდან საქართველოს დაცული ტერიტორიების სააგენტოს მართვას დაქვემდებარებულია საქართველოს კონტროლირებად ტერიტორიაზე წარმოდგენილი სხვადასხვა კატეგორიის 87 დაცული ტერიტორია, კერძოდ: 11 სახელმწიფო ნაკრძალი, 13 ეროვნული პარკი, 40 ბუნების ძეგლი და 23 აღკვეთილი, რომელთა საერთო ფართობია 587 883 ჰექტარი, რაც საქართველოს დაცული ტერიტორიების 74,1% -ია.

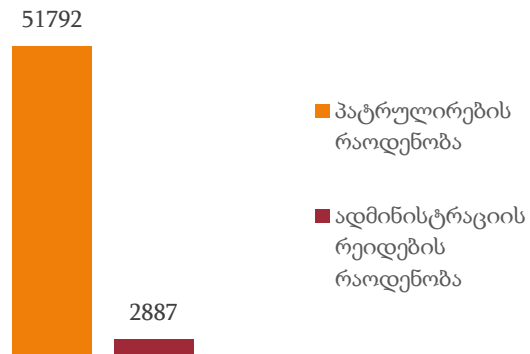
1.1. დაცვა-პატრულირების სისტემის განვითარება

საქართველოს დაცული ტერიტორიების სააგენტოს დაცვის სამსახურში დასაქმებულია 406 თანამშრომელი, მათ შორის 324 რეინჯერი და 46 უფროსი რეინჯერი. თითოეულ რეინჯერზე სამართავად მოდის საშუალოდ 1749 ჰა ტერიტორია. საანგარიშო პერიოდში, ადმინისტრაციის მიერ ჩატარებულია 2887 საკონტროლო რეიდი. 51792 ჯერ ჩატარდა პატრულირება. პატრულირების დროს გავლილმა საშუალო მანძილმა შეადგინა 1866585.5 კმ, მათ შორის: ფეხით - 349812.5 კმ, ცხენით - 222960 კმ, ავტოტრანსპორტით - 1135733 კმ, წყლის ტრანსპორტით - 14674 კმ. სულ, დაცვის სამსახურის თანამშრომლებმა ფეხითა და სხვადასხვა სატრანსპორტო საშუალებით ყოველდღიურად საშუალოდ გაიარეს 21 კმ მანძილი.

პატრულირებისას განვლილი მანძილი (კმ.) 2020 წ.

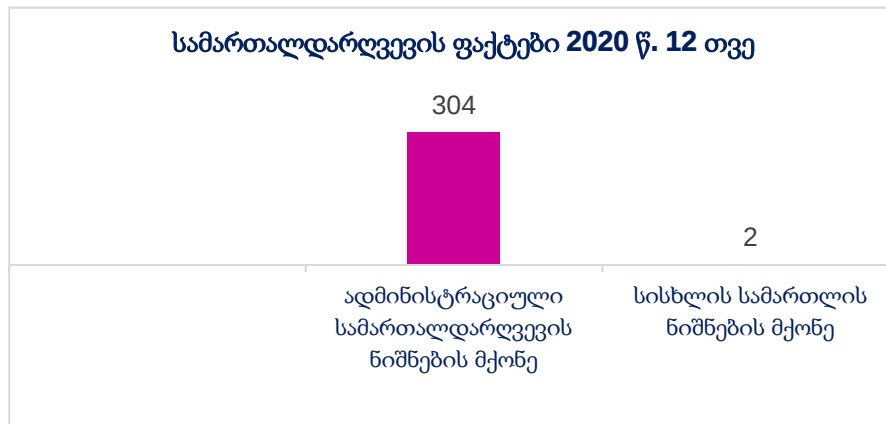

ადმინისტრაციის მიერ განხორციელებული პატრულირების და რეიდების რაოდენობა 2020 წ

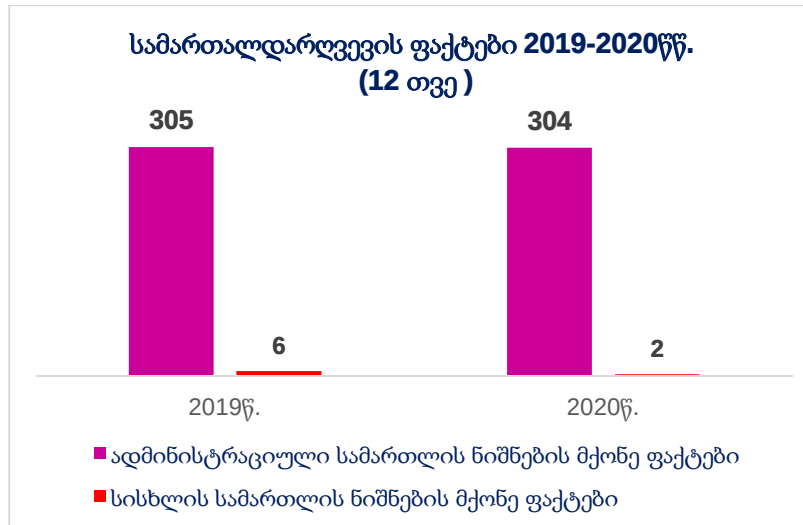
1.2. დაცული ტერიტორიების სისტემაში გამოვლენილი სამართალდარღვევები

საქართველოს დაცულ ტერიტორიებზე 2020 წლის მონაცემებით გამოვლენილი და სამართალდამცავ ორგანოებზე გადაცემულია 306 სამართალდარღვევის ფაქტი. აღნიშნული ფაქტებიდან 304 სამართალდარღვევა ადმინისტრაციულია და 2 სისხლის სამართლის.

დიაგრამა: სამართალდარღვევების სტატისტიკა, 2020 წლის

სამართალდარღვევების რაოდენობა 2020 წლის 12 თვის მონაცემებით (306 შემთხვევა, მათ შორის 304 - ადმინისტრაციული, 2 სისხლის სამართლის დანაშაული), 2019 წლის 12 თვის განმავლობაში გამოვლინებულ სამართალდარღვევებთან შედარებით (311 შემთხვევა, მათ შორის 305 ადმინისტრაციული, 6 სისხლის)

დიაგრამა: ადმინისტრაციული და სისხლის სამართლის ფაქტები - 2019-2020 წწ

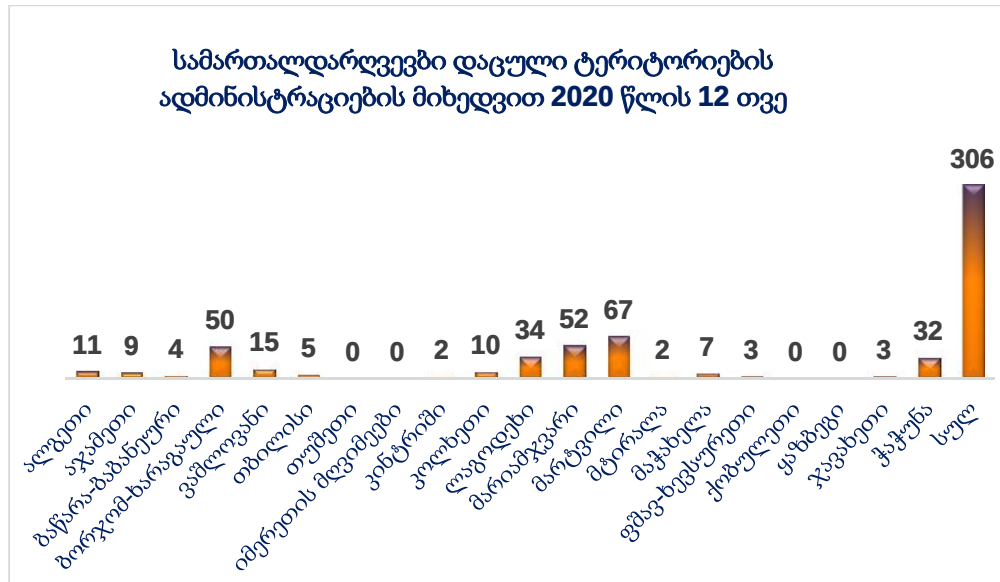
1.3. სამართალდარღვევის სახეები და სტატისტიკა

2020 წლის 12 თვის მონაცემებით სასამართლოსთვის გადაცემული უკანონო ქმედებებიდან, სასამართლოს მიერ განხილულია 259 სამართალდარღვევა, განხილვის პროცესშია 47 შემთხვევა, სასამართლოს მიერ გამოტანილი დადგენილებით სამართალდარღვევებს 118 შემთხვევაში მიეცათ შენიშვნა და 141 შემთხვევაში დაეკისრათ ჯარიმა. სასამართლოს მიერ დაკისრებულმა ჯარიმამ ჯამში შეადგინა 42 840,03 ლარი.

ყველაზე მეტი სამართალდარღვევის შემთხვევა დაფიქსირდა მარტვილისა და ოკაცეს ბუნებრივი ძეგლების ადმინისტრაციის მიერ - 67 სამართალდარღვევის ფაქტი, შემდეგი მოდის მარიამჯვარის სახელმწიფო ნაკრძალი - 52 ფაქტი, ბორჯომ-ხარაგაულის ეროვნული პარკი 50 ფაქტი, ლაგოდეხის დაცული ტერიტორია - 34, ჭაჭუნას აღკვეთილი - 32 სამართალდარღვევის ფაქტი, ვაშლოვანის დაცული ტერიტორიები - 15 ფაქტი, ალგეთის ეროვნულ პარკში - 11, კოლხეთის ეროვნულ პარკში - 10, აჯამეთის აღკვეთილი - 9, მაჭახელას ეროვნული პარკი - 7 ფაქტი, თბილისის ეროვნული პარკი - 5 ფაქტი, ბაწარა-ბაზანეურის დაცულ ტერიტორიები - 4 ფაქტი, 3-3 ფაქტი ფშავ-ხევსურეთისა და ჯავახეთის დაცულ ტერიტორიებზე, 2-2 კინტრიშის დაცულ ტერიტორიებსა და მტირალას ეროვნული პარკის ტერიტორიაზე.

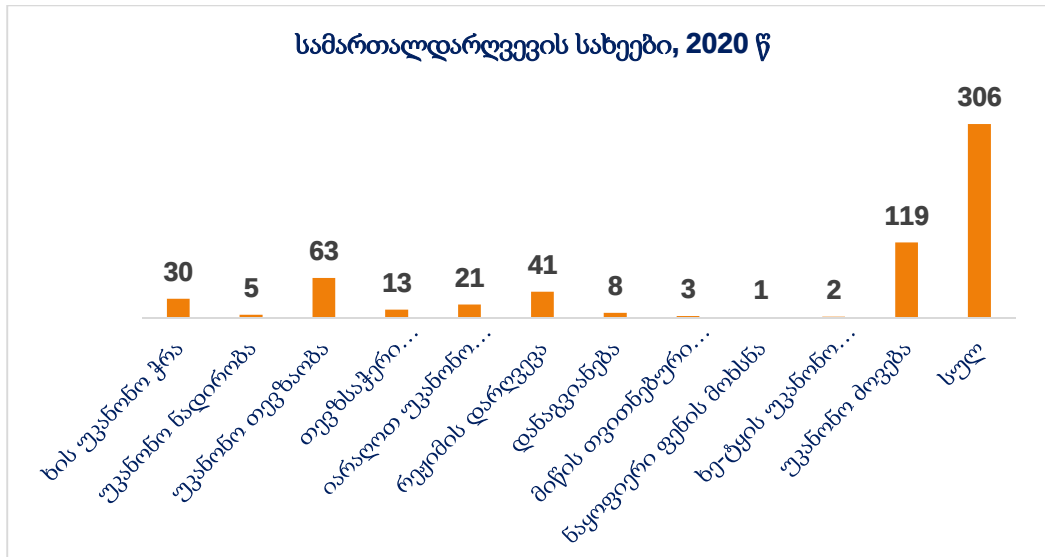
გარემოზე მიყენებულმა ზიანმა საანგარიშო პერიოდში სულ შეადგინა 18 073,1 ლარი.

უკანონო ქმედებები არ გამოვლენილა 4 დაცულ ტერიტორიაზე: ყაზბეგის ეროვნული პარკის, თუშეთის, ქობულეთის, იმერეთის მღვიმეების დაცულ ტერიტორიებზე.

საანგარიშო პერიოდში დაცულ ტერიტორიებზე გამოვლენილ სამართალდარღვევის ფაქტებს შორის გვხვდება:

-)/ ხის უკანონო ჭრა - 30 შემთხვევა,
-)/ უკანონო ნადირობა - 5 შემთხვევა,
-)/ უკანონო თევზაობა - 63 შემთხვევა,
-)/ იარაღით უკანონო გადაადგილება - 21 შემთხვევა,
-)/ თევზსაჭერი საშუალებებით უკანონო გადაადგილება 13 შემთხვევა,
-)/ რეჟიმის დარღვევა - 41 შემთხვევა,
-)/ დანაგვიანება - 8 შემთხვევა,
-)/ მიწის თვითნებური დაკავება 3 შემთხვევა,
-)/ ნაყოფიერი ფენის მოხსნა - 1 შემთხვევა,
-)/ ხე-ტყის უკანონო ტრანსპორტირება 2 შემთხვევა,
-)/ უკანონო ძოვება - 119 შემთხვევა.

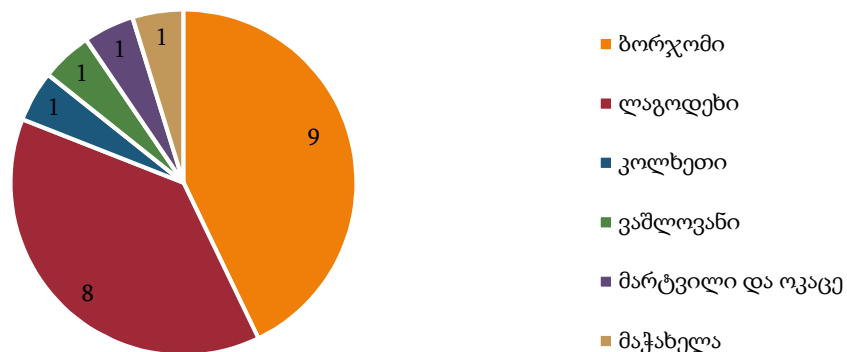

დიაგრამა: სამართალდარღვევის სახეები, 2020 წლის 12 თვე

2020 წლის 12 თვის განმავლობაში დაფიქსირდა იარაღით უკანონო გადაადგილების 21 შემთხვევა, მათგან:

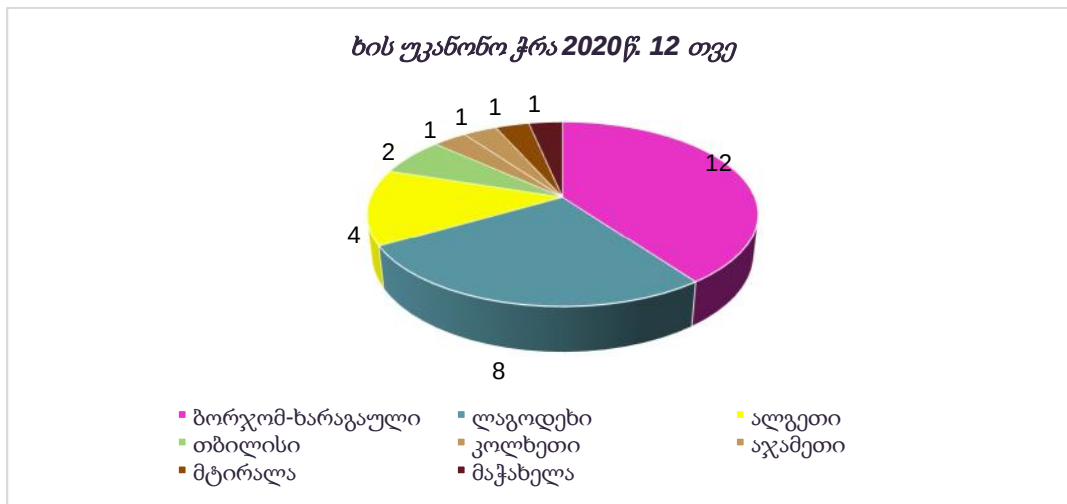
-)/ 9 - ბორჯომ-ხარაგაულის ეროვნული პარკის ტერიტორიაზე,
-)/ 8 - ლაგოდეხის დაცულ ტერიტორიაზე,
-)/ 1 - კოლხეთის ეროვნული პარკის ტერიტორიაზე,
-)/ 1 - ვაშლოვანის დაცულ ტერიტორიაზე,
-)/ 1 - მარტვილისა და ოკაცეს ბუნების ძეგლების ტერიტორიაზე,
-)/ 1 - მაჭახელას ეროვნული პარკის ტერიტორიაზე.

იარაღით უკანონო გადაადგილება 2020 წ.

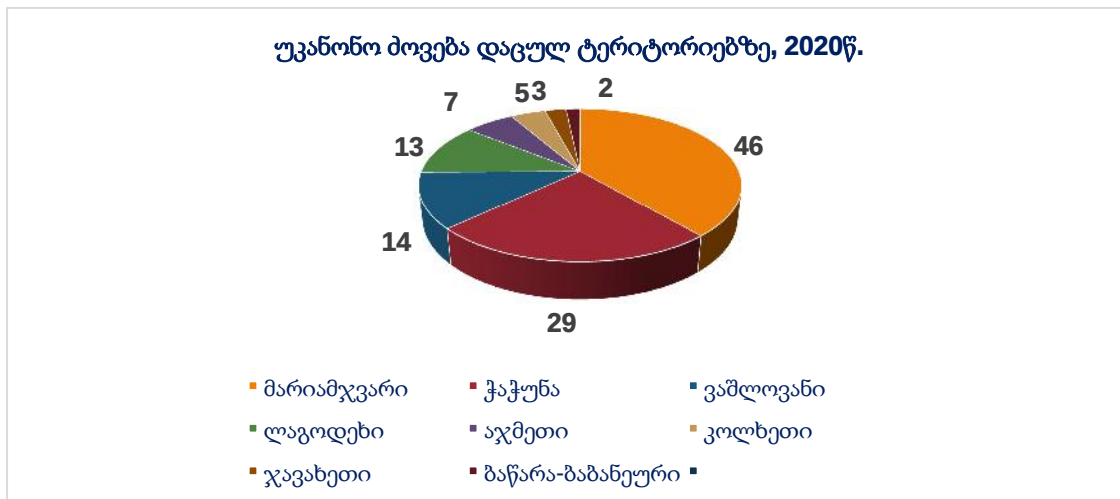

2020 წლის მონაცემებით, სულ დაფიქსირებულია ხის უკანონო ჭრის 30 შემთხვევა, 8 დაცულ ტერიტორიაზე. მათგან ყველაზე მეტი - 12 ფაქტი გამოვლენილია ბორჯომ-ხარაგაულის ეროვნული

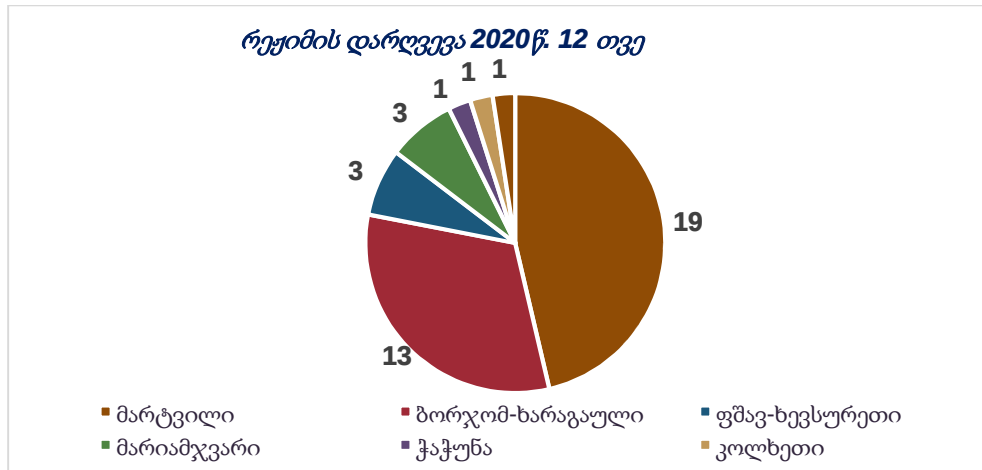
პარკის ტერიტორიაზე. 2019 წელის ანალოგიურ პერიოდთან შედარებით (იყო 38 შემთხვევა) ხის უკანონო ჭრა შემცირებულია 8 ერთეულით.

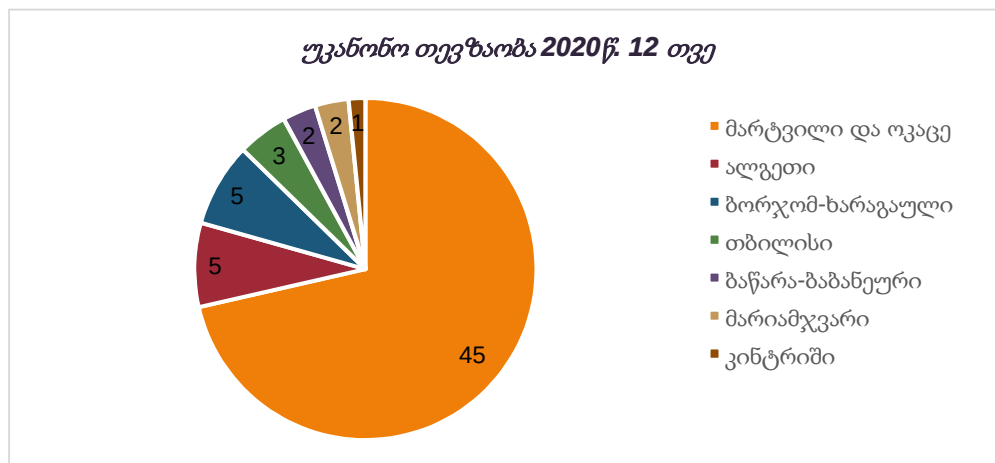
8 დაცულ ტერიტორიაზე ძოვების წესების დარღვევის 119 შემთხვევიდან, ყველაზე მეტი - 46 ფაქტი გამოვლინდა მარიამჯვარის ნაკრძალის ტერიტორიაზე, 29 ჭაჭუნას აღკვეთილის ტერიტორიაზე, შემდგომ მოდის - ვაშლოვანის დაცული ტერიტორიები -14 ფაქტი, ლაგოდეხის დაცულ ტერიტორიები -13, აჯამეთის აღკვეთილი -7, კოლხეთის ეროვნული პარკი-5, ჯავახეთის დაცულ ტერიტორიები -3, ბაწარა-ბაბანეურის დაცული ტერიტორიები - 2 ფაქტი.

რეჟიმის დარღვევა დაფიქსირდა ექვს (6) დაცულ ტერიტორიაზე. დაფიქსირებული რეჟიმის დარღვევის ფაქტების 41 შემთხვევიდან, - 19 ფაქტი დაფიქსირდა მარტვილისა და ოკაცეს ბუნების ძეგლების ტერიტორიაზე, 13 - ბორჯომ-ხარაგაულის ეროვნული პარკის ტერიტორიაზე, 3-3 - მარიამჯვარის სახელმწიფო ნაკრძალის და ფშავ-ხევსურეთის ეროვნული პარკის ტერიტორიებზე, ხოლო თითო შემთხვევა - ჭაჭუნას აღკვეთილის, აჯამეთის აღკვეთილისა და კოლხეთის ეროვნული პარკის ტერიტორიებზე.

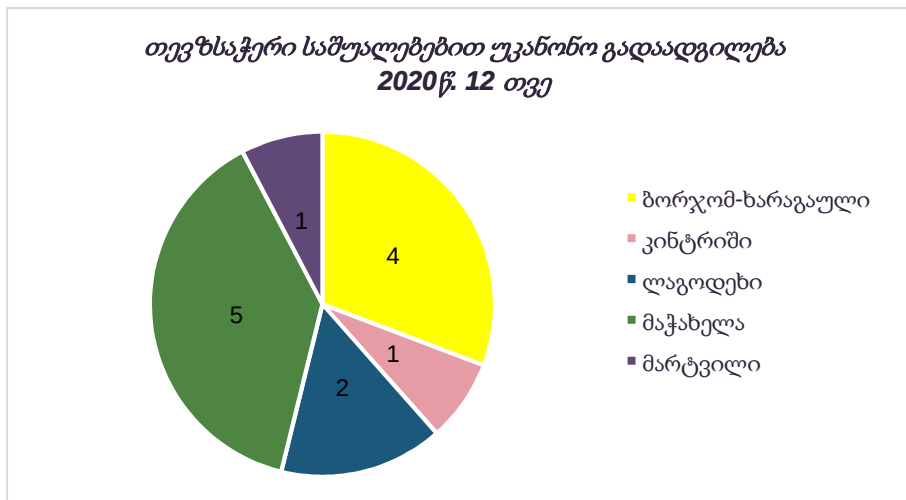
უკანონო თევზაობა დაფიქსირდა შვიდ (7) დაცულ ტერიტორიაზე. უკანონო თევზაობის ფაქტების 63 შემთხვევიდან 45 შემთხვევა გამოვლინდა მარტვილისა და ოკაცეს ბუნების ძეგლების ტერიტორიაზე, 5-5 - ალგეთის ეროვნული პარკისა და ბორჯომ-ხარაგაულის ეროვნული პარკის ტერიტორიაზე, 3 თბილისის ეროვნული პარკის ტერიტორიაზე, 2-2 მარიამჯვარის სახელმწიფო ნაკრძალისა და ბაწარა-ბაბანურის დაცულ ტერიტორიაზე, 1 კინტრიშის დაცული ტერიტორიაზე.

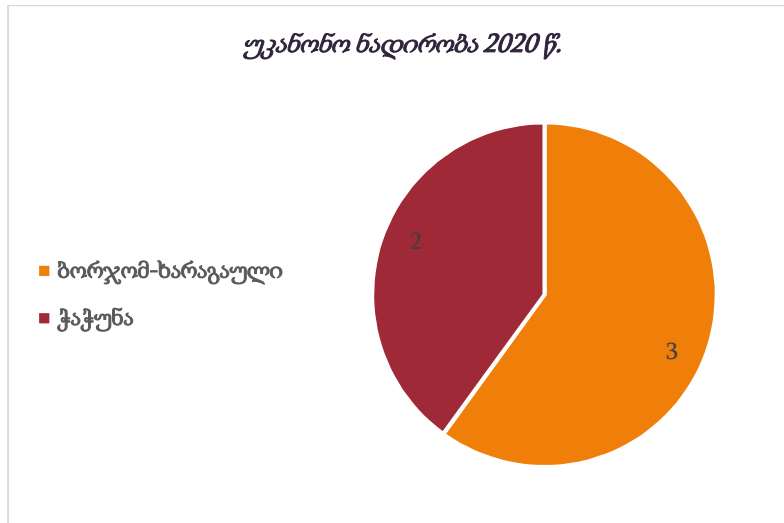
ხუთ (5) დაცულ ტერიტორიაზე გამოვლინდა დანაგვიანების 8 შემთხვევა, მათგან: 3 ბორჯომ-ხარაგაულის ეროვნული პარკის ტერიტორიაზე, 2 - ლაგოდეხის დაცულ ტერიტორიაზე, 1 - მტირალას ეროვნულ პარკში, 1- კოლხეთის ეროვნულ პარკში, 1 - მარიამჯვარის სახელმწიფო ნაკრძალში.

5 დაცულ ტერიტორიაზე გამოვლინდა თევზსაჭერი საშუალებით უკანონო გადაადგილების 13 შემთხვევა, მათგან 5 ფაქტი გამოვლინდა მაჭახელას ეროვნული პარკის ტერიტორიაზე, 4 - ბორჯომ-ხარაგაულის ეროვნული პარკის ტერიტორიაზე, 2 - ლაგოდეხის დაცულ ტერიტორიებზე, თითო ფაქტი - კინტრიშის დაცულ ტერიტორიებსა და მარტვილისა და ოკაცეს ბუნების ძეგლების ტერიტორიებზე.

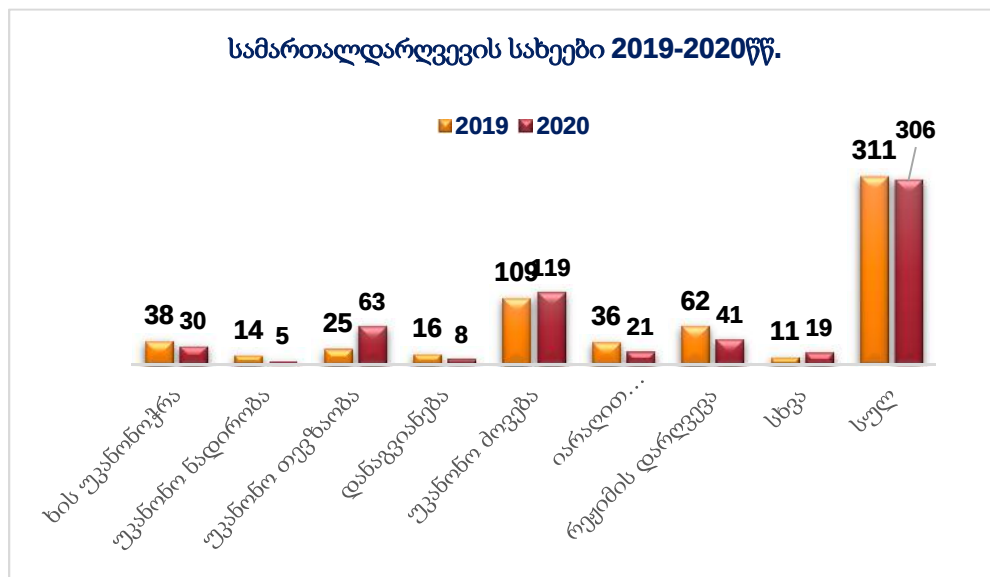
უკანონო ნადირობის 5 ფაქტია გამოვლენილი ორ (2) დაცულ ტერიტორიაზე: 2 ჭაჭუნას აღკვეთილის ტერიტორიაზე და 3 ბორჯომ-ხარაგაულის ეროვნული პარკის ტერიტორიაზე.

მიწის თვითნებური დაკავების 3 ფაქტი დაფიქსირდა 3 დაცულ ტერიტორიაზე: კოლხეთის ეროვნული პარკის, მარტვილისა და ოკაცეს ბუნებრივი ძეგლების და ლაგოდეხის დაცულ ტერიტორიაზე.

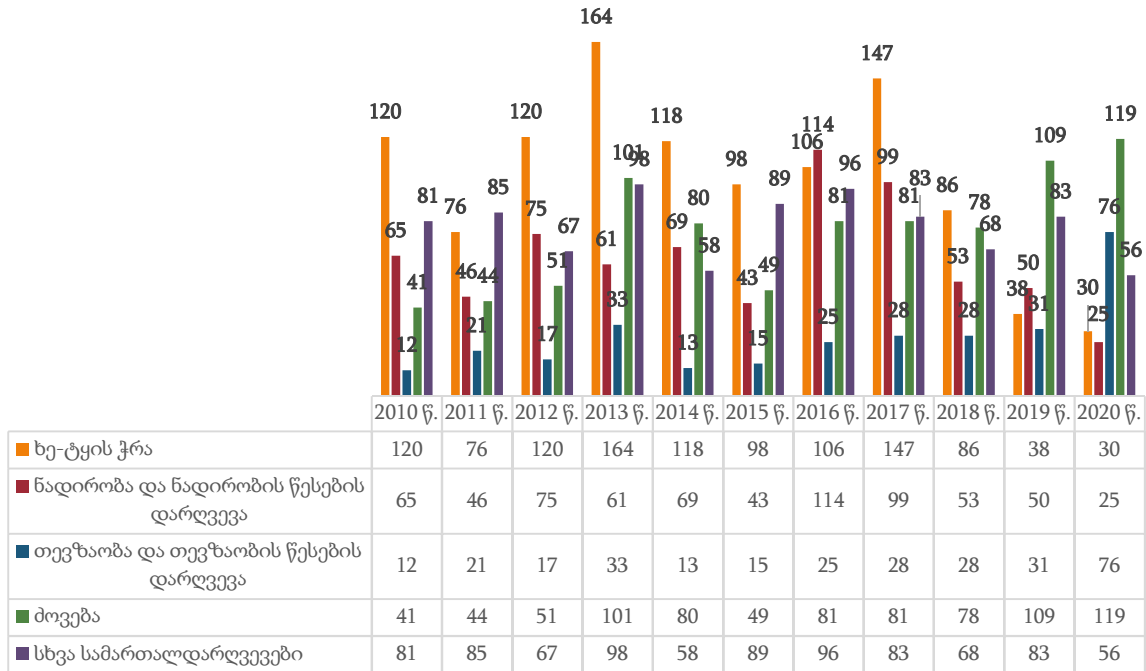
ხე-ტყის უკანონო ტრანსპორტირების 2 შემთხვევა დაფიქსირდა 2 დაცულ ტერიტორიაზე: ალგეთის და ბორჯომ-ხარაგაულის ეროვნული პარკების ტერიტორიაზე.

ნაყოფიერი ფენის მოხსნის 1 ფაქტი დაიქსირდა ალგეთის ეროვნული პარკის ტერიტორიაზე.

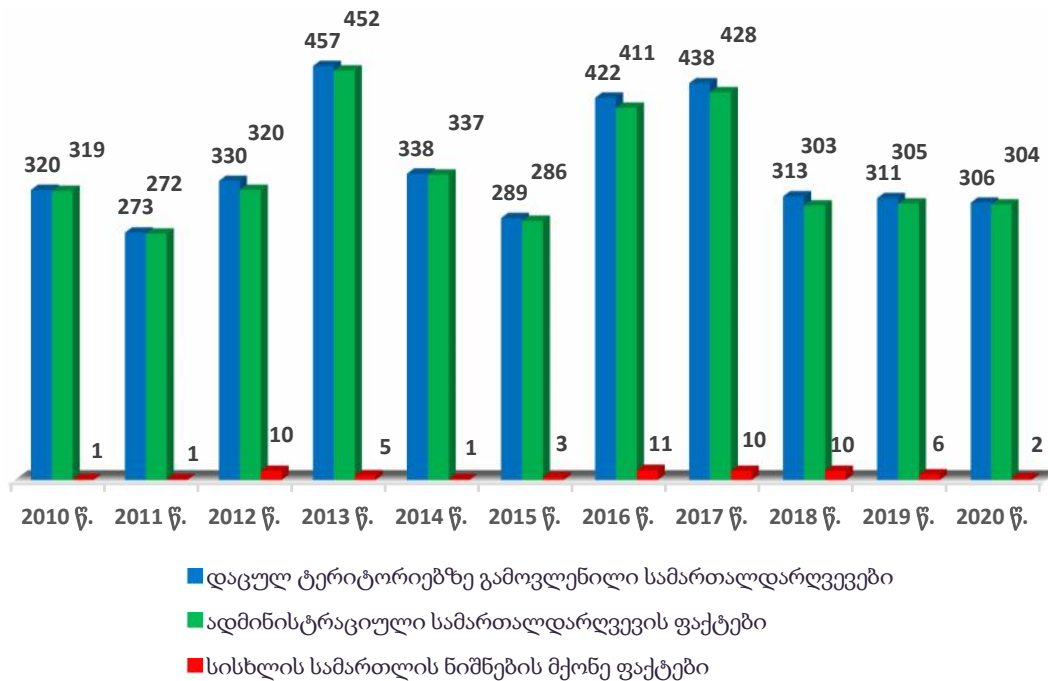

დაცულ ტერიტორიებზე უკანონო ქმედებების სტატისტიკა 2010-2020 წწ

დაცულ ტერიტორიაზე გამოვლენილი სამართალდარღვევის ტიპები 2010-2020 წწ.

დაცულ ტერიტორიებზე გამოვლენილი სამართალდარღვევის ფაქტები 2010-2020 წწ.

1.4. ხანძარსაწინააღმდეგო ღონისძიებები

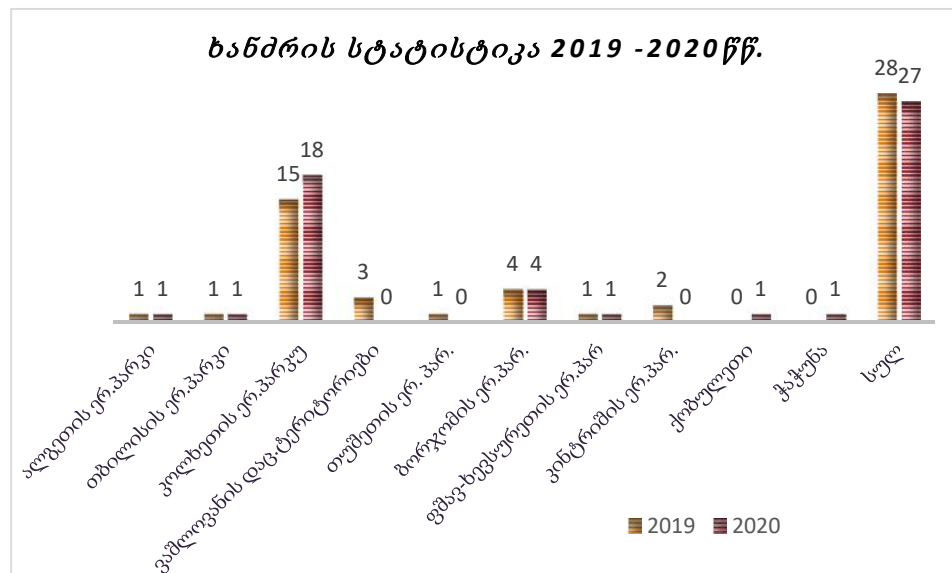
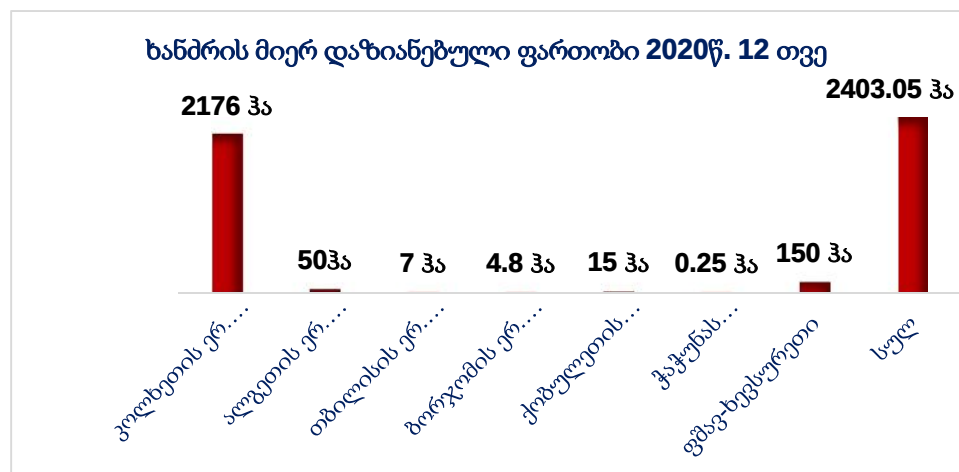
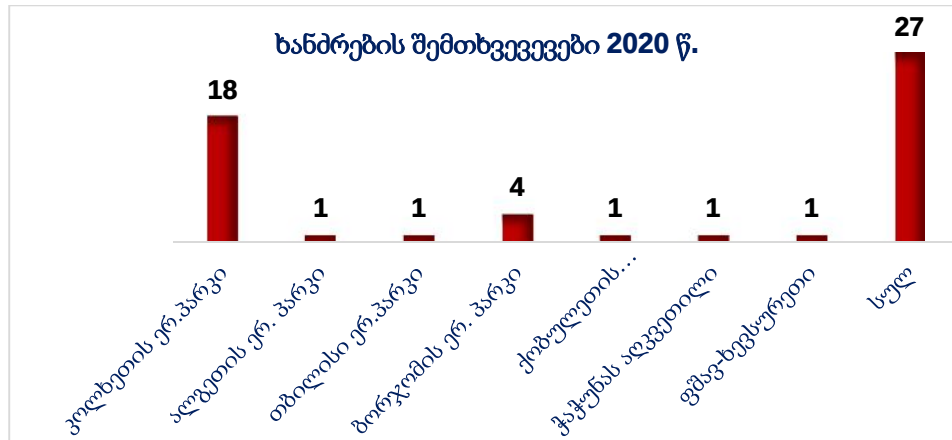
2020 წლის სამოქმედო გეგმის მიხედვით, განხორციელდა ხანძარსაწინააღმდეგო ტექნიკური აღჭურვილობისა და სახანძრო ინვენტარის შემოწმება, უბნის უფროს რეინჯერებს მიეცათ მითითებები ხანძარსაშიშ ტერიტორიებზე პატრულირების გაძლიერების მიზნით. გამოცდილმა რეინჯერებმა ხანძარსაწინააღმდეგო ზოგადი ინსტრუქტაჟი ჩაუტარეს ადმინისტრაციის რეინჯერებს.

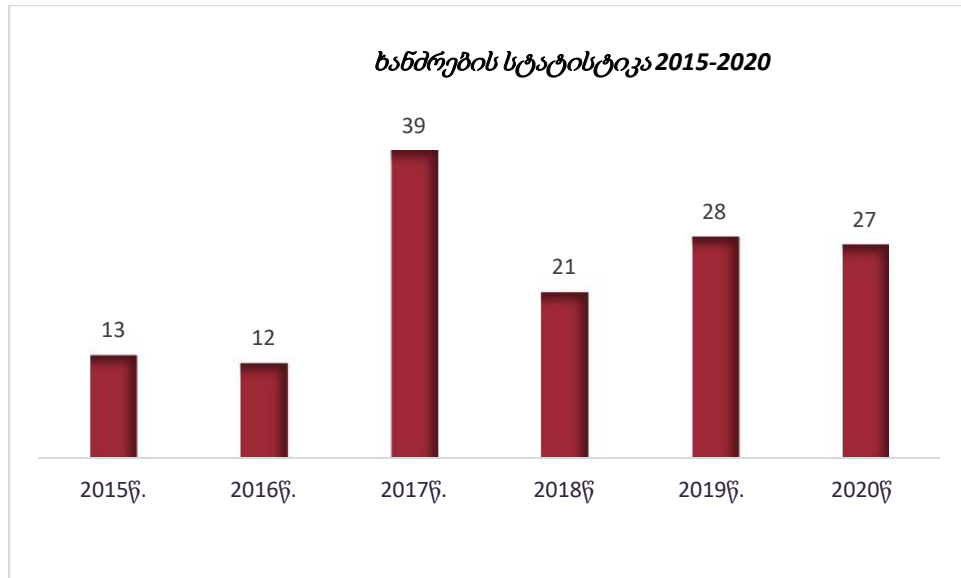
2020 წლის საანგარიშო პერიოდში ხანძრებთან ბრძოლის მეთოდების თემატიკით სააგენტოს და UNDP-ის თანამშრომლობის ფარგლებში გადამზადნენ ტერიტორიული ადმინისტრაციების თანამშრომლები.

1.5. ხანძრების სტატისტიკა

2020 წლის განმავლობაში დაფიქსირდა ხანძრების 27 შემთხვევა, 7 დაცული ტერიტორიის ადმინისტრაციის მიერ, მათ შორის:

- ✓ 1 შემთხვევა დაფიქსირდა ალგეთის ეროვნული პარკში, სამშვილდეს კანიონის ბუნებრივი ძეგლის ტერიტორიაზე რომლის გავრცელების არეალი მოიცავდა 50 ჰა-ს. ხანძრის დროს დაიწვა ბალახოვანი საფარი და ასევე მერქნული ხემცენარეები.
- ✓ 1 შემთხვევა თბილისის ეროვნული პარკის ტერიტორიაზე სადაც დაიწვა 7ჰა-მდე ბალახოვანი საფარი.
- ✓ 4 შემთხვევა ბორჯომ-ხარაგაულის ეროვნული პარკის ტერიტორიაზე და ხანძარმა მოიცვა 4.8 ჰა ხანძარს მნიშვნელოვანი ზიანი არ გამოუწვევია.
- ✓ 18 შემთხვევა დაფიქსირდა კოლხეთის ეროვნული პარკის ტერიტორიაზე, სადაც სულ დაიწვა 2176 ჰა ფართობი ერთწლოვანი ბალახოვანი საფარი.
- ✓ 1 შემთხვევა ქობულეთის დაცულ ტერიტორიების დასავლეთ და აღმოსავლეთ აღკვეთილში და მოიცვა 15 ჰა ტერიტორია, ხანძრების შედეგად დაზიანდა დაახლოებით 200 ერთეული წიწვოვანი ხე-მცენარეები.
- ✓ 1 შემთხვევა დაფიქსირდა ჭაჭუნას აღკვეთილის ტერიტორიაზე ფართობით 0,25 ჰა, ხანძრის შედეგად დაზიანდა 50 ძირი იაღლუნის ხე და ბალახოვანი საფარი.
- ✓ 1 შემთხვევა ფშავ-ხევსურეთის ეროვნული პარკის ტერიტორიაზე ფართობით 150 ჰა, დაიწვა სამოვრებისა და ალპური ზონის ბალახოვანი მცენარეები და დაზიანდა 0,5% ფოთლოვანი ტყის საფარი.

დიაგრამა: ხანძრების სტატისტიკა დაცულ ტერიტორიებზე 2015-2020 წწ.

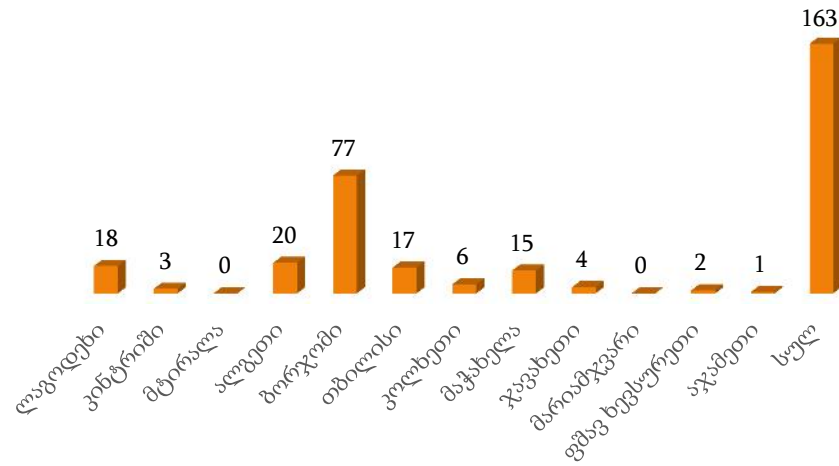
1.6. ბუნებრივი რესურსებით სარგებლობა

ადგილობრივი მოსახლეობის ხე-ტყით უზრუნველყოფის მიზნით, 2020 წლის მონაცემებით სულ გამოიყო 163 ტყეკაფი, საერთო მოცულობით 19828.384 მ³. ადგილობრივ მოსახლეობაზე გაცემულია სულ: 15158.45 მ³ (საშუაშე) ხე-ტყე. ხე-ტყე გაიცა შემდეგი ადმინისტრაციებიდან:

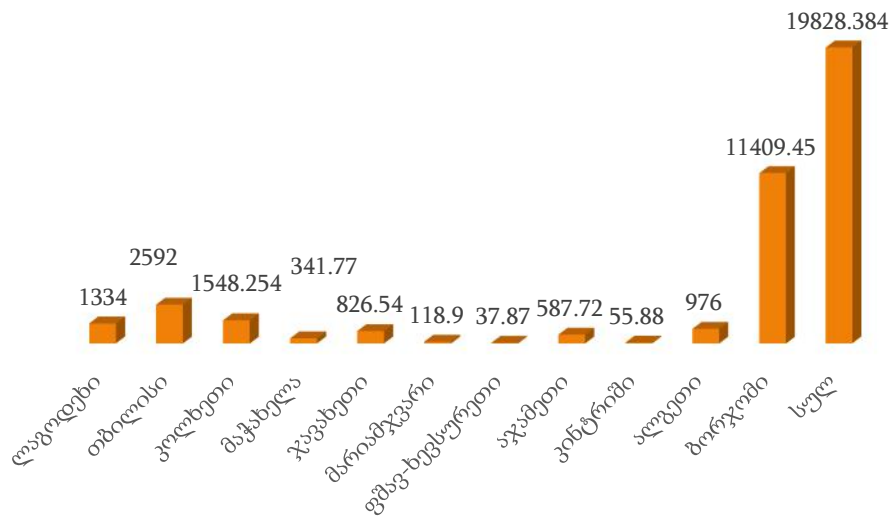
1. ბორჯომ-ხარაგაულის ეროვნული პარკის ადმინისტრაცია - 7577,12მ³, აქედან 401,34 მ³ პირველი ხარისხის (ნემვის აღკვეთილიდან),
2. კოლხეთის ეროვნული პარკის ადმინისტრაცია - 1816 მ³,
3. თბილისის ეროვნული პარკის ადმინისტრაცია - 1997 მ³,
4. ფშავ-ხევსურეთის ეროვნული პარკის ადმინისტრაცია - 22.15 მ³,
5. მარიამჯვრის სახელმწიფო ნაკრძალის ადმინისტრაცია (ყორულის აღკვეთილი) - 30 მ³,
6. ალგეთის ეროვნულ პარკის ადმინისტრაცია - 927 მ³ და
7. მაჭახელას ეროვნულ პარკის ადმინისტრაცია - 326,55 მ³.
8. ჯავახეთის დაცული ტერიტორიები ადმინისტრაცია - 808 მ³,
9. აჯამეთის აღკვეთილის ადმინისტრაცია - 301.13 მ³,
10. კინტრიშის დაცულ ტერიტორიების ადმინისტრაცია - 41,50 მ³.
11. ლაგოდეხის დაცული ტერიტორიები-1312 მ³.

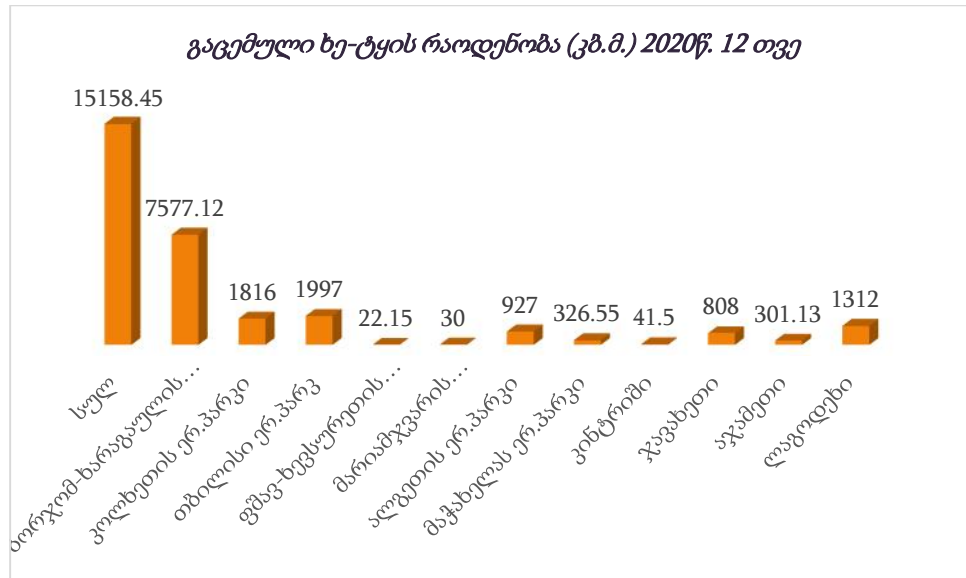
სულ მეორე ხარისხის (საშუაშე) ხე-ტყით დაკმაყოფილდა დაახლოებით 2500 ოჯახი.

გამოყოფილი ტყეკაფის რაოდენობა 2020 წ. 12 თვე

გამოყოფილი ტყეკაფის მოცულობა (კბ.მ.) 2020წ

1.7. გეგმიური და საკონტროლო რევიზიების შედეგები

საქართველოს დაცულ ტერიტორიებზე 2020 წლის საგაზაფხულო გეგმიური და საკონტროლო რევიზიების დრო გამოვლინდა დამნაშავეებზე აუღრიცხავი(გამოუვლინებელი) 74,85 მ³ უკანონო ჭრა რაც 26.08მ³-ით ნაკლებია 2019 წლის საგაზაფხულო რევიზიების დროს გამოუვლინებელი უკანონო ჭრებზე და 17,81 მ³ -ით ნაკლებია 2019 წლის საშემოდგომო გეგმიური და საკონტროლო რევიზიებიდან შედარებით, სადაც აღნიშნულ დროს აღირიცხა გამოუვლინებელი 92,66მ³ უკანონო ჭრა.

2020 წლის საგაზაფხულო რევიზიების დროს უკანონო ჭრებიდან ყველაზე მეტი 59,98 ანუ საქართველოს დაცულ ტერიტორიებზე არსებული მთელი უკანონო ჭრების 80,1 % ბორჯომ-ხარაგაულის ეროვნულ პარკზე მოდის. 15 დაცული ტერიტორიების ადმინისტრაციების მიერ წარმოდგენილი ინფორმაციით მათ ტერიტორიაზე დამნაშავეებზე გამოუვლინებელი უკანონო ჭრები არ დაფიქსირებულა. უკანონო ჭრები დაფიქსირდა ბორჯომ-ხარაგაულის, თბილისის, ლაგოდეხის, კოლხეთისა და ალგეთის დაცულ ტერიტორიებზე.

საქართველოს დაცულ ტერიტორიებზე 2020 წლის საშემოდგომო გეგმიური და საკონტროლო რევიზიების დრო გამოვლინდა დამნაშავეებზე აუღრიცხავი(გამოუვლინებელი) 43,17 მ³ უკანონო ჭრა, რაც 31,68 მ³-ით ნაკლებია 2020 წლის საგაზაფხულო რევიზიების დროს გამოუვლინებელი უკანონო ჭრებზე და 49,49 მ³ -ით ნაკლებია 2019 წლის საშემოდგომო გეგმიური და საკონტროლო რევიზიებიდან შედარებით, სადაც აღნიშნულ დროს აღირიცხა გამოუვლინებელი 92,66 მ³ უკანონო ჭრა.

2020 წლის საშემოდგომო რევიზიების დროს უკანონო ჭრებიდან ყველაზე მეტი 23,08 მ³ ანუ საქართველოს დაცულ ტერიტორიებზე არსებული მთელი უკანონო ჭრების 53.5% ბორჯომ-ხარაგაულის ეროვნულ პარკზე მოდის. 15 დაცული ტერიტორიების ადმინისტრაციების მიერ

2020 წლის ანგარიში

სსიპ დაცული ტერიტორიების სააგენტო

წარმოდგენილი ინფორმაციით მათ ტერიტორიაზე დამნაშავეებზე გამოუვლინებელი უკანონო ჭრები არ დაფიქსირებულა. უკანონო ჭრები დაფიქსირდა ბორჯომ-ხარაგაულის, თბილისის, ლაგოდეხის, კოლხეთისა და ალგეთის დაცულ ტერიტორიებზე.

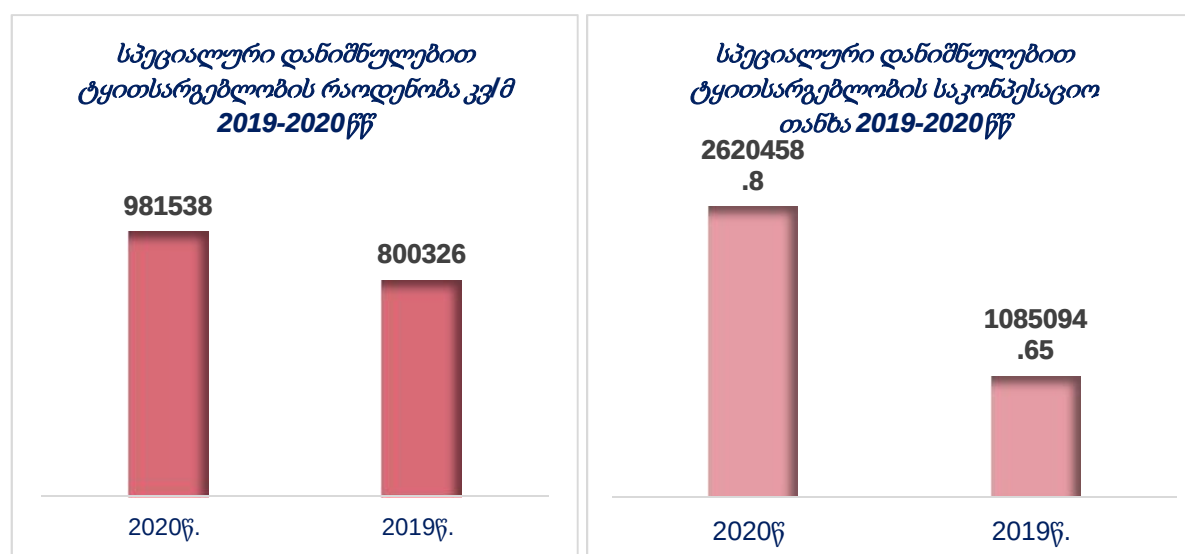
სულ საქართველოს დაცულ ტერიტორიებზე 2020 წელს რევიზიების დროს დაფიქსირდა 118, 02 მ³ მოცულობის დამნაშავეებზე აუღრიცხავი (გამოუვლინებელი) უკანონო ჭრა, რაც 85,57 მ³-ით ნაკლებია 2019 წლის დამნაშავეებზე აუღრიცხავ (გამოუვლინებელი) უკანონო ჭრებთან (193,59 მ³) შედარებით. 2020 წლის აღნიშნული უკანონო ჭრების რაოდენობა 2019 წელთან შედარებით შემცირდა 39%-ით.

საქართველოს დაცულ ტერიტორიებზე 2020 წელს სამართალდარღვევის ოქმებით გამოვლინდა 52,29 მ³ უკანონო მოჭრილი ხე-ტყე მათ შორის ჩამორთმეული იქნა 29,29 მ³ ხოლო დატაცებული იქნა 23 მ³ ხე-ტყე. ყველაზე მეტი სამართალდარღვევის ოქმებით უკანონო ჭრები გამოვლინდა ბორჯომ-ხარაგაულის ეროვნული პარკის ტერიტორიაზე, სადაც სულ სამართალდარღვევის ოქმებით გამოვლინდა 25,95 მ³-უკანონო ჭრები.

სულ 2020 წელს საქართველოს დაცულ ტერიტორიებზე რევიზიებითა და ოქმებით დაფიქსირდა 170,31 მ³ უკანონო მოჭრილი ხე ტყე, რაც 124,27 მ³-ით ნაკლებია 2019 წლის (294,58 მ³) უკანონო მოჭრილ ხე-ტყესთან შედარებით. დაცვის თანამშრომლებისთვის პანდემიის გამოწვეული არსებულ რთულ სამუშაო პირობებში, მათი წარმატებული ოპერატიული ქმედებების შედეგად უკანონო ჭრების რაოდენობა 2019 წელთან შედარებით 2020 წელს შემცირდა 42%-ით.

1.8. სპეციალური დანიშნულებით ტყეთსარგებლობა

2020 წლის 12 თვეში სპეციალური დანიშნულებით ტყეთსარგებლობა გაიცა 35 ობიექტზე, 981538 მ² ფართობზე. საკომპენსაციო თანხა: 2620458,8 ლარი.

თავი 2. სამეცნიერო კვლევა და ბიომრავალფეროვნების მონიტორინგი

2.1. ბიომრავალფეროვნება - ძირითადი სახეობების სტატისტიკა

2.2. სამეცნიერო კვლევები დაცულ ტერიტორიებზე

2.3. კონსერვაციული პროექტები

2.4. ტყის მავნებელ-დაავადებათა მონიტორინგი და ბრძოლის ღონისძიებები

სსიპ დაცული ტერიტორიების სააგენტოს მართვას დაქვემდებარებულ 20-ვე ტერიტორიული ადმინისტრაციის მიერ დაცულ ტერიტორიებზე ხორციელდება მონიტორინგი დაცულ ტერიტორიებზე გავრცელებულ ბიომრავალფეროვნებაზე;

საანგარიშო პერიოდში განხორციელდა რეინტროდუცირებული ჯეირნების მონიტორინგი ვაშლოვანის დაცულ ტერიტორიებზე, ამჟამად 150-მდე ჯეირანია;

მავნებლებთან ბრძოლის ღონისძიებებისთვის 2020 წლის პირველ კვარტალში შეძენილ იქნა ზღის ალურას წინააღმდეგ გამოსაყენებელი პრეპარატები;

დაცული ტერიტორიების სააგენტოში წარმოდგენილი სტატისტიკური ფორმების მიხედვით მომზადდა ცხოველების და ფრინველების ერთიანი ბაზა.

მომზადდა ბიომრავალფეროვნებისათვის მნიშვნელოვანი სახეობების და ასევე საკვლევი ობიექტების ნუსხა 12 დაცული ტერიტორიისათვის, ასევე განისაზღვრა მათთვის ბიომრავალფეროვნების მონიტორინგისათვის მნიშვნელოვანი აღჭურვილობა და საჭირო ტრენინგები.

მომზადდა ინფორმაცია CBD ანგარიშგებისათვის.

განხილული იქნა 13 ევროპული პარკის: (ბავარიის ტყის ეროვნული პარკი (გერმანია), ბეინ ეიგს ეროვნული სახელმწიფო ნაკრძალი (შოტლანდია), დონანას ეროვნული პარკი (ესპანეთი), ფეის კუნძული (შოტლანდია), გერმანია-ლუქსემბურგის გაერთიანებული ეროვნული პარკი, ვანოისის

2020 წლის ანგარიში

სსიპ დაცული ტერიტორიების სააგენტო

ეროვნული პარკი (საფრანგეთი), კუშტენესის (ფრინველების) ეროვნული პარკი (თურქეთი), პურბეკის მსოფლიო მემკვიდრეობის სანაპირო (ინგლისი), სასო ფრატინოს ინტეგრირებული ეროვნული პარკი (იტალია), ველტენბერგი ენგეს ეროვნული პარკი (გერმანია), კრეტას თეთრი მთების ეროვნული პარკი (საბერძნეთი), მინსმერეს ეროვნული პარკი (ინგლისი), სკანდოლას ეროვნული პარკი (საფრანგეთი) წლიური ანგარიშები და გადაიგზავნა სტრასბურგში ბერნის კონვენციასთან არსებული ევროპის დიპლომის ექსპერტთა საბჭოში.

) 2020 წლის 17-19 მარტს გაიმართა ონლაინ-კონფერენცია, სადაც განხილული იქნა ვაშლოვანის დაცული ტერიტორიების საკითხი მისთვის ევროდიპლომის სტატუსის გახანგრძლივების შესახებ. ექსპერტის მიერ გაკეთდა პრეზენტაცია, ვაშლოვანის დაცული ტერიტორიისთვის ევროდიპლომის სტატუსის 10 წლით გახანგრძლივების პერსპექტივით.

) მომზადდა იუნესკოს კომისიიდან მოთხოვნილი დამატებითი ინფორმაცია უხერხემლო ცხოველების, ენდემური და იშვიათი სახეობების შესახებ.

) ოცივე ტერიტორიული ადმინისტრაციის მიერ მომზადდა წლიური „ბუნების მატთან“;

) 2020 წლის ივნისის თვეში განხორციელდა საველე სამუშაოები ბორჯომ-ხარაგაულის ეროვნულ პარკში ტყის ფიტო-სანიტარული მდგომარეობის შესაფასებლად. გამოკვლეული იქნა ქვებისხევი, ლომის მთა, აბასთუმნის, ზანავის და ქვებისხევის უბნები. შედეგად გამოვლენილია ქერქიჭამია ხოჭოები და მათი მავნებლობა თვალნათელია. ასევე ჩატარდა ტრენინგი რეინჯერებისა და ბუნებრივი რესურსების სპეციალისტებისათვის თემაზე „ფიტოპათოლოგიური გამოკვლევების მეთოდების, მავნებელ მწერებსა, სოკოვან დაავადებებსა და ბაქტერიული დაავადებების შესახებ“.

) 2020 წლის 20-23 ივლისს განხორციელდა საველე გასვლა ლაგოდეხის დაცულ ტერიტორიებზე, სადაც ჩატარდა ფიტოპათოლოგიური გამოკვლევები სანიმუშო ფართობზე და მარშრუტულ გასვლებზე, ასევე ჩატარებული იქნა ტრენინგი რეინჯერების და ბუნებრივი რესურსების სპეციალისტებისათვის თემაზე „ფიტოპათოლოგიური გამოკვლევების მეთოდების, მავნებელ მწერებსა, სოკოვან დაავადებებსა და ბაქტერიული დაავადებების შესახებ“.

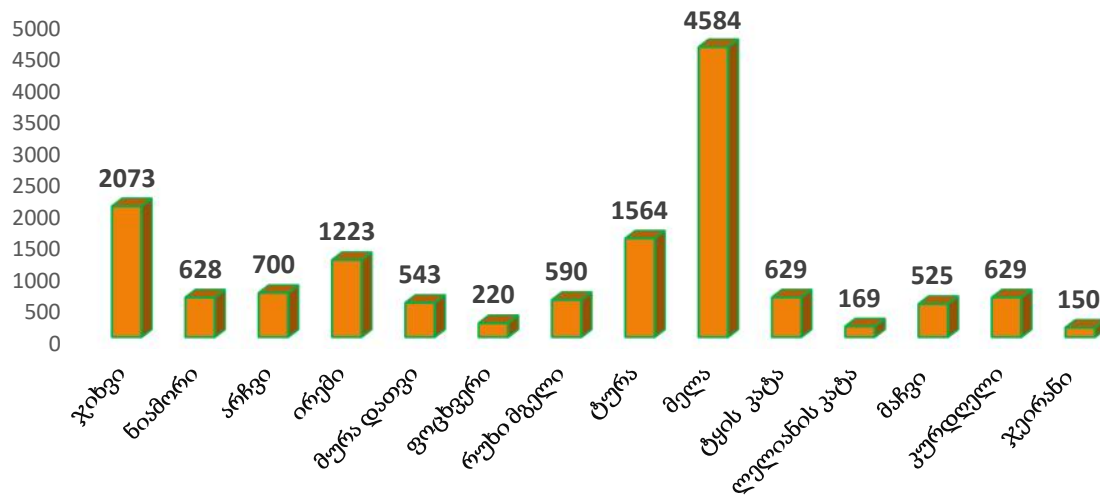
) ონლაინ-რეჟიმში გაიმართა რამდენიმე ტრენინგი USDOJ-ს USFOREST SERVICES მიერ ორგანიზებულ ტრენინგზე სხვადასხვა თემებზე: კვლევა-მონიტორინგი, დაცული ტერიტორიების ფინანსური უზრუნველყოფა და მექანიზმები, ეკოტურისტული სერვისები.

-)/ 2020 წლის 5 აგვისტოს გაიმართა არასამთავრობო ორგანიზაცია NACRES-ის სამუშაო შეხვედრა, თემატიკით: „საქართველოს დაცულ ტერიტორიებზე ბიომრავალფეროვნების ინდიკატორებს“;
-)/ 2020 წლის 24 და 25 სექტემბერს გაიმართა 2 დღიანი სამუშაო შეხვედრა, რომელიც ეძღვნებოდა „საქართველოში აკვაკულტურის დანერგვის შესახებ და საჭირო საკანონმდებლო ბაზის შექმნას“.
-)/ 2020 წლის ნოემბრის თვეში გაიმართა ონლაინ შეხვედრა, საქართველოს დაცული ტერიტორიების მონაცემთა ბაზების შექმნასთან დაკავშირებით, KFW-ს პროექტის ფარგლებში;
-)/ მომზადდა ერთიანი ფიტოპათოლოგიური შედეგების ანგარიში, რის საფუძველზეც მომზადდა ხანძარსაწინააღმდეგო და მავნებლებთან ბრძოლის პროგრამა.
-)/ ილიას სახელმწიფო უნივერსიტეტის დოქტორანტისათვის მომზადდა ვრცელი ინფორმაციის სადოქტოროსთვის, რომელიც ეხებოდა ბორჯომ-ხარაგაულის ეროვნული პარკის ბიომრავალფეროვნებას, სტატისტიკურ მონაცემებს, კეთილშობილი ირმის რიცხოვნობას და ყვირალობის მასალებს, უკანონო ქმედებებს და სხვა;
-)/ გაიმართა ონლაინ შეხვედრა პროექტის „დაცული ტერიტორიების ბიომრავალფეროვნების ინდიკატორები“ ფარგლებში, CNF-ის მხარდაჭერით;
-)/ რამსარის საიტების შეფასების პროექტის განმახორციელებელთან თანამშრომლობის ფარგლებში ხორციელდება ინფორმაციის მიმოცვლა;
-)/ 2020 წლის 17 დეკემბერს გაიმართა დისტანციური სწავლება, US Forest Service-ს მიერ ალუმნი/კურსდამთავრებულების - The Watershed Seminar Team წყლის მართვის საკითხების ჯგუფის წევრებისათვის, „ეკოსისტემური სერვისების გადსახადთან მიმართებაში მდგრადი სარგებლობის პრინციპების გათვალისწინება და წყლის სააუზო მართვა ადგილობრივი თვითმმართველობის მიერ“;
-)/ მომზადდა 2020 წლის ცხოველების და ფრინველების სტატისტიკური მონაცემები;
-)/ 2020 წლის 20 დეკემბერს სამინისტროს მიერ ორგანიზებულ ონლაინ სამუშაო შეხვედრაზე გაკეთდა პრეზენტაცია თემაზე „საქართველოს დაცულ ტერიტორიებზე არსებულ წიწვოვან და ფოთლოვან ტყეებში მავნებელი მწერების, სოკოვანი და პარაზიტული დაავადებების შესახებ“;
-)/ 2020 წლის 27 დეკემბერს გაიმართა ონლაინ შეხვედრა GIZ-ის მიერ მომზადებულ „თუშეთში ბისაინჟინრო ღონისძიებების განხორციელების სასწავლო ვიდეოს მომზადების შესახებ“.

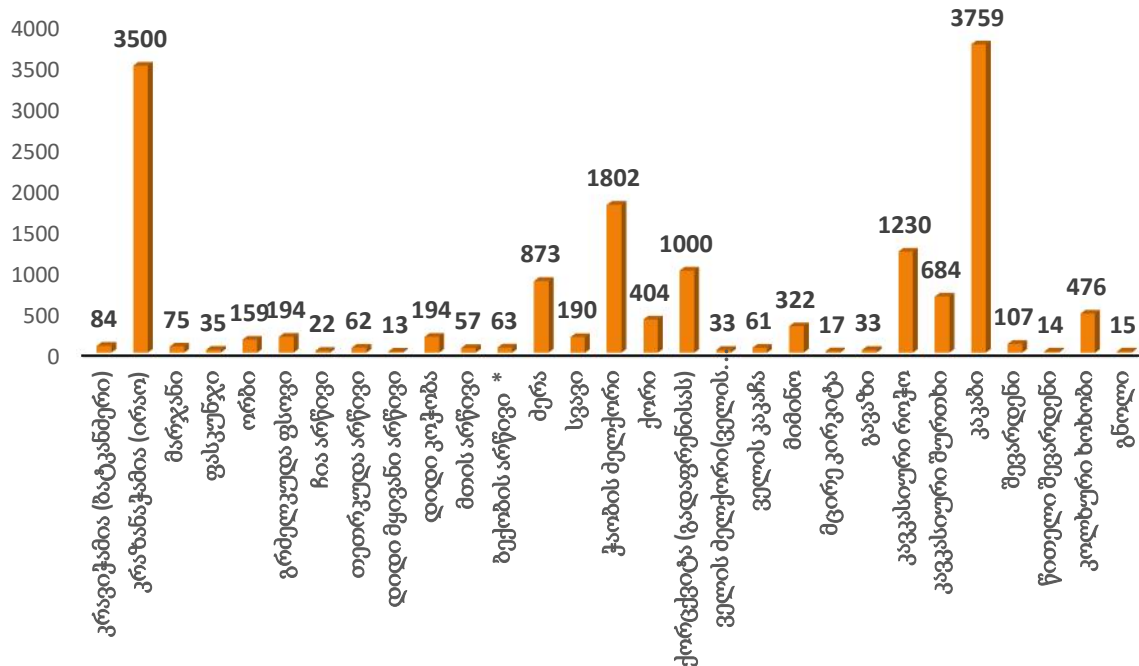
2.1. ბიომრავალფეროვნება - ძირითადი სახეობების სტატისტიკა

სააგენტოს მიერ მომზადებულია ერთიანი სტატისტიკური ცხრილი დაცულ ტერიტორიებზე გავრცელებული დომინანტი მსხვილი ძუძუმწოვრების, ფრინველების სახეობების და მათი პოპულაციების შესახებ.

დაცულ ტერიტორიებზე, ზოგიერთი მსხვილი ძუძუმწოვარი ცხოველის რიცხოვნობა, 2020 წ

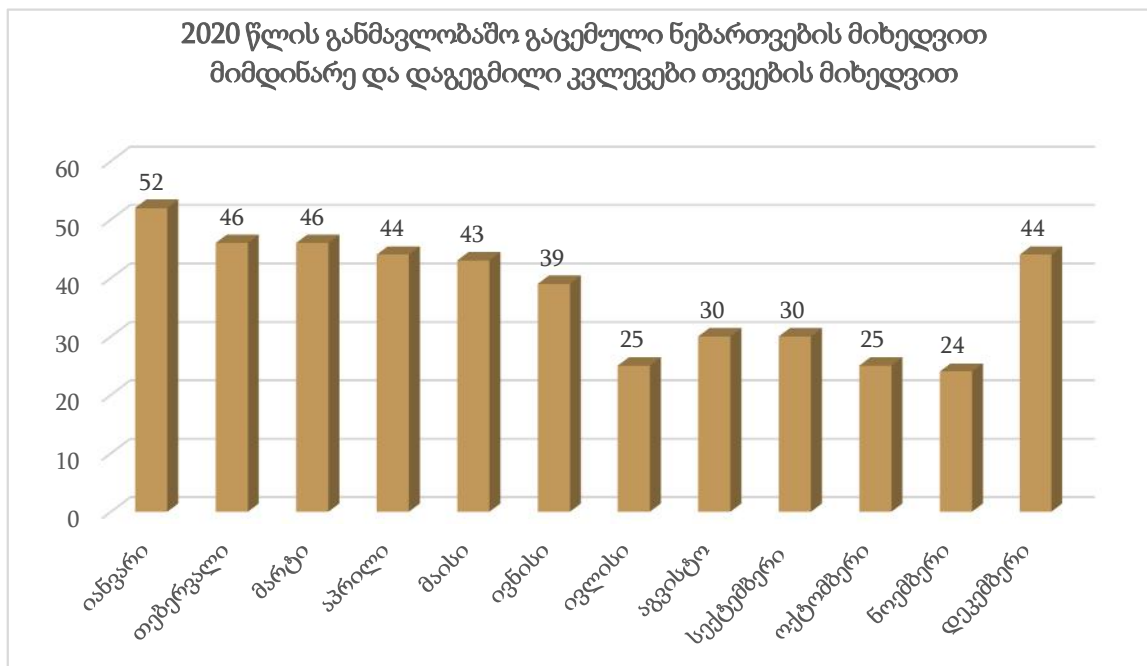
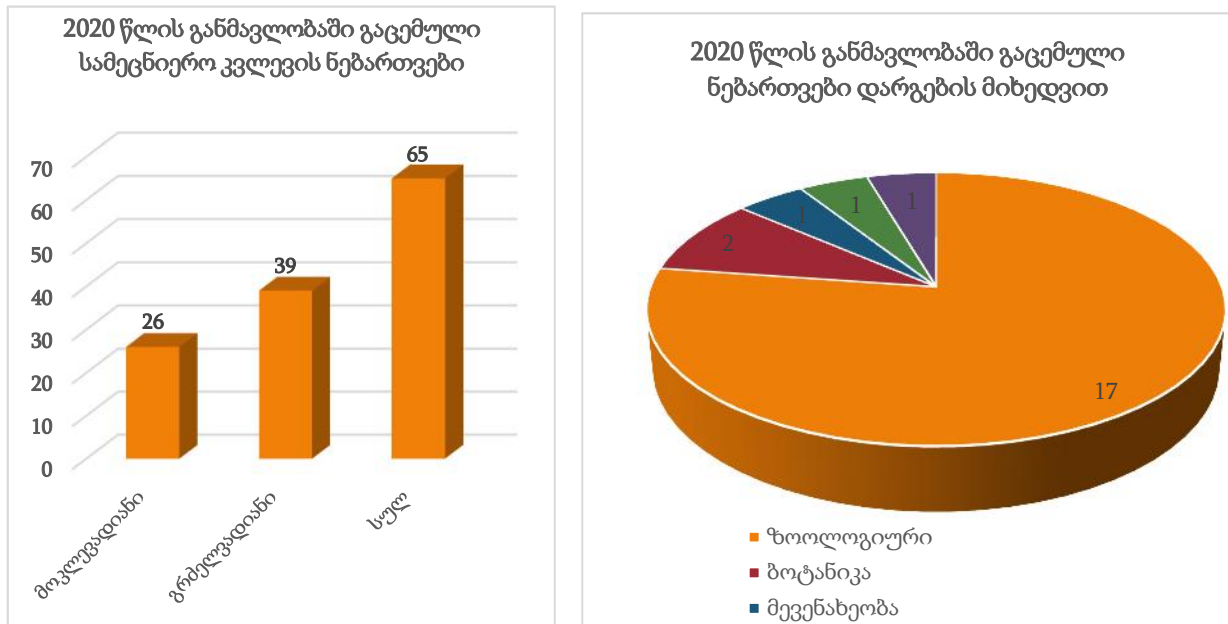

დაცულ ტერიტორიებზე ზოგიერთი ფრინველის რიცხოვნობის სტატისტიკა, 2020 წ

2.2. სამეცნიერო კვლევები დაცულ ტერიტორიებზე

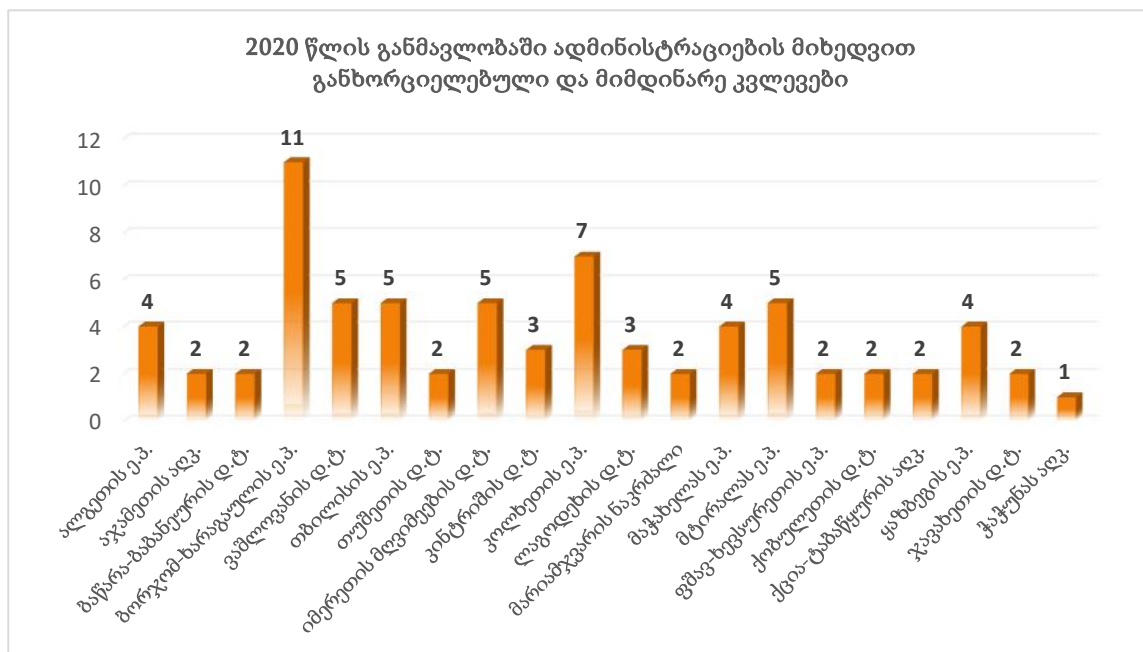
2020 წლის განმავლობაში სსიპ დაცული ტერიტორიების სააგენტოს მიერ გაიცა სამეცნიერო კვლევის 65 ნებართვა, მათგან 26 მოკლევადიანი კვლევაა, ხოლო 39 გრძელვადიანი - 2 და 3 წლიანები. დარგების მიხედვით ჭარბობს ზოოლოგიური, განსაკუთრებით კი ენტომოლოგიური კვლევები, ხოლო შემდგომ ბოტანიკური და თითო-თითო კვლევა ჰიდროლოგიური, მევენახეობა, არქეოლოგია და კულტურა.

დიაგრამაში წარმოდგენილია გაცემული ნებართვები თვეების მიხედვით, სადაც ნათლად ჩანს, რომ ისინი არა მარტო წლის ბოლომდე, არამედ შემდეგ წლებშიც გაგრძელდება.

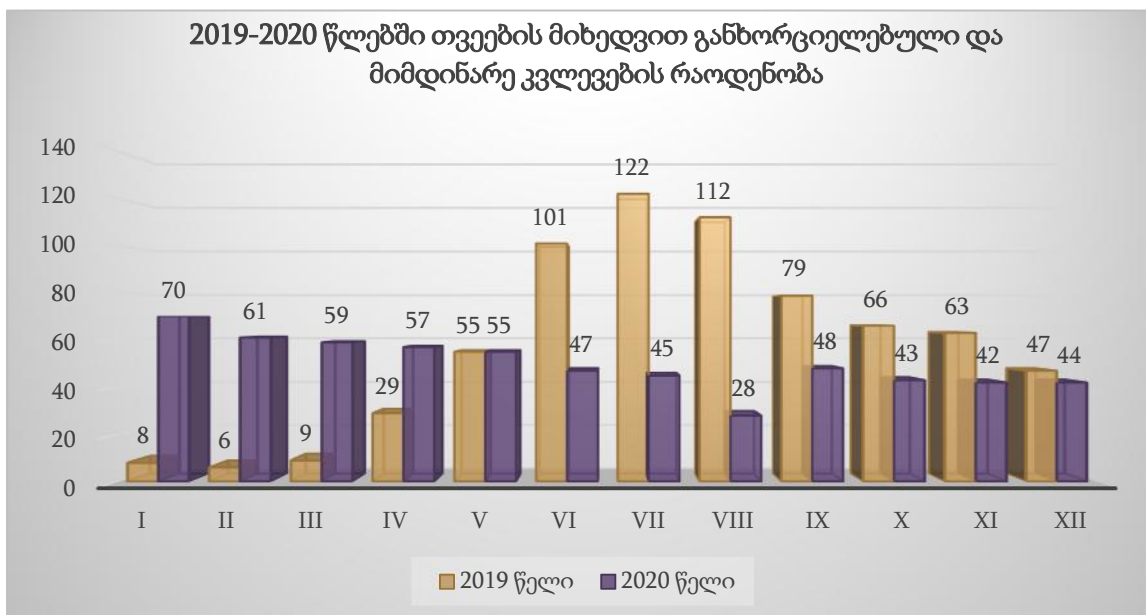
სამეცნიერო კვლევები	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
2018 წელი	0	4	5	2	6	11	17	10	13	8	6	3
2019 წელი	8	6	9	29	55	101	122	112	79	66	63	47
2020 წელი	70	61	59	57	55	47	45	28	48	43	42	44
2021 წელი	12	12	12	13	13	8	8	8	8	8	8	7
2022 წელი	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3
2023 წელი	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
სულ	95	88	90	106	134	172	197	163	153	130	124	104

სამეცნიერო კვლევების უმრავლესობა მოიცავს რამდენიმე დაცულ ტერიტორიას.

ადმინისტრაციებს შორის ლიდერობს ბორჯომ-ხარაგაულის ეროვნული პარკი და კოლხეთის ეროვნული პარკი, შემდგომ ვაშლოვანის დაცული ტერიტორიები, ალგეთის, თბილისის, მტორალას და ყაზბეგის ეროვნული პარკები და იმერეთის მღვიმეთა დაცული ტერიტორიები.

გასული 2019 წლის და 2020 წლის სამეცნიერო კვლევების ნებართვების რაოდენობის შედარებისას ნათლად ჩანს, რომ კორონავირუსის პანდემიამ უარყოფითი ზემოქმედება მოახდინა სამეცნიერო კვლევებზე, ზაფხულისათვის ჩვეული მაღალი რიცხოვნობა შემცირდა. 2019 წლის ივლისის მაქსიმალური მაჩვენებლებთან შედარებით დაახლოებით 2,5-ჯერ ნაკლები იყო 2020 წელს კვლევები.

დინამიკის გრაფიკებში 2020 წლის განმავლობაში გაცემული ნებართვების საფუძველზე დაწყებულ კვლევებს ემატება ასევე გასულ წლებში დაწყებული გრძელვადიანი კვლევები.

გასულ წელთან შედარებით, 2020 წელს ჭარბობდა სამეცნიერო კვლევები, რომლებსაც ქართველი მეცნიერები აწარმოებენ ან ერთობლივი კვლევები, მხოლოდ უცხოელების მიერ კორონავირუსის პანდემიის და ტრანსპორტირების სირთულეების გამო შემცირებულია.

2.3. კონსერვაციული პროექტები

დაცულ ტერიტორიებზე მიმდინარე კონსერვაციული პროექტები

) **ჯეირნის რეინტროდუქციის პროექტი ვაშლოვანის დაცულ ტერიტორიებზე** - საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროსა და აზერბაიჯანის ეკოლოგიის სამინისტროს შორის თანამშრომლობის ფარგლებში განხორცილდა ჯეირნების რეინტროდუქცია

აზერბაიჯანიდან საქართველოში. რეინტროდუქცია წარმატებით მიმდინარეობს 2013 წლიდან დღემდე.

პროექტი ხორციელდება WWF-კავკასიის ბუნების დაცვის ფონდის და TJS ფინანსური მხარდაჭერით.

2020 წლის მონაცემებით ვაშლოვანის დაცულ ტერიტორიებზე 150-მდე ჯეირანია.

ქ) **ჯიხვის მონიტორინგი ლაგოდეხის დაცულ ტერიტორიებზე** – 2018 წლიდან, პირველად კავკასიაში დაიწყო და მიმდინარეობს აღმოსავლეთ-კავკასიური ჯიხვის ტრანსსასაზღვრო ტელემეტრიული მონიტორინგი ლაგოდეხის დაცულ ტერიტორიებზე და ზაქათალას ალკვეთილში, არასამთავრობო ორგანიზაცია NACRES- ის მიერ. მონიტორინგი ხორციელდება TJS - ტრანსსასაზღვრო სამდივნოს ფინანსური მხარდაჭერით.

ქ) **აჯამეთის ალკვეთილში 2016 წლიდან დღემდე მიმდინარეობს პროექტი: „იმერული მუხის აღდგენა აჯამეთის ალკვეთილში“** იმერული მუხის აღდგენის მიზნით. ჯამში, 2020 წლის მდგომარეობით, აჯამეთის ალკვეთილში იმერული მუხის აღდგენის პროექტი მიმდინარეობს სულ: 52 ჰა -ზე. სანერგეებში ნერგების მდგომარეობა დამაკმაყოფილებელია. მიმდინარე წლის შემოდგომაზე აჯამეთის უბნის N26 კვარტალში აგრეთვე ჩატარდება დახვნის სამუშაოები და რკოს დათესვა.

ქ) **მონიტორინგის თანამედროვე ტექნოლოგიების დანერგვა** – დაცული ტერიტორიების დაცვა-მონიტორინგის გაუმჯობესების მიზნით, საპილოტე: ბორჯომ-ხარაგაულის და ლაგოდეხის დაცულ ტერიტორიებზე მიმდინარეობს თანამედროვე SMART-პატრულირების ტექნოლოგიების დანერგვა, დონორი: CNF; ამავე პროექტისათვის Global Conservation და დაცული ტერიტორიების სააგენტოს შორის გაფორმებული მემორანდუმის ფარგლებში, ბორჯომ-ხარაგაულის დაცული ტერიტორიების ტექნიკურ დახმარების ფარგლებში უკვე განხორციელდა 30 სმარტფონის შეძენა ბორჯომ-ხარაგაულისთვის. SMART ოფიცრების ტრეინინგი ჩატარდა ბორჯომ-ხარაგაულის და ლაგოდეხის დაცული ტერიტორიების წარმომადგენლებს.

ქ) **SABUKO-ს** მიერ შავი ზღვის ქვეყნების ფონდის მიერ დაფინანსებული პროექტი, რომელიც ითვალისწინებს ბიომრავალფეროვნების და ჰიდროლოგიური ტიპის კვლევებს: აღსანიშნავია

2020 წლის ანგარიში

სსიპ დაცული ტერიტორიების სააგენტო

პალიასტომის ტბის და მდინარეების, ასევე არხების კვლევა, იქტოოლოგიური, გადამფრენი, მოზუდარი და მოზამთრე ფრინველების კვლევა და ჰაბიტატების კვლევა დროებით, შემდგომი მონიტორინგისათვის. ამ ეტაპისათვის შეძენილია დრონები და მონიტორინგის ტექნიკა;

) **NACRES** -ის მიერ დასრულდა ბიომრავალფეროვნების მონიტორინგისთვის ფლორისა და ფაუნის ინდიკატორების შერჩევა, რომელიც მიმდინარეობს კავკასიის ბუნების დაცვის ფონდის CNF -ის მხარდაჭერით. მიმდინარეობს შერჩეული ინდიკატორებისთვის 10 წლიანი სამოქმედო გეგმის და პროტოკოლების შემუშავება. დაიწყო და მიმდინარეობს 3 დაცულ ტერიტორიაზე შერჩეულ ინდიკატორ სახეობაზე (ჩლიქოსნებზე) სავსე მონიტორინგი.

) დაიგეგმა აჭარის დაცულ ტერიტორიებზე ინვაზიურ სახეობებზე და ჩლიქოსნებზე სავსე მონიტორინგი, რომელიც უნდა განხორციელდეს 2021 წელს.

2.4. ტყის მავნებელ-დაავადებათა მონიტორინგი და ბრძოლის ღონისძიებები

) მავნებლებთან ბრძოლის ღონისძიებებისთვის 2020 წლის პირველ კვარტალში შეძენილ იქნა ბზის ალურას წინააღმდეგ გამოსაყენებელი პრეპარატები, შესხურება განხორციელდა ბაზანეურის სახელმწიფო ნაკრძალის 1 ჰა ფართობის ბზაზე, კინტრიშის დაცულ ტერიტორიებზე დაახლოებით 1 ჰა ფართობზე და კოლხეთის ეროვნული პარკის დაახლოებით 1 ჰა ფართობზე გადარჩენილ კოლხურ ბზაზე.

) ბორჯომ-ხარაგაულის, ყაზბეგის და ფშავ-ხევსურეთის ეროვნული პარკის, ნეძვის აღკვეთილის წიწვოვან ტყეებში დაკიდებული იქნა ფერომონიანი საჭერები.

) UNDP და CNF - ს ფინანსური მხარდაჭერით დაწყებულია მაჭახელას ეროვნულ პარკში წაბლის გავრცელების და წაბლის კიბოს (*Criphonectria parasitica*) კვლევა. აღებული იქნა 28 სანიმუშო ფართობი, სადაც განხორციელდა წაბლის ეკოლოგიური თავისებურების შესაფასებლად ყველა სატყეო პარამეტრები, ასევე 8 დიდ მონაკვეთზე იქნა ჩატარებული ფიტოსანიტარული კვლევები, კონკრეტულად მოპოვებული იქნა წაბლის კიბოს (*Criphonectria parasitica*) 120 მეტი ნიმუში, რომელიც ლაბორატორიული დამუშავებისათვის წადებული იქნა ავსტრიის, ვენის კვლევითი ინსტიტუტის ლაბორატორიაში, სადაც მოხდა კავკასიური შტამების გამოყოფა, ვირულენტურობის დასადგენად.

2020 წლის დეკემბრის თვეში გაიმართა აღნიშნული კვლევის განხილვა და გაცემული იქნა რეკომენდაციები საბოლოო ანგარიშის მოსამზადებლად.

თავი 3. ეკოგანათლება და საზოგადოების ცნობიერების ამაღლება

- 3.1. ეკოსაგანმანათლებლო ღონიძიებების სტატისტიკა
- 3.2. სოციოლოგიური გამოკითხვა
- 3.3. ეკოსაგანმანათლებლო პროგრამები
- 3.4. ეკოსაგანმანათლებლო აქტივობები
- 3.5. ეკოტურები და ეკობანაკები
- 3.6. ურთიერთთანამშრომლობის მემორანდუმები
- 3.7. ტრენინგები

2020 წლის განმავლობაში ეკოგანათლებისა და საზოგადოების გარემოსდაცვითი ცნობიერების ამაღლების მიმართულებით, დაცული ტერიტორიების სააგენტოსა და დაცული ტერიტორიების ადმინისტრაციების ორგანიზებით ჩატარდა შეხვედრები, ლექცია-სემინარები (მათ შორის, დისტანციურ რეჟიმში), ტრენინგები, დაცულ ტერიტორიებზე მოეწყო ეკოტურები, ეკობანაკები და სხვა სახის გარემოსდაცვითი აქტივობები.

სსიპ დაცული ტერიტორიების სააგენტოს მიერ, დაცული ტერიტორიების განვითარების ფონდის მხარდაჭერით, მომზადდა და დაიბეჭდა „ნორჩი რეინჯერის საველე მეგზური“. გამოცემა ეძღვნება ბორჯომ-ხარაგაულის ეროვნული პარკის თანამშრომლის - გმირი რეინჯერის, ივანე კუპრაძის ხსოვნას. გამოცემა განკუთვნილია სკოლის მოსწავლეებისთვის და მასში ასახული მასალა

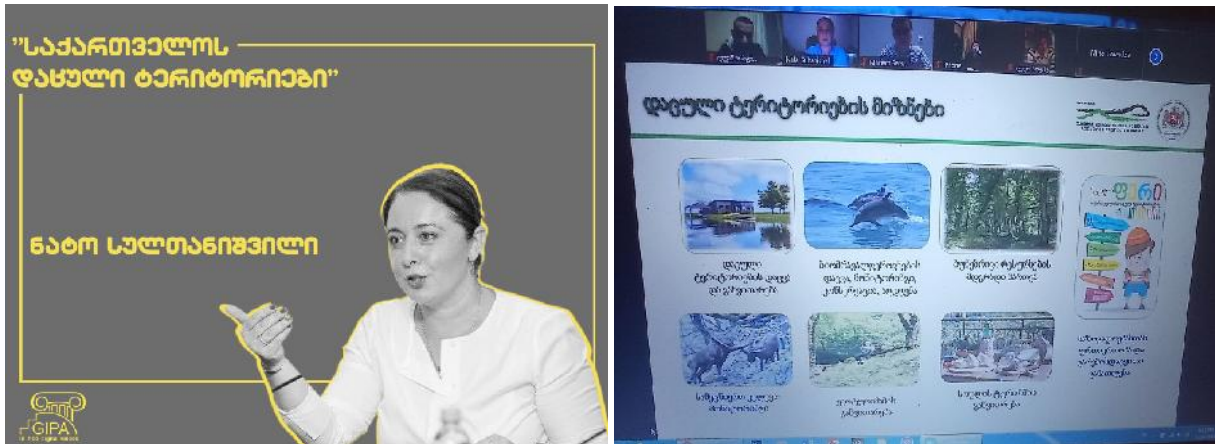
დაეხმარება მკითხველს, მიიღოს უფრო მეტი ინფორმაცია დაცული ტერიტორიების შესახებ და გაიგოს მეტი რეინჯერის საქმიანობის შესახებ. სახალისო აქტივობებით დაეხმარება მკითხველს, გაუჩნდეს სურვილი, თავადაც ეწვიოს დაცულ ტერიტორიებს და იზრუნოს იქ გავრცელებულ ცოცხალ ორგანიზმებზე.

ქარბტენიანი ტერიტორიების მნიშვნელობის აღსანიშნად სააგენტოს ინიციატივით გამართა თემატური კვირეული. კვირეულის ფარგლებში ეკოსაგანმანათლებლო სემინარი გაიმართა დაცული ტერიტორიების სააგენტოში. შეხვედრას ესწრებოდნენ მოსწავლე-ახალგაზრდობის ეროვნული სასახლის საბუნებისმეტყველო და სოციალურ მეცნიერებათა მიმართულების აღსაზრდელები. შეხვედრა ინტერაქტიულ რეჟიმში წარიმართა, მოსწავლეებმა მიიღეს დეტალური ინფორმაცია საერთაშორისო მნიშვნელობის ქარბტენიანი ტერიტორიების შესახებ.

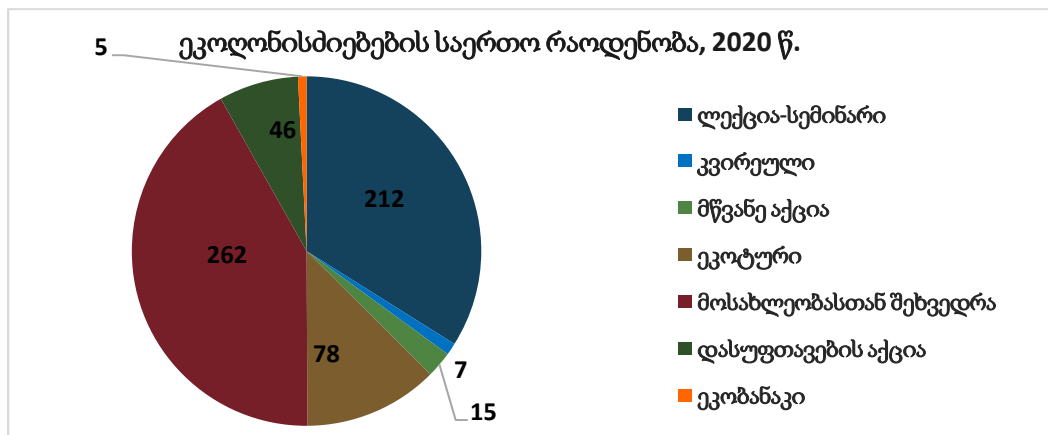

27 ნოემბერს GIPA-ს გარემოსდაცვითი მენეჯმენტისა და პოლიტიკის სამაგისტრო კურსმა სსიპ დაცული ტერიტორიების სააგენტოს დაგეგმვისა და განვითარების სამსახურის უფროსს უმასპინძლა. კურსის სტუდენტებთან ონლაინ შეხვედრა გაიმართა თემით „საქართველოს დაცული ტერიტორიები“.

3.1. ეკოსაგანმანათლებლო ღონისძიებების სტატისტიკა

2020 წლის განმავლობაში დაცული ტერიტორიების სააგენტოსა და ტერიტორიული ადმინისტრაციების მიერ გარემოს დაცვის, დაცული ტერიტორიების, ხანძრების პრევენციის, ბუნებაში ქცევის წესების, ბიომრავალფეროვნების და მსგავსი თემატიკით სულ ჩატარდა 212 ლექცია-სემინარი, დაცულ ტერიტორიებზე მოეწყო 7 კვირეული, 15 მწვანე აქცია, 78 ეკოტური, 46 დასუფთავების აქცია და 5 ეკობანაკი, ადგილობრივ მოსახლეობასთან გაიმართა 262 საინფორმაციო შეხვედრა:

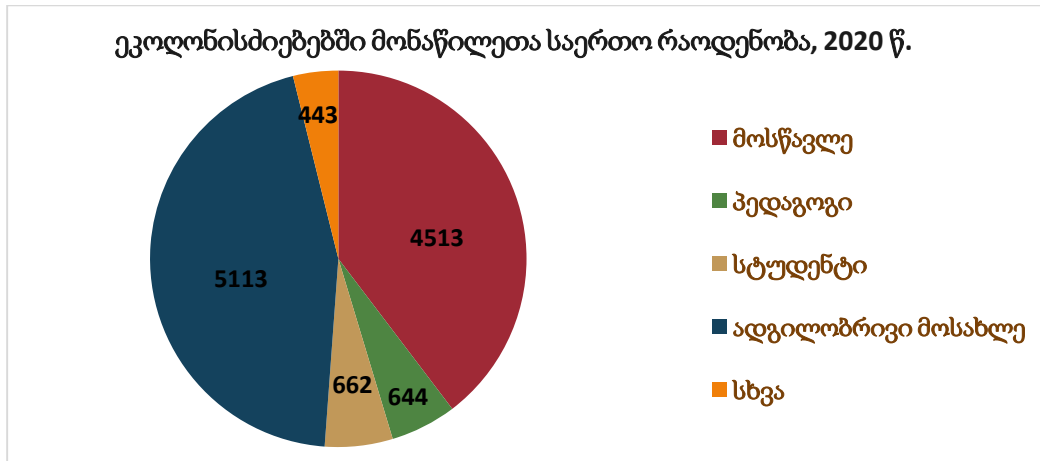
დიაგრამა 1. 2020 წელს განხორციელებული ეკოლონისძიებების საერთო რაოდენობა

2020 წელს გარემოსდაცვით აქტივობებში ჩართული იყო სხვადასხვა რეგიონის 176 საჯარო და კერძო სკოლა.

2020 წელს სულ გარემოსდაცვით აქტივობებში ჩაერთო **11375** მონაწილე, მათ შორის 4513 მოსწავლე, 662 სტუდენტი, 644 პედაგოგი და 5113 ადგილობრივი მოსახლე:

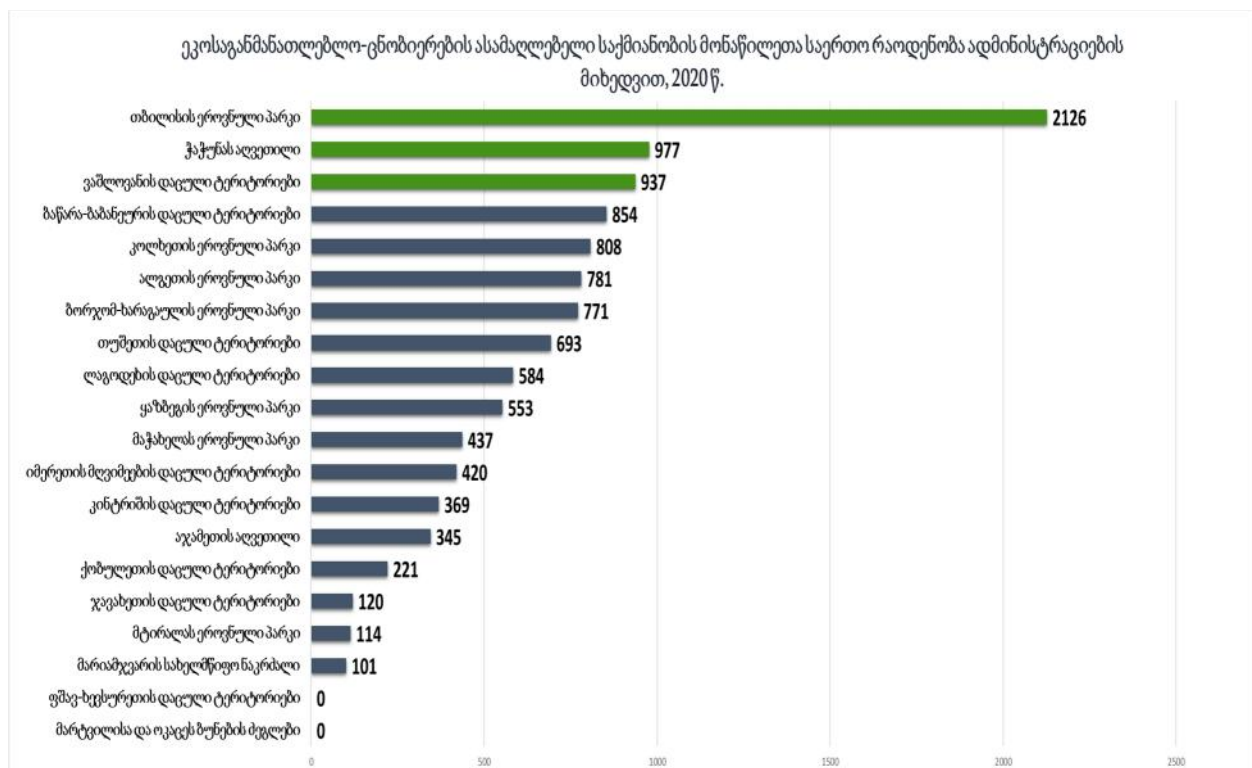
2020 წლის ანგარიში

სსიპ დაცული ტერიტორიების სააგენტო

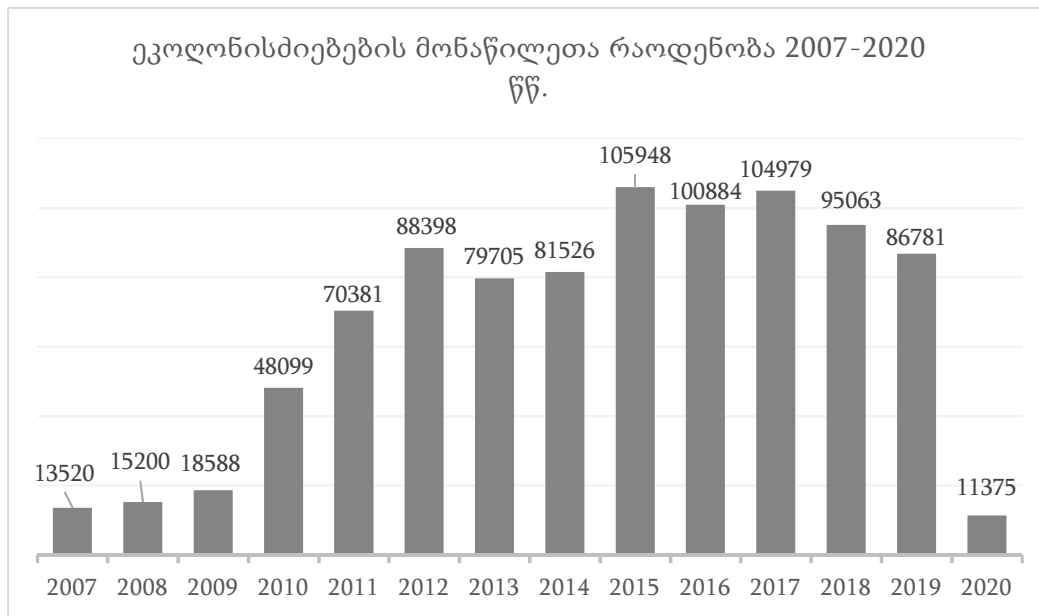
დიაგრამა 2. 2020 წელს ეკოლონისძიებებში მონაწილეთა საერთო რაოდენობა

2020 წლის განმავლობაში ეკოსაგანმანათლებლო და გარემოსდაცვითი ცნობიერების ასამაღლებელ საქმიანობაში, მათ შორის ადგილობრივ მოსახლეობასთან გამართულ საინფორმაციო შეხვედრებში მონაწილეთა რიცხოვნობა ადმინისტრაციების მიხედვით ასე გადანაწილდა:

დიაგრამა 3. 2020 წელს ეკოსაგანმანათლებლო-ცნობიერების ასამაღლებელი საქმიანობის მონაწილეთა საერთო რაოდენობა ადმინისტრაციების მიხედვით

ეკოსაგანმანათლებლო აქტივობებში ჩართულ ადამიანთა სტატისტიკა ბოლო 14 წლის განმავლობაში:

დიაგრამა 4. 2007-2020 წლებში განხორციელებული ეკოლონისძიებების მონაწილეთა საერთო რაოდენობა წლების მიხედვით

2020 წლის განმავლობაში, დაცული ტერიტორიების სააგენტოსა და ტერიტორიული ადმინისტრაციების მიერ განხორციელებული ეკოსაგანმანათლებლო ღონისძიებების მონაწილეთა რაოდენობის შემცირება გამოწვეულია საქართველოში ახალი კორონავირუსის (COVID-19) გავრცელებით შექმნილი სიტუაციიდან გამომდინარე ქვეყანის მასშტაბით გამოცხადებული საგანგებო მდგომარეობის საფუძველზე დაწესებული რიგი შეზღუდვებით.

3.2. სოციოლოგიური გამოკითხვა

2020 წელს, დაცული ტერიტორიების ადმინისტრაციების მიერ დაცული ტერიტორიების მიმდებარედ მცხოვრებ მოსახლეობაში ჩატარდა სოციოლოგიური გამოკითხვა დაცული ტერიტორიების სააგენტოსა და სოციოლოგიური კვლევის ცენტრის „გორბის“ მიერ მომზადებული - „საზოგადოებრივი აღქმისა და გავლენის მონიტორინგისა და შეფასების კითხვარის საშუალებით“.

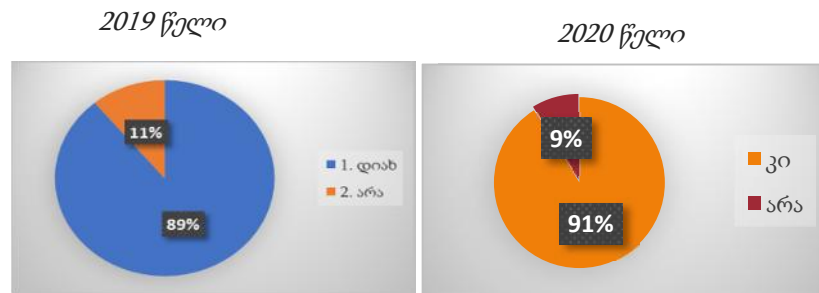
საქართველოს დაცული ტერიტორიების დამხმარე ზონის მოსახლეობაში ჩატარებული გამოკითხვა საშუალებას გვაძლევს ყურადღება გავამახვილოთ შემდეგ ძირითად მიმართულებებზე:

- ✓ მოსახლეობის ცნობიერება;
- ✓ მოსახლეობის შიში და მოლოდინი დაცულ ტერიტორიებთან მიმართებით;
- ✓ დაცული ტერიტორიებიდან მიღებული სარგებელი და ზარალი; მოსახლეობის სოციალურ-ეკონომიკური სტატუსი;

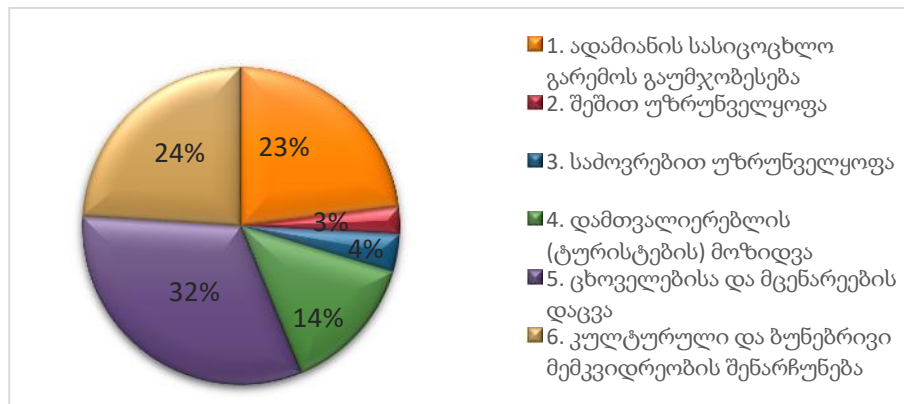
J დაცული ტერიტორიის განვითარების პროცესში, მენეჯმენტის გეგმაში მონაწილეობა, აღიქვამენ თუ არა ისინი, რომ წარმოადგენენ სამენეჯმენტო პროცესის შემადგენელ ნაწილს.

ალგეთის, აჯამეთის, ბაწარა-ბაბანეურის, ბორჯომ-ხარაგაულის, ვაშლოვანის, თბილისის, თუშეთის, კინტრიშის, კოლხეთის, ლაგოდეხის, მარიამჯვრის, მაჭახელას, მტირალას, მარტვილისა და ოკაცეს ბუნების ძეგლების, ფშავ-ხევსურეთის, ქობულეთის, ყაზბეგის, ჭაჭუნასა და ჯავახეთის დაცული ტერიტორიების ადმინისტრაციის მიერ გამოიკითხა 100-100 რესპოდენტი, სულ 2000-მდე რესპოდენტი. შედეგები წლების განმავლობაში ძირითადად ინარჩუნებს სტაბილურ ტენდენციას, ფიქსირდება მხოლოდ მცირედი სხვაობა. მაგალითად, კითხვაზე:

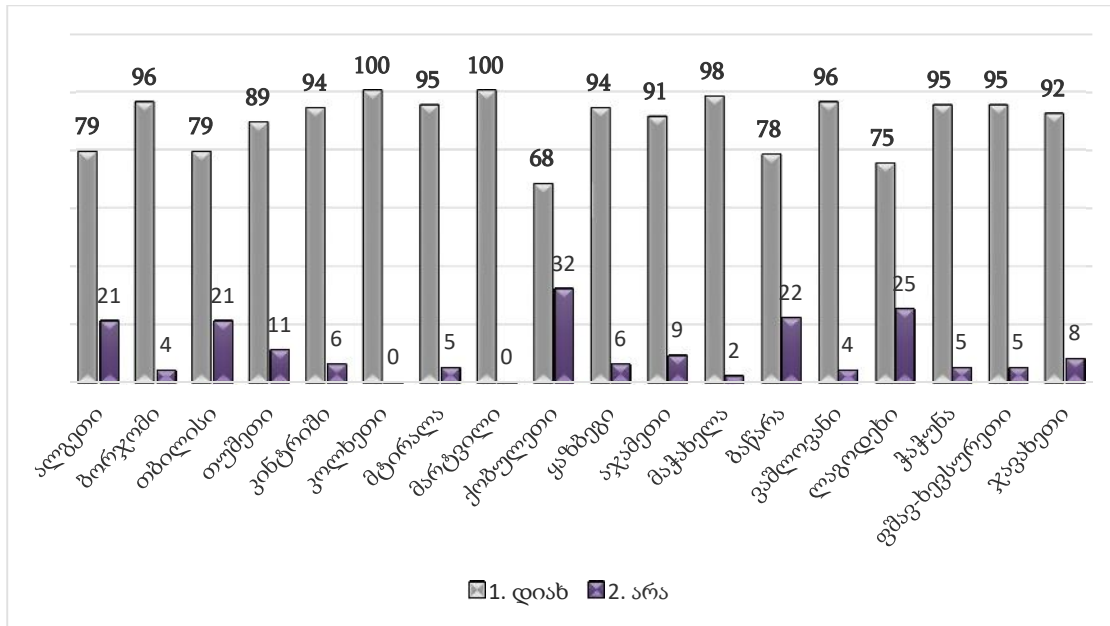
- გსმენიათ თუ არა რაიმე დაცული ტერიტორიების ადმინისტრაციების შესახებ - რესპოდენტების პასუხები ბოლო ორი წლის განმავლობაში ასე გამოიყურება:

➤ დაცული ტერიტორიების ძირითადი დანიშნულების შესახებ რესპოდენტთა შეხედულებები სხვადასხვაგვარია, თუმცა უმრავლესობის აზრით დაცული ტერიტორიების ძირითად დანიშნულებას ცხოველებისა და მცენარეების დაცვა წარმოადგენს:

➤ დაცული ტერიტორიების სააგენტოს შესახებ ცნობიერების თვალსაზრისით ადმინისტრაციებს შორის ყველაზე მაღალი მაჩვენებელია კოლხეთის და მარტვილისა და ოკაცეს ბუნების ძეგლების დაცული ტერიტორიების შემთხვევაში (100%), რომელთაც 98%-ით მოსდევს მაჭახელას ეროვნული პარკი.

3.3. ეკოსაგანმანათლებლო პროგრამები

- დაცული ტერიტორიების ადმინისტრაციების მიერ ხორციელდება პროგრამა: „ნორჩი რეინჯერი“;
- 2020 წელს ბორჯომ-ხარაგაულის ეროვნული პარკის ადმინისტრაციის მიერ მომზადდა პროგრამები: „დაუკავშირდი ბუნებას“, „წყალი“, „ბიომრავალფეროვნება“, „ეკოსისტემები“ და „ტყე“ დატვირთულია სახალისო აქტივობებით, რაც უადვილებს მონაწილეს საკითხის აღქმას და ეხმარება ბუნებასთან დაახლოებაში;
- საანგარიშო პერიოდში კოლხეთის ეროვნული პარკის ადმინისტრაციის მიერ შემუშავდა ეკოსაგანმანათლებლო პროგრამები: „კოლხეთის ჭარბტენიანი ტერიტორიები - მოზამთრე ფრინველთან თავშესაფარი“ და „ჭაობები, როგორც ეკოსისტემის უმნიშვნელოვანესი კომპონენტი“.
- 2020 წელს დაცული ტერიტორიების სააგენტოსა და ტერიტორიული ადმინისტრაციების მიერ სკოლის მოსწავლეებისთვის და სტუდენტებისათვის მომზადდა / განახლდა მიზნობრივი პრეზენტაციები გარემოსდაცვითი თემატიკით, მათ შორის ბიომრავალფეროვნების მნიშვნელობის, ტყის ეკოსისტემური სერვისების, ტყის ხანძრების, მდგრადი განვითარებისა და მისი მიზნების თემატიკით.

3.4. ეკოსაგანმანათლებლო აქტივობები

1) პროგრამა „ნორჩი რეინჯერი“

„ნორჩი რეინჯერის“ პროგრამის ფარგლებში ჭაჭუნას აღკვეთილის ადმინისტრაციის მიერ 2020 წელს ჩამოყალიბდა ნორჩ რეინჯერთა ჯგუფები დედოფლისწყაროსა და სოფ. ზემოქედის საჯარო სკოლებში. ადმინისტრაციის თანამშრომლებმა მოსწავლეებს გააცნეს აღკვეთილის შექმნის მიზეზები და მიზნები, მისი ბიომრავალფეროვნება, რეინჯერის უფლება-მოვალეობები, დაიგეგმა სამომავლოდ ერთობლივი აქტივობების განხორციელება, მაგალითად, ეკოტურები, „ერთი დღე რეინჯერთან ერთად“ აქტივობა და სხვა.

საანგარიშო პერიოდში სამოტივაციო წერილების საფუძველზე, მაჭახელას ეროვნული პარკის ადმინისტრაციისა და მეგობართა ასოციაციის წარმომადგენლების მიერ შეირჩნენ ნორჩი რეინჯერები, რომლებიც წლის განმავლობაში მონაწილეობდნენ სხვადასხვა აქტივობაში. სოფლების ქედქედის, ჩიქუნეთის, აჭარისადმართის და ზედა და ქვედა ჩხუტუნეთის საჯარო სკოლების ნორჩი რეინჯერები ჩართულნი იყვნენ დისტანციურ რეჟიმში გამართულ შეხვედრებში თემატიკით - „ტყე და მისი მნიშვნელობა“, სადაც მონაწილეებმა წარმოადგინეს თემატური პრეზენტაციები, შეხვედრის ბოლოს კი შეავსეს ქვიზები.

2) მწვანე კალენდარი

დაცული ტერიტორიების სააგენტოსა და ტერიტორიული ადმინისტრაციების მიერ 2020 წლის განმავლობაში მწვანე კალენდრის მიხედვით მოეწყო სხვადასხვა სახის ეკოსაგანმანათლებლო ღონისძიება. საანგარიშო პერიოდში სულ აღინიშნა 17 „მწვანე დღე“ სხვადასხვა გარემოსდაცვითი თემატიკით, მათ შორის:

2 თებერვალი - ჭარბტენიანი ტერიტორიების დაცვის საერთაშორისო დღე აღინიშნა 6 ადმინისტრაციის მიერ, მათ შორის:

➤ ქობულეთის დაცული ტერიტორიების ორგანიზებით ჭარბტენიანი ტერიტორიების საერთაშორისო დღის აღსანიშნად ვიზიტორთა ცენტრის საკონფერენციო დარბაზში გაიმართა საგანმანათლებლო ღონისძიება მოსწავლეებისათვის, თემაზე „ჭარბტენიანები და ბიომრავალფეროვნება“. ღონისძიებაზე წარდგენილ იქნა პრეზენტაცია მსოფლიოში არსებული ჭარბტენიანების ბიომრავალფეროვნებისა და ქობულეთის დაცული ტერიტორიების შესახებ, პრეზენტაციის დასასრულს გაიმართა დისკუსია, მონაწილე მოსწავლეებს კი დაურიგდათ სერთიფიკატები.

- ალგეთის ეროვნულ პარკში ჭარბტენიანი ტერიტორიების დღესთან დაკავშირებით სოფელ ჭივჭავის საჯარო სკოლაში განხილული იქნა საქართველოს ჭარბტენიანი ტერიტორიების მდებარეობა, კლიმატური პირობები, ფლორა, ფაუნა და სხვა საინტერესო ფაქტები. ღონისძიება ჩატარდა კითხვა-პასუხის რეჟიმში.
- კოლხეთის ეროვნული პარკის ორგანიზებით მოეწყო ჭარბტენიანი ტერიტორიების დაცვის საერთაშორისო დღისადმი მიძღვნილი კვირეული.
- ყაზბეგის ეროვნული პარკის ადმინისტრაციის ორგანიზებით სოფელ სნოს საჯარო სკოლაში ჩატარდა სემინარი, სადაც მოსწავლეები გაეცნენ საქართველოს ჭარბტენიან დაცულ ტერიტორიებს და მათ მნიშვნელობას.

21 მარტი - ტყის დაცვის დღე საერთაშორისო დღე აღინიშნა 3 ადმინისტრაციის მიერ, მათ შორის:

- ქვეყანაში შექმნილი საგანგებო მდგომარეობის გამო მაჭახელას ეროვნული პარკის ადმინისტრაციის და „მტირალას და მაჭახელას დაცული ტერიტორიების მეგობართა ასოციაციას“ ორგანიზებით ეს დღე ონლაინ რეჟიმის პირობებში აღინიშნა, სადაც მონაწილეობა მიიღეს მაჭახელას ეროვნული პარკის მიმდებარე სკოლების ეკოკლუბების წევრებმა. მათ ონლაინ რეჟიმში მიეწოდათ ინფორმაცია ტყის მნიშვნელობის შესახებ, რის შემდეგაც მოამზადეს თემატური ნახატები და გააკეთეს ვიდეორგოლი 21 მარტს ტყის საერთაშორისოდღის აღნიშვნასთან დაკავშირებით

გლობალური გარემოსდაცვითი ღონისძიება „დედამიწის საათს“ შეუერთდა 2 ადმინისტრაცია:

- მაჭახელას ეროვნული პარკის ადმინისტრაციის და „მტირალას და მაჭახელას დაცული ტერიტორიების მეგობართა ასოციაციას“ ორგანიზებით, მაჭახელას ეროვნული პარკის მიმდებარე სკოლების ეკოკლუბების წევრებთან ერთად აღინიშნა გლობალური გარემოსდაცვითი ღონისძიება „დედამიწის საათი“. ეკო-კლუბის წევრებს ონლაინ რეჟიმში მიეწოდათ ინფორმაცია დედამიწის საათის დღესთან დაკავშირებით და დაზოგეს 1 სთ განმავლობაში ელექტროენერგია.
- აღნიშნულ გლობალურ გარემოსდაცვით ღონისძიებას შეუერთდა ყაზბეგის ეროვნული პარკი.

19-24 აპრილი - ნაკრძალებისა და ეროვნული პარკების დღეები აღინიშნა 3 ადმინისტრაციის მიერ:

➤ მაჭახელას ეროვნული პარკის ადმინისტრაციის და „მტირალას და მაჭახელას დაცული ტერიტორიების მეგობართა ასოციაციას“ ორგანიზებით, მაჭახელას ეროვნული პარკის მიმდებარე სკოლების ეკოკლუბების წევრებთან ერთად აღინიშნა ნაკრძალებისა და ეროვნული პარკების კვირეული (19-24 აპრილი).

ეკოკლუბის წევრებმა დისტანციურ რეჟიმში იმუშავეს ჯგუფურად და წარმოადგინეს ნამუშევრები „ჩემი თვალით დანახული დაცული ტერიტორიები“;

➤ ნაკრძალებისა და ეროვნული პარკების დღეებთან დაკავშირებით, ყაზბეგის ეროვნული პარკის ადმინისტრაციის ორგანიზებით ჩატარდა ონლაინ შეხვედრა თემატიკით - დაცული ტერიტორიების არსებობის მნიშვნელობა, მათ შორის ყაზბეგის ეროვნული პარკის მნიშვნელობა; შეხვედრა გაიმართა ინტერაქციულ რეჟიმში;

➤ ნაკრძალებისა და ეროვნული პარკების დღეებთან დაკავშირებით, ბორჯომ-ხარაგაულის ეროვნული პარკის ადმინისტრაციის მიერ შეხვედრა ზუმის პლატფორმის საშუალებით და არასამთავრობო ორგანიზაცია „დემოკრატი მესხთა კავშირთან“ თანამშრომლობით ჩატარდა. სტუდენტებმა და მოსწავლეებმა ადმინისტრაციის დირექტორისგან მიიღეს ინფორმაცია ეროვნული პარკის საქმიანობის, აქ არსებული ბიომრავალფეროვნების და მისი დაცვის მნიშვნელობის შესახებ. დისკუსიისას მონაწილეთა კითხვები შეეხო ბიომრავალფეროვნებას, ძირითად კანონდარღვევებსა და ადმინისტრაციის რეაგირებას, ვიზიტორთა შეთავაზებებს და ა.შ. მონაწილეებმა ორგანიზატორებთან მომავალი თანამშრომლობის სურვილი გამოთქვეს.

22 მაისი - ბიომრავალფეროვნების საერთაშორისო დღე

➤ 20 მაისს ბიომრავალფეროვნების საერთაშორისო დღესთან დაკავშირებით, დაცული ტერიტორიების სააგენტოს მიერ ხარაგაულის #2 საჯარო სკოლის ეკოკლუბის წევრებისთვის, ჩატარდა ონლაინ სემინარი საქართველოს დაცული ტერიტორიებისა და ბიომრავალფეროვნების შესახებ და განხილულ იქნა დაცული ტერიტორიების როლი ბიომრავალფეროვნების დაცვაში.

➤ მოსწავლეებმა ასევე მიიღეს ინფორმაცია საქართველოს დაცულ ტერიტორიებზე გავრცელებული ბიომრავალფეროვნების, მათი გლობალური საფრთხეებისა და სამომავლო ქმედებების შესახებ:

➤ ბიომრავალფეროვნების საერთაშორისო დღესთან დაკავშირებით, ალგეთის ეროვნული პარკის ადმინისტრაციის მიერ დისტანციურ რეჟიმში ორგანიზებული შეხვედრის დროს დედოფლისწყაროს N2 საჯარო სკოლის ეკოკლუბის მოსწავლეები გაეცნენ ალგეთის ეროვნული პარკის ბიომრავალფეროვნებასა და ბუნების ძეგლებს; რეინჯერის პროფესიასა და მის უფლებამოსილებებს.

➤ ბიომრავალფეროვნების საერთაშორისო დღესთან დაკავშირებით მაჭახელას ეროვნული პარკის ადმინისტრაციისა და „მტირალას და მაჭახელას დაცული ტერიტორიების მეგობართა ასოციაციას“ ორგანიზებით მაჭახელას ეროვნული პარკის მიმდებარე სკოლების ეკოკლუბების წევრებს ონლაინ რეჟიმში მიეწოდათ ინფორმაცია ბიომრავალფეროვნების საერთაშორისო დღესთან დაკავშირებით, რის შემდეგაც თითოეულმა ეკოკლუბმა დამოუკიდებლად მოამზადა ნამუშევარი - „ჩემი თვალით დანახული ბიომრავალფეროვნება“:

1 ივნისი - ბავშვთა დაცვის საერთაშორისო დღე

ყაზბეგის ეროვნული პარკის ადმინისტრაციის მიერ ბავშვთა დაცვის საერთაშორისო დღესთან დაკავშირებით დაბა სტეფანწმინდის საჯარო სკოლის მოსწავლეებისთვის ჩატარდა ონლაინ სემინარი.

5 ივნისი - გარემოს დაცვის საერთაშორისო დღე აღინიშნა 6 ადმინისტრაციის მიერ, მათ შორის:

➤ 5 ივნისს, მანგლისის საჯარო სკოლის მე-9 კლასის მოსწავლეებს ადმინისტრაციის წარმომადგენლების მიერ ალგეთის ეროვნული პარკის ტერიტორიაზე ჩატარდათ ეკოგაკვეთილი, სადაც განხილული იყო გარემოსდაცვითი საკითხები.

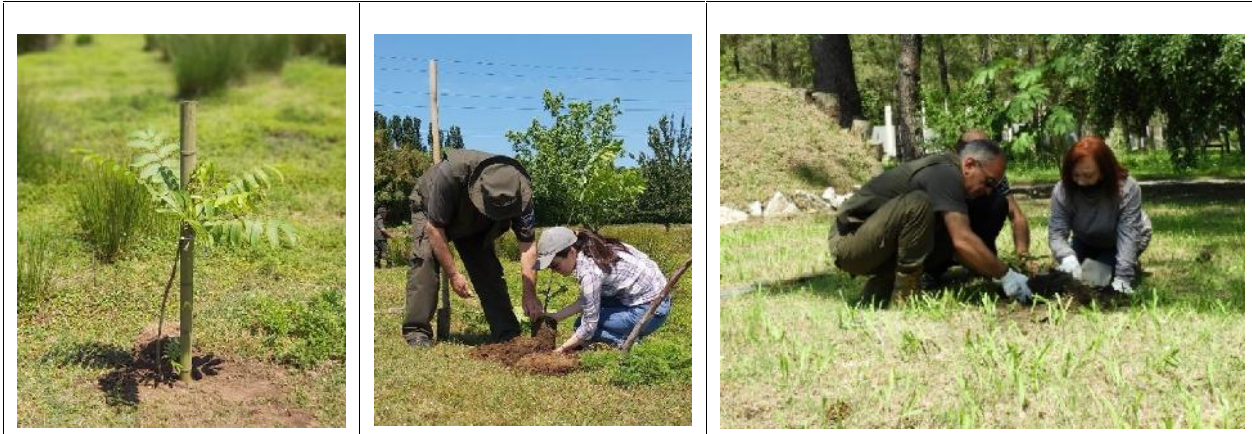
➤ გარემოს დაცვის დღე სლოგანით „ბუნების დროა“ ბორჯომ - ხარაგაულის ეროვნული პარკის ადმინისტრაციამ ახალციხის ახალგაზრდული სამოქალაქო კლუბის წევრებთან ერთად აღნიშნა, ონლაინ ლექციით „ძირითადი გარემოსდაცვითი პრობლემები და სამოქალაქო საზოგადოების როლი“.

➤ ბათუმის შ. რუსთაველის სახელობის უნივერსიტეტის ფიტოსანიტარიისა და ბიომრავალფეროვნების განყოფილების თანამშრომლებთან ერთად, კოლხეთის ეროვნული პარკის ადმინისტრაციის წარმომადგენლების მიერ პარკის ადმინისტრაციულ ეზოში, პალიასტომის ტბის სანაპიროსა და მდ. ფიჩორის სანაპიროს მიმდებარედ დაირგო ჰართვისის მუხისა და ლაფნის ნერგები.

2020 წლის ანგარიში

სსიპ დაცული ტერიტორიების სააგენტო

➤ ბათუმის შოთა რუსთაველის სახელმწიფო უნივერსიტეტის ფიტოპათოლოგიისა და ბიომრავალფეროვნების ინსტიტუტის წყლის ეკოსისტემებისა და ტორფნარების კონსერვაციის განყოფილები წარმომადგენლებთან ერთად, ქობულეთის დაცული ტერიტორიების ადმინისტრაციის წარმომადგენლების მიერ ქობულეთის აღკვეთილში სანერგეში გამოყვანილი, “წითელი ნუსხის” სახეობების - ჰართვისის მუხისა და ლაფნის ნერგები დაირგო:

25-30 ივლისი - ბორჯომ ხარაგაულის ეროვნული პარკის კვირეული

ბორჯომ ხარაგაულის ეროვნული პარკის ადმინისტრაციის ვიზიტორთა ცენტრმა ივ. ჯავახიშვილის სახელობის თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის ზუსტ და საბუნებისმეტყველო მეცნიერებათა ფაკულტეტის გეოგრაფიის სპეციალობის სტუდენტებსა და პროფესორ-მასწავლებლებს უმასპინძლა. ლექციის მონაწილეებმა მიიღეს ინფორმაცია დაცული ტერიტორიების მიზნების, ბორჯომ-ხარაგაულის ეროვნული პარკის ისტორიის, ბიომრავალფეროვნების და საქმიანობის ძირითადი მიმართულებების შესახებ.

31 ივლისი - რეინჯერის საერთაშორისო დღე

➤ ბორჯომ-ხარაგაულის ეროვნულ პარკში ივ.ჯავახიშვილის სახელობის თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის ზუსტ და საბუნებისმეტყველო მეცნიერებათა ფაკულტეტის გეოგრაფიის სპეციალობის სტუდენტები რეინჯერთან ერთად ესტუმრნენ ბუნების შემეცნებით ბილიკს, ველზე გაეცნენ რეინჯერის საქმიანობის სპეციფიკას და მიიღეს ინფორმაცია ბიომრავალფეროვნების მონიტორინგის შესახებ:

➤ აღნიშნულ დღესთან დაკავშირებით ვაშლოვანის დაცული ტერიტორიების ადმინისტრაციამ უმასპინძლა დედოფლისწყაროს N2 საჯარო სკოლის ეკოკლუბის მოსწავლეებსა და პედაგოგებს, სადაც ისინი გაეცნენ რეინჯერის საქმიანობას, მიიღეს ინფორმაცია ვაშლოვანის დაცული ტერიტორიების ბიომრავალფეროვნებასა და მისი დაცვის აუცილებლობაზე, დაათვალიერეს მუზეუმი და მოამზადეს პოსტერები „რეინჯერის საერთაშორისო დღის“ აღსანიშნად:

16 სექტემბერი - ოზონის შრის დაცვის საერთაშორისო დღე

➤ თბილისის ეროვნული პარკის ადმინისტრაციის ორგანიზებით სოფ. გალავანის საჯარო სკოლის მოსწავლეებთან ერთად აღინიშნა „ოზონის შრის დაცვის საერთაშორისო დღე“, რომლის ფარგლებშიც მოსწავლეები გაეცნენ ოზონის შრისა და მისი დაცვის მნიშვნელობას.

19-20 სექტემბერი - „დაასუფთავე მსოფლიო“

„დაასუფთავე მსოფლიოს“ კამპანიას, რომლის 2020 წლის გზავნილია - „ყოველი მცირე ქმედება სამყაროს განსხვავებულს ხდის“ - დაცული ტერიტორიების ადმინისტრაციებიც შეუერთდნენ:

➤ კოლხეთის ეროვნული პარკის ჩართულობით, ქ. ფოთის #4 საჯარო სკოლის ეკოკლუბის ორგანიზებითა და „ემბლასის“ პროექტის - „მდინარეები ნარჩენების გარეშე, სუფთა შავი ზღვა“, ასევე, იმერეთის მეცნიერთა კავშირი- „სპექტრის“ მხარდაჭერით, მოეწყო დასუფთავების აქცია, რომლის ფარგლებშიც დასუფთავდა შავი ზღვის კუნძულის უბნის სანაპირო ზოლი:

- აღნიშნულ კამპანიას შეუერთდა იმერეთის მღვიმეების დაცული ტერიტორიების ადმინისტრაციაც, რომელიც, ქ. ქუთაისის ნიკეას ტერიტორიულ ორგანოსა და ადგილობრივ მოსახლეობასთან ერთად ჩაერთო ნიკეას ქუჩაზე ორგანიზებულ დასუფთავების აქციაში;
- ყაზბეგის ეროვნული პარკის ადმინისტრაციის ორგანიზებით „დაასუფთავე მსოფლიოს“ კამპანიასთან დაკავშირებით, მოეწყო დასუფთავების აქცია, რომელშიც ეროვნული პარკის ადმინისტრაციის თანამშრომლებთან ერთად მონაწილეობდნენ საჯარო სკოლის მოსწავლეებიც.

27 სექტემბერი - ტურიზმის საერთაშორისო დღე

- ტურიზმის საერთაშორისო დღე ფონდ „ბილივის“ ახალგაზრდული ჯგუფის წევრებთან ერთად აღინიშნა კოლხეთის ეროვნული პარკის ვიზიტორთა ცენტრის ეზოში, სადაც ადმინისტრაციის თანამშრომლები შეხვედრის მონაწილეებს პარკის ეკოტურისტული პოტენციალისა და არსებული შეთავაზებების შესახებ ესაუბრნენ.
- მარიამჯვარის სახელმწიფო ნაკრძალის ადმინისტრაციის ორგანიზებით მოსწავლე-ახალგაზრდობის სახლში მოეწყო შეხვედრა, სადაც ამ დღესთან დაკავშირებით, მოსწავლე-ახალგაზრდობის სახლის წევრებსა და მოსწავლეებს მიეწოდათ ინფორმაცია დაცული ტერიტორიებისა და მათი ტურისტული პოტენციალის შესახებ.

27 სექტემბერი - 4 ოქტომბერი - კლიმატის კვირეული

30 სექტემბერს, ალგეთის ეროვნული პარკისა და მეგობართა ასოციაციის ინიციატივით, კლიმატის კვირეულის ფარგლებში, რომლის 2020 წლის გზავნილიცაა: „საქართველოსთვის-მსოფლიოსათვის“ - გავერთიანდეთ კლიმატის ცვლილებით გამოწვეული პრობლემების შესამცირებლად!“, მოეწყო გამწვანების აქცია. აქციის ფარგლებში დაბა მანგლისის საჯარო სკოლის მოსწავლეებისა და ალგეთის ეროვნული პარკის თანამშრომლების მიერ, მანგლისის ცენტრალური პარკის ტერიტორიაზე დაირგო 35 ძირი აღმოსავლური ფიჭვი. გამწვანების აქცია „საქართველოს მწვანეთა მოძრაობა დედამიწის მეგობრების“ ფინანსური მხარდაჭერით განხორციელდა. ღონისძიების ფარგლებში მონაწილეებმა მოისმინეს გარემოს დაცვის მნიშვნელობისა და კლიმატის ცვლილების პრობლემის შესახებ:

4 ოქტომბერი - ცხოველთა დაცვის საერთაშორისო დღე

ცხოველთა საერთაშორისო დღესთან დაკავშირებით, ალგეთის ეროვნული პარკის ადმინისტრაციის მიერ დაბა მანგლისის საჯარო სკოლის მოსწავლეებთან მოეწყო შეხვედრა თემით “ალგეთის ეროვნული პარკის ფლორა და ფაუნა, მისი შექმნის ისტორია”.

10 ოქტომბერი - მეტყევის და ტყის დაცვის დღე

მეტყევის და ტყის დაცვის დღესთან დაკავშირებით, ალგეთის ეროვნული პარკის ადმინისტრაციის მიერ სოფ. ორბეთისა და დაბა მანგლისის საჯარო სკოლებში მოეწყო შეხვედრა თემაზე; „ 10 ოქტომბერი - მეტყევისა და ტყის დაცვის დღეა “.

31 ოქტომბერი - შავი ზღვის საერთაშორისო დღე

შავი ზღვის დაცვის საერთაშორისო დღე აღნიშნეს კოლხეთის ეროვნულ პარკში. ამ დღესთან დაკავშირებით ქ. ფოთის მე-4 საჯ. სკოლის ეკოკლუბის "ერუდიტი" წევრებთან ერთად შავი ზღვის სანაპირო ზოლის კუნძულის უბანზე მოეწყო დასუფთავების აქცია. ასევე, კოლხეთის ეროვნული პარკის ადმინისტრაციის წარმომადგენლებმა მონაწილეობა მიიღეს ონლაინ კონფერენციაში "შავი ზღვა-პლანეტის მარგალიტი", რომელსაც ესწრებოდნენ შავი ზღვის აუზის ქვეყნების (უკრაინა, მოლდოვა, რუმინეთი, ბულგარეთი, საქართველო) სხვადასხვა სკოლების მოსწავლეები.

11 დეკემბერი - მთის საერთაშორისო დღე

მთის საერთაშორისო დღე ბორჯომ-ხარაგაული ეროვნული პარკის მიერ აღინიშნა სკოლა მერმისის მოსწავლეებთან ერთად. ისინი დისტანციურ რეჟიმში გამართულ შეხვედრაზე გაეცნენ საქართველოს დაცული ტერიტორიების მიზნებს, ბორჯომ-ხარაგაულის ეროვნული პარკის მთების მნიშვნელობას და დაცული ტერიტორიების ეკოტურისტულ სერვისებს. ყურადღება გამახვილდა მთებში არსებულ ტურისტულ ბილიკებსა და მათ მნიშვნელობაზე კონსერვაციისა და ადგილობრივთა ეკონომიკური კეთილდღეობისათვის.

დასუფთავებისა და გამწვანების აქციები

საანგარიშო პერიოდში დაცული ტერიტორიების 13 ადმინისტრაციის მიერ მოეწყო 46 დასუფთავების აქცია, 8 ადმინისტრაციის მიერ - 15 გამწვანების აქცია, მათ შორის:

➤ იმერეთის მხარის მეცნიერთა ორგანიზაცია „სპექტრის“ მიერ, იმერეთის რეგიონის ჟურნალისტებისათვის ორგანიზებული პროექტის - „მდინარეები ნარჩენების გარეშე - სუფთა შავი ზღვა“ - ფარგლებში ჩატარებულ ღონისძიებაში, კოლხეთის ეროვნული პარკის ადმინისტრაციის თანამშრომლებმა, ნორჩ რეინჯერებთან ერთად მიიღეს მონაწილეობა. მოეწყო დასუფთავების აქცია, რომლის ფარგლებშიც დასუფთავდა შავი ზღვის სანაპირო ზოლი (პორტის მიმდებარე ტერიტორია):

➤ აჯამეთის აღკვეთილის ადმინისტრაციის თანამშრომლების მიერ ორგანიზებულ დასუფთავების აქციის ფარგლებში დასუფთავდა აჯამეთის აღკვეთილის ტერიტორია და ბაღდათი-ქუთაისის საავტომობილო გზის მონაკვეთი.

➤ კოლხეთის ეროვნული პარკის ორგანიზებით, ქალაქის სხვადასხვა ტერიტორიასა და კოლხეთის ეროვნული პარკის სარეინჯეროებთან დაირგო ჭაობის კიპაროსის, ნეკერჩხლისა და პართვისის მუხის ნერგები.

3.5. ეკოტურები და ეკობანაკები

ეკოტურები

2020 წელს დაცულ ტერიტორიებზე მოეწყო 78 ეკოტური 12 ადმინისტრაციის მიერ, მათ შორის:

➤ ლაგოდეხის დაცული ტერიტორიების ადმინისტრაციისა და საქართველოს პარლამენტის წევრის, ლაგოდეხისა და ყვარლის მაჟორიტარის ინიციატივითა და ორგანიზებით, ლაგოდეხის მუნიციპალიტეტში მცხოვრები 8-დან 12 წლამდე მოზარდებისთვის მოეწყო ეკოტური ლაგოდეხის

დაცულ ტერიტორიებზე. ღონისძიების მიზანი იყო მოზარდებში გარემოსდაცვითი ცნობიერების ამაღლება და ჯანსაღი ცხოვრების პოპულარიზაცია.

აქტივობაში მონაწილეობა მიიღო 14-მა მოსწავლემ, რომლებმაც რეინჯერებთან ერთად გაისეირნეს შრომის და ლაგოდების ხეობაში. გზად მოზარდები ჩაერთვნენ სხვადასხვა ეკოაქტივობაში, შეისწავლეს კოცონის უსაფრთხო დანთება, ფოტოხაფანგების მნიშვნელობა და ხეებზე მათი დამონტაჟება; ცხოველთა კვალის ამოცნობა; გასეირნების დროს მოსწავლეებმა შეაგროვეს არტეფაქტები:

➤ ბორჯომ-ხარაგაულის ეროვნული პარკის ადმინისტრაციის და ადგილობრივი ა/ო „დემოკრატი მესხთა კავშირის“ ორგანიზებით, ეროვნული პარკის აწყურის უბანზე, სხვადასხვა სახის გარემოსდაცვითი აქტივობა ჩატარდა, რომელშიც პარკის ადმინისტრაციის წარმომადგენლებთან ერთად, აქტიურად იყვნენ ჩართულები რეინჯერები და დემოკრატიული ჩართულობის მხარდაჭერის პროგრამის 15 მონაწილე. საგანმანათლებლო სემინარის გარდა, ახალგაზრდებმა მონაწილეობა მიიღეს დასუფთავების აქციაში და ითამაშეს მსოფლიოს სხვადასხვა ქვეყნებში პოპულარული თამაში - "ჯეოქეჩინგი". ღონისძიება დაიგეგმა დემოკრატიული ჩართულობის მხარდაჭერის პროგრამის (FID) ფარგლებში, რომელსაც ახორციელებს საქართველოს გაეროს ასოციაცია, შვედეთის გაეროს ასოციაციის ფინანსური მხარდაჭერით:

➤ ალგეთის ეროვნული პარკის ადმინისტრაციის ორგანიზებით, ბირთვისის კლდეების კომპლექსისა და სამშვილდეს კანიონის ბუნების ძეგლების ტერიტორიაზე მოეწყო ეკოტური, რომლის ფარგლებშიც ქ. თეთრიწყაროს საჯარო სკოლის მოსწავლეები ჩაერთნენ ეკოსაგანმანათლებლო აქტივობაში - „ერთი დღე რეინჯერთან ერთად“.

➤ „ფლორა და ფაუნა ინტერნეიშენალის“ ორგანიზებით მოწყობილ ღონისძიებაზე, კოლხეთის ეროვნული პარკის ტერიტორიაზე საველე გაკვეთილის ფარგლებში, რიონისპირა სოფლების საჯარო სკოლის მოსწავლეებს საშუალება ჰქონდათ, მოესმინათ ლექცია თემაზე - „მდ. რიონის დელტის მნიშვნელობა ზუთხისებრთა თევზებისათვის“. ასევე, მათ, კოლხეთის ეროვნული პარკის ადმინისტრაციის თანამშრომლებთან ერთად მონაწილეობა მიიღეს მდ. რიონის დელტის მიმდებარე ტერიტორიის დასუფთავების აქციაში;

➤ კოლხეთის ეროვნულ პარკში მოწყობილ ეკოსაგანმანათლებლო ტურის ფარგლებში, სენაკის საჯარო სკოლების მასწავლებლებს მიეწოდათ ინფორმაცია პარკის ბიომრავალფეროვნების, UNESCO-ს მსოფლიო ბუნების მემკვიდრეობის საიტად ნომინირებისა და ტურისტული აქტივობების შესახებ.

➤ კოლხეთის ეროვნული პარკის ჭურიის ტურისტული თავშესაფრის ეზოში ადმინისტრაციის თანამშრომლების მონაწილეობით, ჩატარდა შეხვედრა თემაზე - კოლხეთის ეროვნული პარკის ბიომრავალფეროვნება და ტურისტული პოტენციალი. აღნიშნული შეხვედრა, რომელსაც ესწრებოდნენ ზუგდიდის მუნიციპალიტეტის საჯარო სკოლების მოსწავლეები, გაიმართა ასოციაცია „ათინათის“ ახალგაზრდული ცენტრის ორგანიზებით. სამუშაო შეხვედრის დასასრულს, მოეწყო ეკოტური მდ. ჭურიის ტურისტულ მარშრუტზე:

➤ კოლხეთის ეროვნული პარკის ადმინისტრაციის დაცვის განყოფილების თანამშრომლების მიერ, ქ. ფოთის #21 საჯარო სკოლის მოსწავლეთათვის, საველე გაკვეთილი ჩატარდა თემაზე - „მტაცებელი ფრინველების მიგრაცია კოლხეთის ეროვნული პარკის ტერიტორიაზე და ჭაობების მნიშვნელობა მიგრირებადი ფრინველებისთვის“, სადაც მოსწავლეები პრაქტიკულ ნაწილშიც ჩაერთნენ - ისინი მტაცებელ ფრინველთა მიგრაციას ჭოგრიტებით დააკვირდნენ.

➤ ყაზბეგის ეროვნული პარკის ადმინისტრაციის ორგანიზებით საანგარიშო პერიოდში მოეწყო 7 ეკოსაგანმანათლებლო ტური: გველეთის ჩანჩქერზე, სიონის ტყეში, ელიას ტყეში, თრუსოს ხეობაში; ეკოტურების ფარგლებში საჯარო სკოლების მოსწავლეები გაეცნენ ადგილობრივ ბიომრავალფეროვნებას და ჰაბიტატებს, კოცონის დანთებისა და ჩაქრობის წესებს, დაცული ტერიტორიების მნიშვნელობას, მოენახულეს ბუნების ძეგლები:

2020 წლის განმავლობაში კოლხეთის ეროვნული პარკის ადმინისტრაციისთან თანამშრომლობით სოციალური ინკლუზიის პროგრამის ფარგლებში ხორციელდება ეკოსაგანმანათლებლო პროექტი „ვაცოცხლოთ, რომ ვიცოცხლოთ“, რომელიც მიზნად ისახავს ბომა ბავშვების თანატოლებთან სოციალიზაციას. აღნიშნული პროექტის ფარგლებში ეროვნული უმცირესობების წარმომადგენლებს - ბოშებს ჩაუტარდათ 5 პრეზენტაცია დაცული ტერიტორიების შესახებ და 1 საველე-პრაქტიკული მეცადინეობა, რომელიც ეხებოდა კოლხური მუხის თესლის ჩათესვას სპეციალურ პარკებში და მის განთავსებას შერჩეულ ადგილზე.

ეკობანაკები

2020 წლის განმავლობაში დაცული ტერიტორიების ადმინისტრაციების ხელშეწყობით, დაცულ ტერიტორიებზე მოეწყო 5 ეკობანაკი 4 დაცულ ტერიტორიაზე: ბორჯომ-ხარაგაულის ეროვნული პარკი, ალგეთის ეროვნული პარკი და ჯავახეთის დაცული ტერიტორიები; კოლხეთის ეროვნული პარკი.

აღნიშნულ პერიოდში ბორჯომ-ხარაგაულის ეროვნული პარკის ტერიტორიაზე მოეწყო 3 ბანაკი:

- თავისუფალი და აგრაგული უნივერსიტეტის სტუდენტთა 2 ნაკადი ქვაბისხევში - ბანაკის მონაწილეები, რეინჯერებთან და ადმინისტრაციის სხვა თანამშრომლებთან ერთად, ჩართულნი იყვნენ სხვადასხვა საქმიანობაში, როგორიცაა ქვაბისხევის ხეობის ბილიკის მარკირება, ხიდების შეკეთება და მიმდებარე ტერიტორიის დასუფთავების სამუშაოები:

- თბილისის თავისუფალი ვალდორფის სკოლის მოსწავლეები აბასთუმნის უბანზე - ოთხდღიანი ბანაკის მონაწილეები, მათ მიერ დაგეგმილ სხვადასხვა აქტივობებთან ერთად, ადგილზე გაეცნენ რეინჯერის საქმიანობას და რეინჯერთან ერთადვე მოაწყვეს ლაშქრობა ზეკარის უღელტეხილზე:

➤ 2020 წლის სექტემბრის თვეში ქ. თეთრიწყაროს ახალგაზრდული ცენტრის ორგანიზებითა და CNF-ის ფინანსური მხარდაჭერით, ალგეთის ეროვნული პარკისა და ჯავახეთის დაცულ ტერიტორიებზე, ამავე დაცული ტერიტორიების ადმინისტრაციების თანამშრომლებისა და რეინჯერების ჩართულობით, მოეწყო ოთხდღიანი ეკობანაკი, თეთრიწყაროსა და ახალქალაქის მუნიციპალიტეტების სკოლების მოსწავლეების მონაწილეობით:

➤ კოლხეთის ეროვნული პარკის ადმინისტრაციასთან თანამშრომლობით, „ფაუნა და ფლორა ინტერნეიშენალის“ (FFI) მტაცებელი ფრინველების კონსერვაციის პროექტის ფარგლებში, 24 და 25 ოქტომბერს მოეწყო ნორჩ ბაზიერთა 3 დღიანი ეკობანაკი ჭურიის ტურისტულ თავშესაფარში. ეკობანაკის ფარგლებში ნორჩი ბაზიერები გაეცნენ ფრინველთა დარგოლვის მნიშვნელობას; ჩაუტარდათ პრაქტიკული სწავლება ფრინველთა დარგოლვასთან დაკავშირებით.

3.6. ურთიერთთანამშრომლობის მემორანდუმები

საანგარიშო პერიოდში გაფორმდა ურთიერთთანამშრომლობის მემორანდუმი, ერთი მხრივ, სსიპ დაცული ტერიტორიების სააგენტოსა და მეორე მხრივ, დაწესებულება შპს „ქუთაისის უნივერსიტეტს“ შორის.

3.7. ტრენინგები

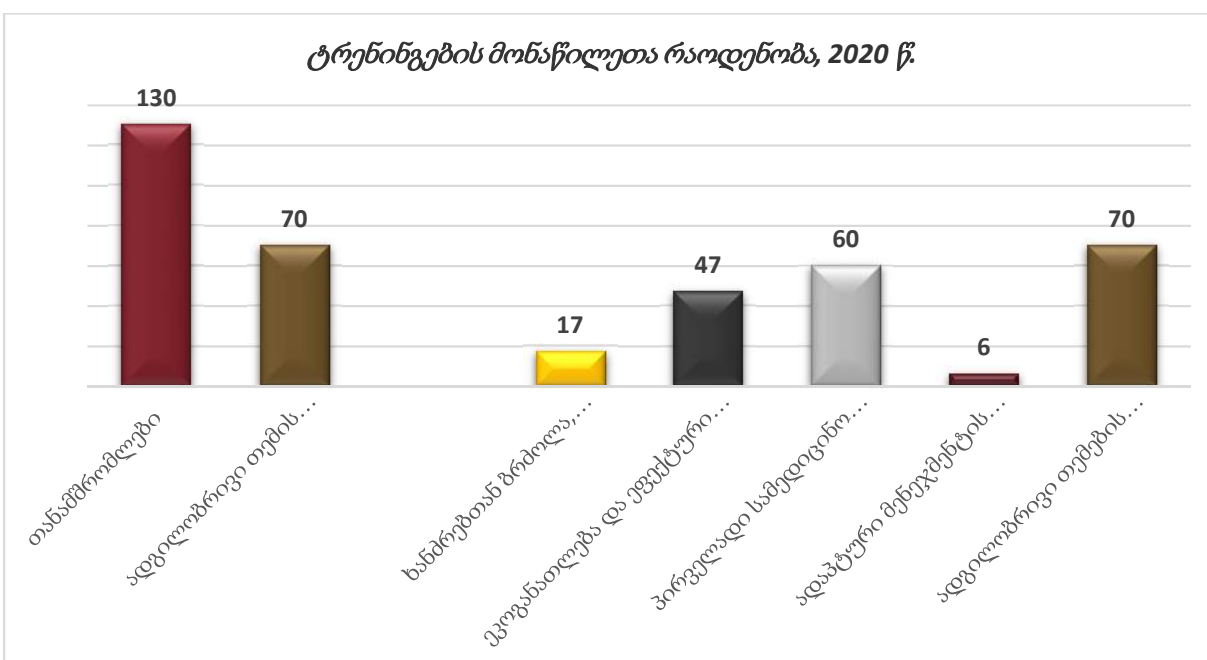
2020 წლის განმავლობაში დაცული ტერიტორიების სააგენტოსა და ტერიტორიული ადმინისტრაციების თანამშრომლების კვალიფიკაციის ამაღლების მიზნით ჩატარდა 9 ტრენინგი. ტრენინგები გაიმართა სხვადასხვა თემატიკით:

- „ხანძრებთან ბრძოლა, კანონდარსრულება“; დონორი: UNDP
- „ეკოგანათლება და ეფექტური კომუნიკაცია“; დონორი: UNDP
- „პირველადი სამედიცინო დახმარების ტრენინგი დაცული ტერიტორიების თანამშრომლებისთვის“; დონორი: გარემოსდაცვითი ინფორმაციისა და განათლების ცენტრი

- “ადაპტური მენეჯმენტის დაგეგმვა დაცულ ტერიტორიებზე SMART-ის გამოყენებით”;
დონორი: CNF

სულ 2020 წლის განმავლობაში გადამზადდა დაცული ტერიტორიების სააგენტოსა და ტერიტორიული ადმინისტრაციების 130 თანამშრომელი.

ადგილობრივი თემის ცნობიერების ამაღლების მიზნით, გაეროს განვითარების პროგრამა UNDP-ისა და შვედეთის მთავრობით ფინანსური მხარდაჭერითა და ევროპის აკადემიური ცენტრის ორგანიზებით, კოლხეთის ეროვნული პარკის, ლაგოდეხის, ვაშლოვანისა და ბორჯომ-ხარაგაულის დაცული ტერიტორიების ადგილობრივი თემებისთვის ჩატარდა 4 ტრენინგი თემით “ადგილობრივი თემების ცნობიერების ამაღლება ბიომრავალფეროვნების მნიშვნელობის შესახებ”, სადაც სულ მონაწილეობა მიიღო ადგილობრივი თემების 70-მა წარმომადგენელმა.

დიაგრამა 5. 2020 წელს ჩატარებული ტრენინგების მონაწილეთა რაოდენობა

თავი 4. ეკოტურიზმი დაცულ ტერიტორიებზე

- 4.1. ეკოტურისტული ინფრასტრუქტურა
- 4.2. ეკოტურისტული სერვისები
- 4.3. ვიზიტორთა და შემოსავლების სტატისტიკა
- 4.4. ვიზიტორთა გამოკითხვის შედეგები
- 4.5. თანამშრომლობა დაინტერესებულ მხარეებთან
- 4.6. დაცული ტერიტორიების სარგებელი

4.1. ეკოტურისტული ინფრასტრუქტურა

ეკოტურისტული ინფრასტრუქტურა განვითარებულია 16 დაცული ტერიტორიის ადმინისტრაციაში: ვაშლოვანის, ჭაჭუნას, თუშეთის, ბორჯომ-ხარაგაულის, ჯავახეთის, იმერეთის მღვიმეების (პრომეთეს მღვიმე, სათაფლია, ნავენახევის მღვიმე, საწურბლიას მღვიმე), მარტვილისა და ოკაცეს ბუნების ძეგლების (მარტვილის კანიონი, ოკაცეს კანიონი, კინჩხას ჩანჩქერი), კოლხეთის, მტირალას, ქობულეთის, ალგეთის, კინტრიშის, მაჭახელას, თბილისის (მცირე ინფრასტრუქტურა), ყაზბეგის (მცირე ინფრასტრუქტურა) და ლაგოდეხის დაცული ტერიტორიების ადმინისტრაციებში.

დაცულ ტერიტორიებზე ვიზიტორებს შეუძლიათ დაგეგმონ სხვადასხვა სირთულის სალაშქრო, საცხენოსნო, ველო, თოვლის ფეხსაცმელების, ექსტრემალური სპელეოლოგიური, სათავგადასავლო, სანაოსნო და ფრინველებზე დაკვირვების ტურები. აგრეთვე აქვთ შესაძლებლობა ისარგებლონ ვიზიტორთა ცენტრებში არსებული სხვადასხვა სერვისებით და განთავსების საშუალებებით, ტერიტორიაზე მოწყობილი საპიკნიკე და საკარვე ადგილებით, ვიზიტორთა ცენტრის სასტუმრო ნომრებით და ტურისტული თავშესაფრებით.

ეკოტურისტული ბილიკები

2020 წლის განმავლობაში 5 დაცულ ტერიტორიაზე მოეწყო 10 ეკობილიკი.

ეკობილიკების ჯამური სიგრძე - დაახლოებით 171 კმ - ს შეადგენს.

) მარტვილისა და ოკაცეს ბუნების ძეგლების ტერიტორიაზე ფონდი „კავკასიის ეკოლოგია“-ის მიერ, ევროკავშირის პროექტის „ეკოტურიზმის ქსელის განვითარება შავი ზღვის რეგიონში“ ფარგლებში ტობის და ონიორეს ჩანჩქერების ბუნების ძეგლზე მოეწყო ეკოტურისტული ინფრასტრუქტურა.

განხორციელდა სოფელ ბალდიდან ბუნების ძეგლებისკენ მიმავალი წრიული 8 კმ სიგრძის ბილიკის მარკირება ეროვნული სტანდარტების დაცვით, ბილიკზე განთავსდა საინფორმაციო და საინტერპრეტაციო დაფები. ორივე ბუნების ძეგლზე მოეწყო საკემპინგე ინფრასტრუქტურა: საპიკნიკე მაგიდები, საპიფარეშო და ცეცხლის დასანთები ადგილი. აგრეთვე ტერიტორიაზე დამონტაჟდა ფრინველებზე კვირვების კომპურა.

) აჯამეთის ალკვეთილში მოეწყო ეკოტურისტული ბილიკი, ბილიკის სიგრძე - 14კმ;

) იმერეთის მღვიმეების დაცული ტერიტორიებზე მოეწყო სათაფლიას ეკოტურისტული ბილიკი, ბილიკის სიგრძე - 4,5 კმ;

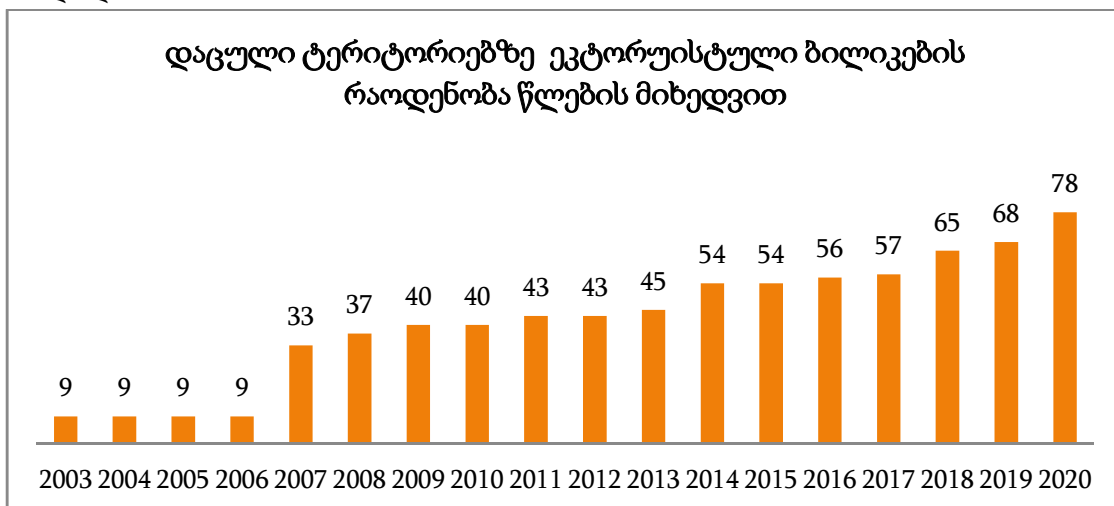
) ბორჯომ-ხარაგაულის ეროვნული პარკის ტერიტორიაზე მოეწყო 6 ეკოტურისტული ბილიკი, ბილიკების სიგრძე - ჯამში 141,8 კმ;

) ბაწარა-ბაბანეურის დაცულ ტერიტორიაზე მოეწყო საგანმანათლებლო ბილიკი, ბილიკის სიგრძე - 3 კმ;

2020 წლის მდგომარეობით დაცულ ტერიტორიებზე სულ 78 საფეხმავლო (მათ შორის სამანქანოსთან ინტეგრირებული) ბილიკი და 5 სანაოსნო მარშრუტია.

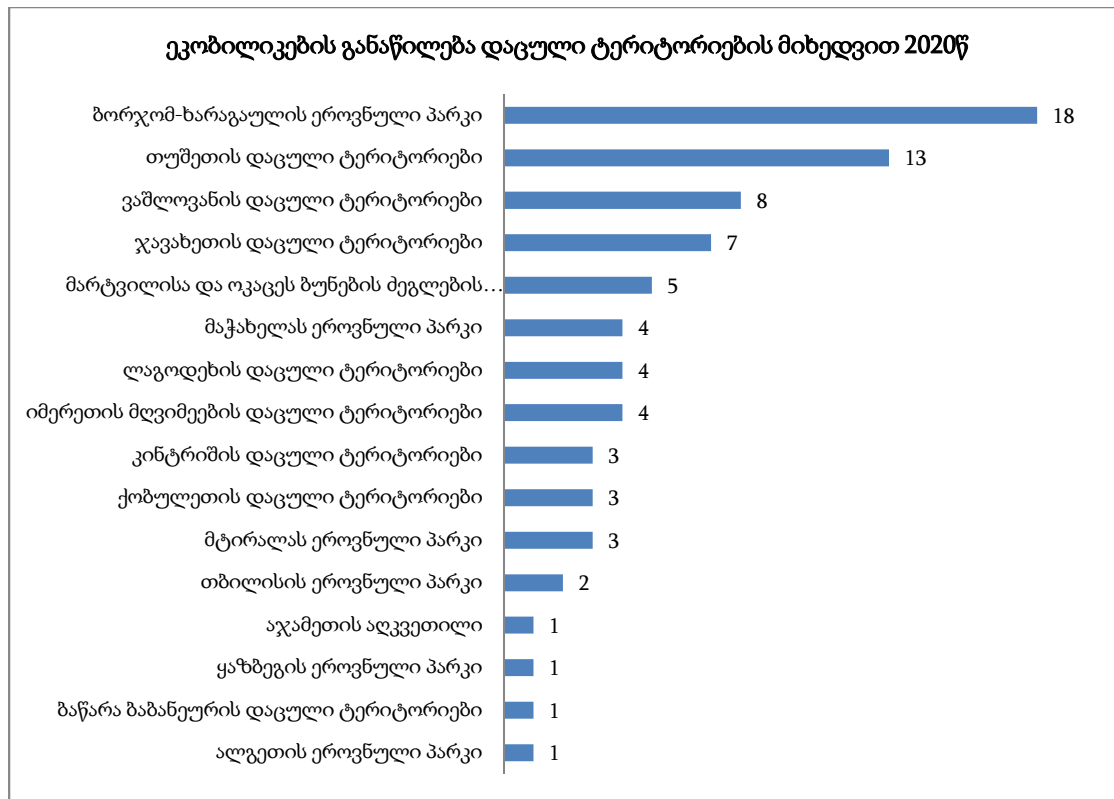
ეკობილიკების საერთო სიგრძე 1722 კმ-ია.

2020 წელს ეკობილიკების ჯამური სიგრძე 2019 წლის მონაცემთან (1551 კმ) შედარებით 171 კმ-ით არის გაზრდილი.

2020 წლის ანგარიში

სსიპ დაცული ტერიტორიების სააგენტო

საინფორმაციო, საინტერპრეტაციო და მიმართულების მანიშნებელი დაფები

2020 წელს 17 დაცული ტერიტორიის ადმინისტრაციისთვის (აჯამეთის, ალგეთის, ბაწარა-ბაზანეურის, ბორჯომის, ჭაჭუნას, ფშავ-ხევსურეთის, კოლხეთის, ლაგოდეხის, მაჭახელას, მარიამჯვარის, მტირალას, იმერეთის მღვიმეების, თუშეთის, ვაშლივანის, ყაზბეგის, მარტვილისა და ოკაცეს და კინტრიშის დაცული ტერიტორიები) მომზადდა და დაიბეჭდა სხვადასხვა სახის საინფორმაციო, მიმართულების მანიშნებელი, სადემარკაციო და ამკრძალავი ნიშნის დაფები და სტიკერები მათ შორის, 137 ცალი მიმართულების მანიშნებელი დაფა, 55 ცალი წყლის მანიშნებელი დაფა, 435 ცალი სადემარკაციო და ამკრძალავი ნიშნის დაფა, 2 ცალი პარკირების ამკრძალავი ნიშანი, 61 ცალი საკარვე ადგილის აღმნიშვნელი დაფა, 363 სხვადასხვა ზომის ბოძი, 20 სხვადასხვა ზომის აბრა ვიზიტორთა და ადმინისტრაციის ცენტრებისთვის, 28 ცეცხლის დასანთები ადგილის მანიშნებელი დაფა, 43 ცალი ვერტიკალური დაფა, 3 საგზაო დაფა, 43 სხვადასხვა სახის აბრა, დაფა და ნიშანი, 553 სხვადასხვა ზომის სტიკერი, 1 ცალი შტენდერი.

პროექტის „დაცული ტერიტორიების სისტემის შესაძლებლობათა გაძლიერება სამუშაოს ეფექტიანობის გაუმჯობესება და ცნობიერების ამაღლება“ ფარგლებში მომზადდა და 6 ადმინისტრაციის ტერიტორიაზე განთავსდა საინფორმაციო, საინტერპრეტაციო და გამაფრთხილებელი სახის დაფები. სულ მომზადდა 276 ცალი სხვადასხვა სახის დაფა და 437 ცალი სტიკერი. დონორი ორგანიზაცია - UNDP.

) **ვაშლოვანის დაცული ტერიტორიები** - 25 ცალი საინტერპრეტაციო დაფა (25 დამატებითი სტიკერი), 17 ცალი საინფორმაციო დაფა (17 ცალი დამატებითი სტიკერი), 1 ცალი გამაფრთხილებელი ბანერი (1 ცალი დამატებითი სტიკერი), 5 ცალი საინფორმაციო დაფის სტიკერი

) **ჯავახეთის დაცული ტერიტორიები** - 9 ცალი საინტერპრეტაციო დაფა (9 ცალი დამატებითი სტიკერი), 9 ცალი საინფორმაციო დაფა (9 ცალი დამატებითი სტიკერი), 3 ცალი ადგილის ნიშნის დაფა (3 ცალი დამატებითი სტიკერი), 8 ცალი წყლის მანიშნებელი დაფა (8 ცალი დამატებითი სტიკერი), 12 ცალი საკარვე (12 დამატებითი სტიკერი) და 12 ცალი ცეცხლის დასანთები ადგილის მანიშნებელი დაფა (12 დამატებითი სტიკერი), 7 ცალი გამაფრთხილებელი ნიშნის დაფა (7 ცალი დამატებითი სტიკერი)

) **იმერეთის მღვიმეების დაცული ტერიტორიები** - 5 ცალი საინტერპრეტაციო დაფა (5 ცალი დამატებითი სტიკერი), 4 ცალი გამაფრთხილებელი ნიშნის დაფა (20 ცალი დამატებითი სტიკერი), 30 ცალი ვერტიკალური დაფის სტიკერი.

) **თუშეთის დაცული ტერიტორიები** - 24 გამაფრთხილებელი დაფა (12 ცალი დამატებითი სტიკერი), 54 ცალი ვერტიკალური დაფის სტიკერი, 72 ცალი საინტერპრეტაციო დაფის სტიკერი.

) **კოლხეთის ეროვნული პარკი** - 2 მიმართულების მანიშნებელი დაფა (2 ცალი დამატებითი სტიკერი), 14 გამაფრთხილებელი დაფა (13 ცალი დამატებითი სტიკერი), 1 საინფორმაციო დაფა (1 დამატებითი სტიკერი), 8 საინტერპრეტაციო დაფა (6 დამატებითი სტიკერი).

) **ლაგოდეხის დაცული ტერიტორიები** - 81 გამაფრთხილებელი დაფა (82 დამატებითი სტიკერი), 24 ვერტიკალური დაფა (24 დამატებითი სტიკერი), 8 ცალი საინტერპრეტაციო დაფა (8 ცალი დამატებითი სტიკერი), 2 ცალი მიმართულების მანიშნებელი დაფა.

2020 წლის განმავლობაში ეტაპობრივად 35 ბუნების ძეგლისთვის 174 საინფორმაციო, სადემარკაციო და ამკრძალავი ნიშნის დაფა მომზადდა, მათ შორის:

- ✓ 8 ბუნების ძეგლისთვის მომზადდა 75 ამკრძალავი დაფა, დაფინანსების წყარო - ბიუჯეტი.
- ✓ 13 ბუნების ძეგლისთვის მომზადდა 14 საინფორმაციო დაფა, დონორი - UNDP.
- ✓ NPARD-ის ვალდებულების ფარგლებში 32 ბუნების ძეგლისთვის მომზადდა 85 სადემარკაციო (სასაზღვრო) დაფა, დაფინანსების წყარო - ბიუჯეტი

საინფორმაციო მასალები

პროექტის „დაცული ტერიტორიების სისტემის შესაძლებლობათა გაძლიერება სამუშაოს ეფექტიანობის გაუმჯობესება და ცნობიერების ამაღლება“ ფარგლებში ხვადასხვა დაცული ტერიტორიისთვის მომზადდა და დაიბეჭდა 9500 ტრიპლეტი და 10 000 რუკა-ბუკლეტი.

- ✓ ტრიპლეტები მომზადდა ცხრა (9) დაცული ტერიტორიისთვის: ქობულეთის, კოლხეთის, ჭაჭუნას, იმერეთის, მტირალას, მაჭახელას, კინტრიშის, თბილისის და ყაზბეგის დაცული ტერიტორიებისთვის.

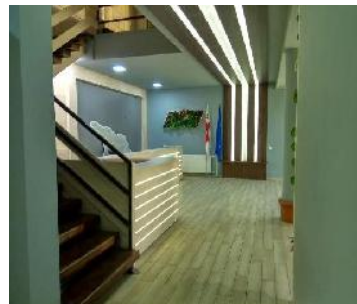
- ✓ რუკა-ბუკლეტები მომზადდა შვიდი (7) დაცული ტერიტორიისთვის: ვაშლოვანის, თუშეთის, ჯავახეთის, ლაგოდეხის, კოლხეთის, აჯამეთის და ქობულეთის დაცული ტერიტორიებისთვის.

4.2. ახალი ეკოტურისტული სერვისები

-) 2020 წელს კოლხეთის ეროვნულ პარკში მოეწყო თოვების პარკი, ანაკლიის ტურისტული თავშესაფრის მიმდებარედ. დონორი: USAID პროექტი „ზრდა“
-) გაიჯარდა კოლხეთის ეროვნულ პარკში პანტონით მომსახურებები პალიასტომის ტბისა და პალიასტომი - ფიჩორის ტურისტულ მარშრუტებზე. ასევე გაიჯარდა სასტუმროც.
-) დასასრულდა კოლხეთის ეროვნული პარკის ადმინისტრაციულ ეზოში საოჯახო ტიპის 4 ერთეული კოტეჯის მშენებლობა,
-) ვაშლოვანის დაცულ ტერიტორიებზე განხორციელდა ინფრასტრუქტურული სამუშაოები, გარემონტდა ადმინისტრაციული შენობა. ვაშლოვანის დაცულ ტერიტორიებზე, კერძოდ ბუღა მოედნის (ვოლიერის) დაცვის სადგურზე შეიღება ხის გადახურული საჩრდილობელი და საპიკნიკე მაგიდები. უსახელოს უღელტეხილის ტერიტორიაზე კი ვიზიტორებისათვის მოეწყო გარე საპირფარეშო.

მიმდინარე ინფრასტრუქტურული პროექტები

-) თუშეთის დაცული ტერიტორიებისთვის, USAID ZRDA საგრანტო პროგრამის ფარგლებში შემუშავდა პროექტი ალვანში ვიზიტორთა ცენტრის დიზაინის მომსახურების შესყიდვაზე.
-) დასრულდა სამშენებლო სამუშაოები ხარაგაულის ვიზიტორთა ცენტრში. ვიზიტორთა ცენტრის საგამოფენო სივრცე აღიჭურვა საინფორმაციო და ინტერაქტიული მასალებით. საგამოფენო სივრცის მოწყობა დაფინანსებულია ტრანსსასაზღვრო გაერთიანებული სამდივნოს მიერ (TJS).
-) განხორციელდა ბორჯომის ვიზიტორთა ცენტრის საგამოფენო სივრცის ძირითადი სარემონტო სამუშაოები, მიმდინარეობს ინსტალაციების და სტიკერების დამზადება.

) იმერეთის მღვიმეების დაცულ ტერიტორიებზე, კერძოდ სათაფლიას აღკვეთილში კლდოვანი ბილიკის კლდის მასივებზე მოეწყო დამცავი ბადეები ქვათაცვენის ასაცილებლად. ასევე გაიწმინდა კლდოვანი ბილიკი. კლდოვან ბილიკზე ხის მოაჯირების ნაცვლად მოეწყო რკინის მოაჯირები.

) ნავენახევის მღვიმეში უსაფრთხოების დაცვის პრინციპების შესაბამისად დამონტაჟდა ახალი სანათები, გასწორდა კიბეები ბეტონის საფარით, განხორციელდა მღვიმეში არსებული მოაჯირების გამაგრებითი სამუშაოები. განახლდა ელექტრო გაყვანილობის სადენები მღვიმესა და ადმინისტრაციულ შენობაში, დაყენდა მეხამრიდი მოწყობილობები.

) ქობულეთის დაცული ტერიტორიების საგანმანათლებლო ბილიკზე განახლდა გადასახედი კოშკურა და ხიდი.

) ალგეთის ეროვნული პარკის ტერიტორიაზე კავკასიის ბუნების ფონდის (CNF) მხარდაჭერით მიმდინარეობს რეინჯერთა სახლისა და ცხენებისათვის თავლის მშენებლობა. გერმანიის განვითარებისა და თანამშრომლობის ბანკის (KFW) მხარდაჭერითა და დაფინანსებით ეროვნული პარკის ტერიტორიაზე მიმდინარეობს კოტეჯის მშენებლობა (ვიზიტორთა თავშესაფარი).

) მიმდინარეობს მტირალას, კინტრიშის და ლაგოდეხის დაცული ტერიტორიების ბილიკების პროექტირება.

) განახლდა ზიკ-ლაინის აღჭურვილობა შეიცვალა ახლით და კონსტრუქციებს ჩაუტარდა რეაბილიტაცია ასევე დაიდგა სახლი ინსტრუქტორებისათვის და უსაფრთხოების ქამრებისათვის.

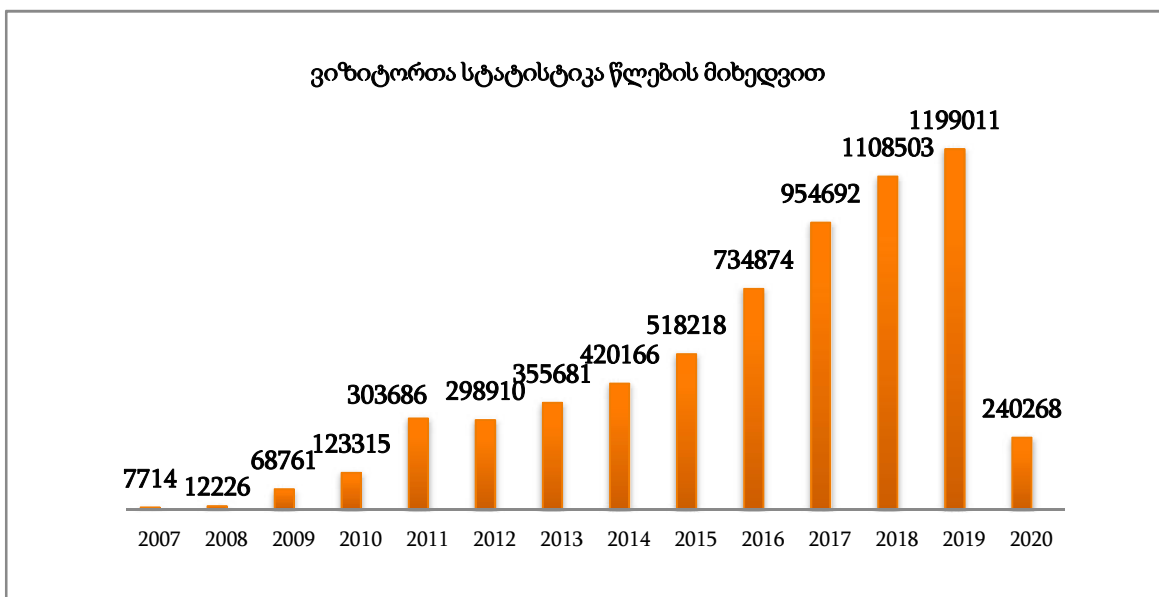
) მტირალას ეროვნულ პარკში ადმინისტრაციის შენობას ჩაუტარდა რეაბილიტაცია, სოფელ ჩაქვისთავში წაბლნარას ბილიკზე მოეწყო რკინის მოაჯირები, ასევე მოეწყო საპიკნიკე ფანჩატურები.

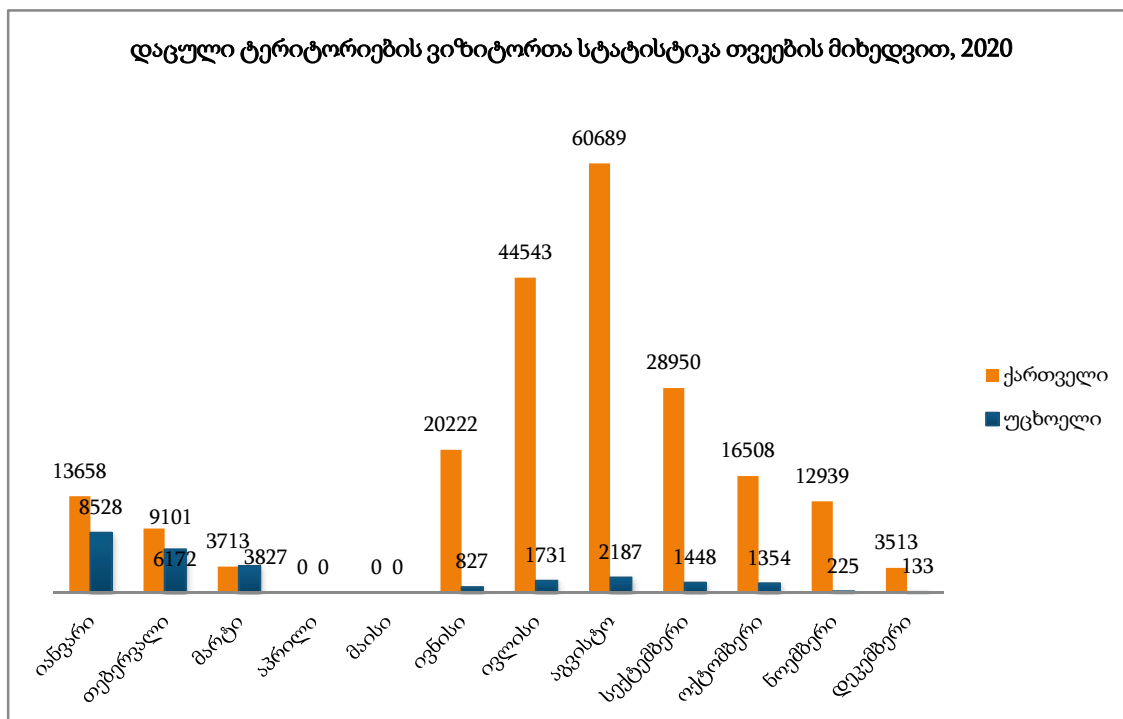
4.3. ვიზიტორების და შემოსავლების სტატისტიკა

2020 წლის განმავლობაში, საქართველოს დაცულ ტერიტორიებზე ვიზიტორთა რაოდენობა (240 268 ვიზიტორი) 2019 წლის მონაცემებთან შედარებით (1 199 011 ვიზიტორი) 80% -ით შემცირდა.

ვიზიტორთა რაოდენობის შეცირება გამოწვეულია მსოფლიოში ახალი კორონავირუსის (COVID 19) გავრცელებიდან და ყვეყანაში შექმნილი ვითარებიდან გამომდინარე.

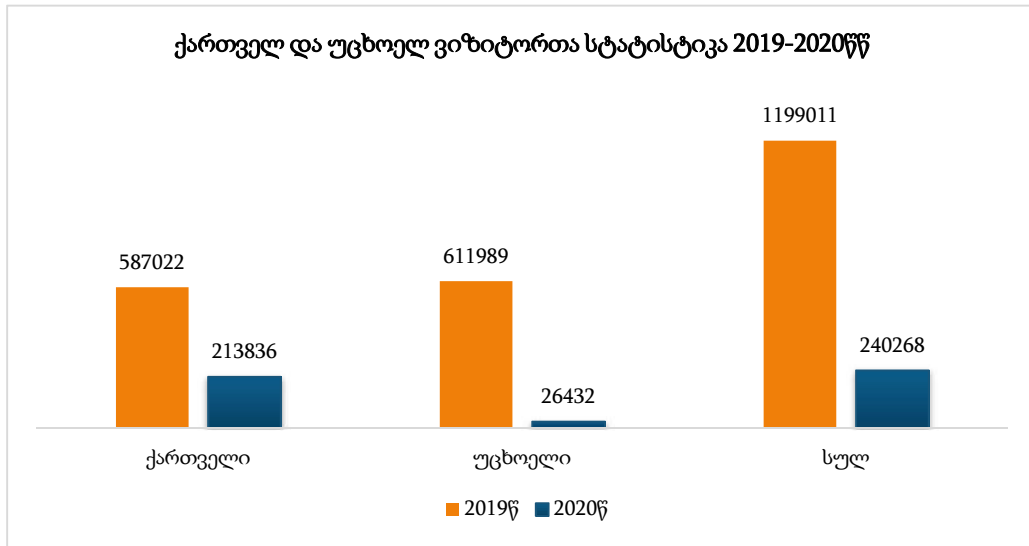

დიაგრამა 1. დაცული ტერიტორიების ვიზიტორთა სტატისტიკა წლების მიხედვით 2007-2020 წწ

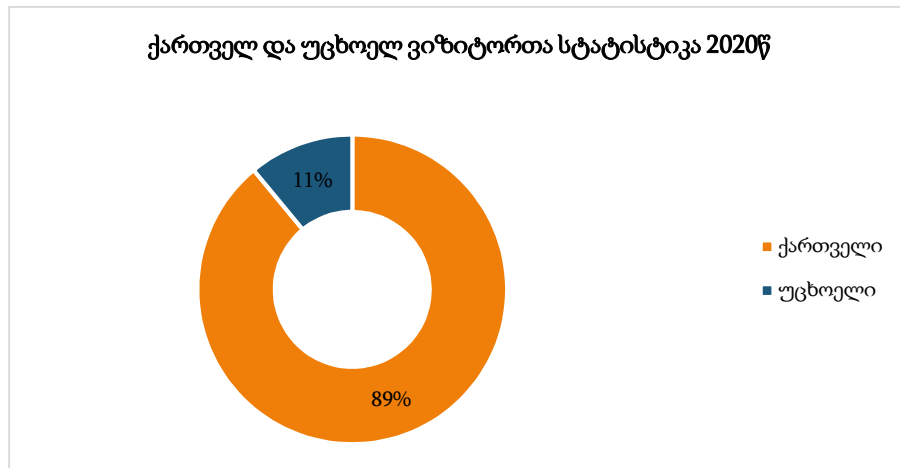
2020 წლის ანგარიში
სსიპ დაცული ტერიტორიების სააგენტო

დიაგრამა 2. ვიზიტორთა სტატისტიკა თვეების მიხედვით 2020წ.

დიაგრამა 3. ვიზიტორთა სტატისტიკა 2019-2020წწ

2020 წლის ვიზიტორთა შორის 89% ქართველია (213 836 ვიზიტორი), ხოლო 11% უცხოელი (26 432 ვიზიტორი). 2020 წლის მონაცემებით 2019 წლის მონაცემებთან შედარებით ქართველი ვიზიტორების რაოდენობა შემცირებულია 64%-ით, ხოლო უცხოელი ვიზიტორების რაოდენობა შემცირებულია 96 %-ით.

დიაგრამა 4. ქართველ და უცხოელ ვიზიტორთა სტატისტიკა 2020წ

2020 წლის განმავლობაში ყველაზე მეტი ვიზიტორი ესტუმრა

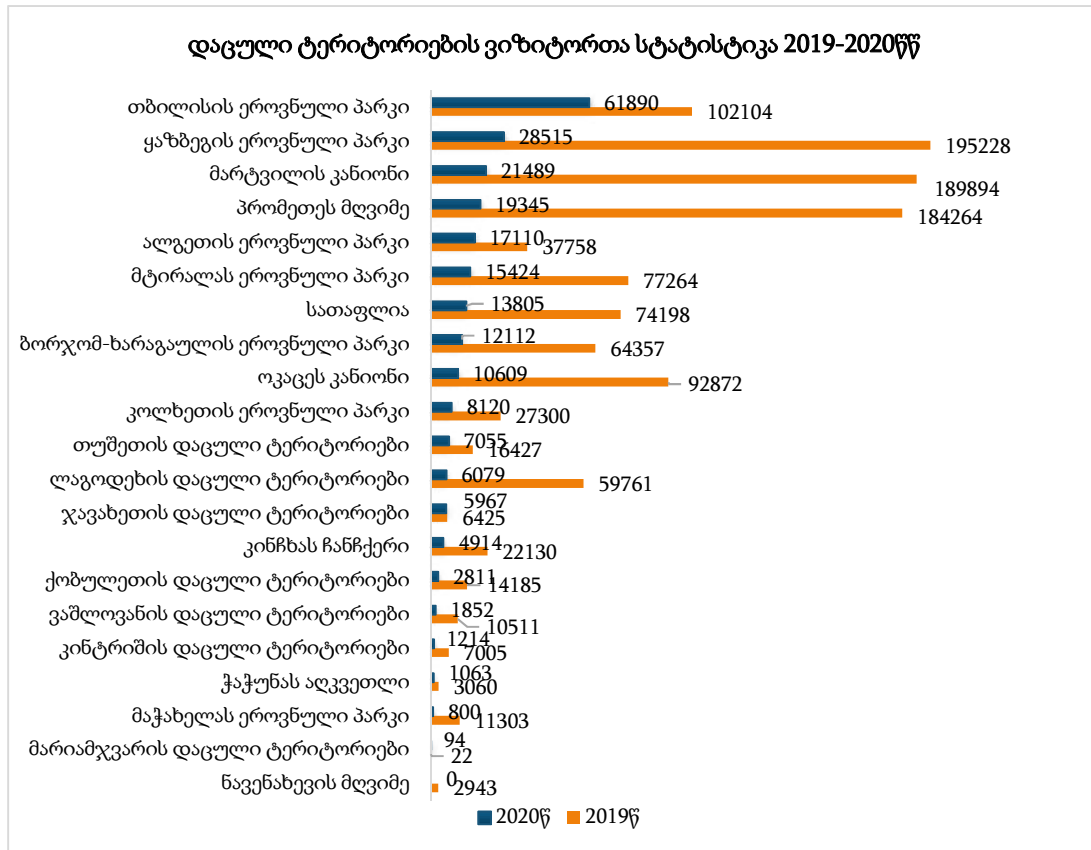
-)/ თბილისის ეროვნულ პარკს, დაცული ტერიტორიების ვიზიტორების 26%;
-)/ ყაზბეგის ეროვნულ პარკს, დაცული ტერიტორიების ვიზიტორების 12%;
-)/ მარტვილის კანონს, დაცული ტერიტორიების ვიზიტორების 9%;

2020 წლის ანგარიში

სსიპ დაცული ტერიტორიების სააგენტო

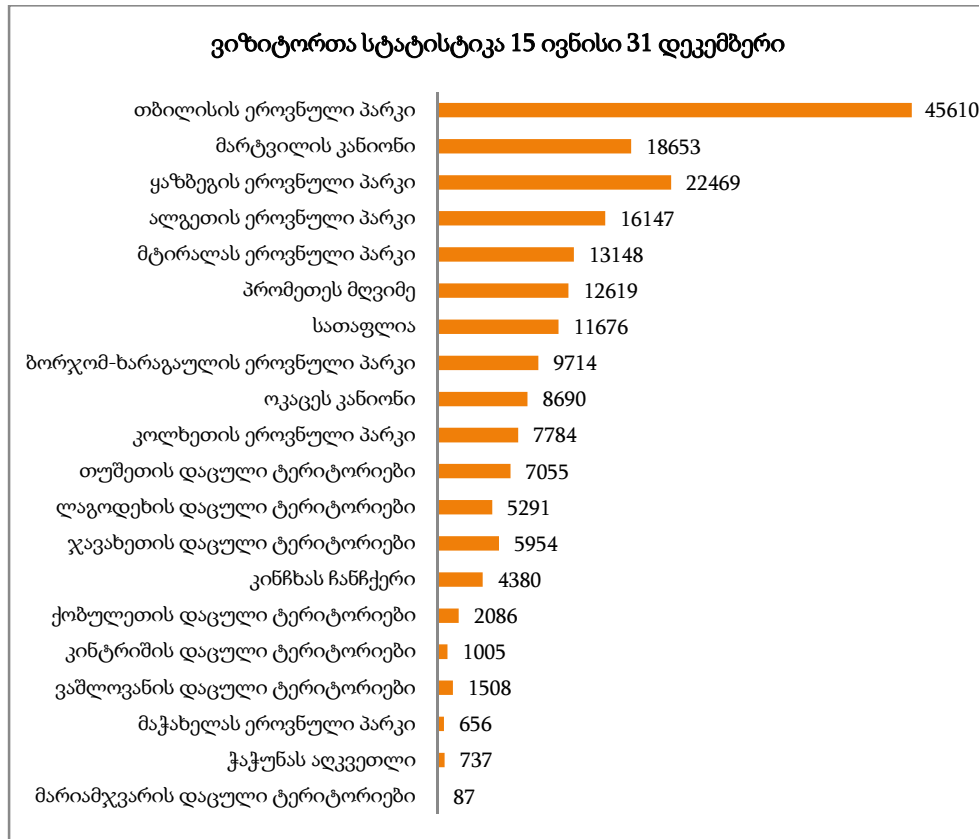
- პრომეთეს მღვიმეს, დაცული ტერიტორიების ვიზიტორების 8%;
- ალგეთის ეროვნულ პარკს, დაცული ტერიტორიების ვიზიტორების 7%.

დაცული ტერიტორიების ვიზიტორების 62% ესტუმრა: თბილისის ეროვნულ პარკს (26%), ყაზბეგის ეროვნულ პარკს (12%), მარტვილის კანიონს (9%), პრომეთეს მღვიმეს (8%), ალგეთის ეროვნულ პარკს (7%), ხოლო დანარჩენი 38% ესტუმრა მტირალას, სათაფლიას, ბორჯომ-ხარაგაულის, ოკაცეს, კოლხეთის, თუშეთის, ლაგოდეხის, ჯავახეთის, კინჩხას, ქობულეთის, კინტრიშის, ვაშლოვანის, მაჭახელას, ჭაჭუნას და მარიამჯვარის დაცულ ტერიტორიებს.

დიაგრამა 5. ვიზიტორთა სტატისტიკა დაცული ტერიტორიების მიხედვით 2019-2020წწ

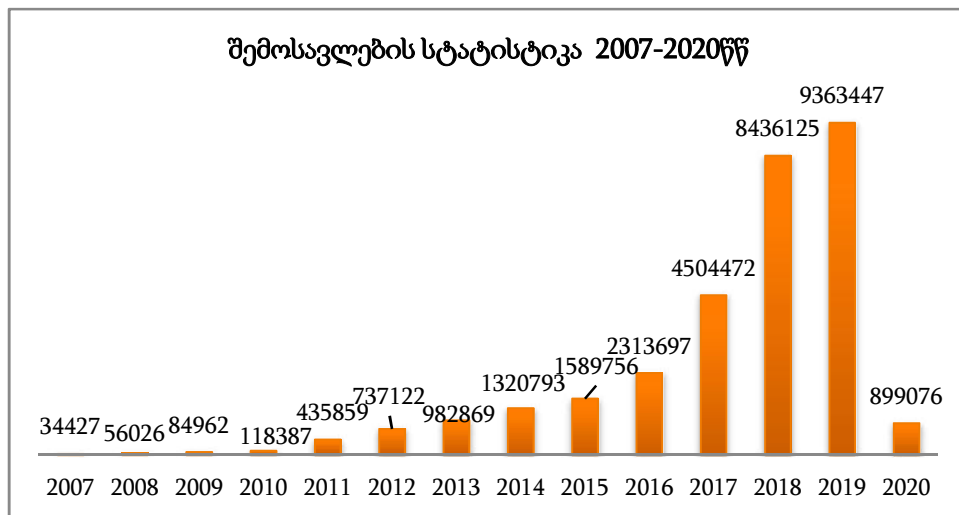
განსხვავებულია ახალი კორონავირუსის გავრცელების შემდეგ ტოპ 5 დაცული ტერიტორია ვიზიტორთა რაოდენობის მხრივ, 15 ივნისიდან 31 დეკემბრის ჩათვლით ყველაზე მეტი ვიზიტორი ესტუმრა თბილისის ეროვნულ პარკს (23%), მარტვილის კანიონს (10%), ყაზბეგის ეროვნულ პარკს (12%), ალგეთის ეროვნულ პარკს (8%) და მტირალას ეროვნულ პარკს (7%).

დიაგრამა 6. ვიზიტორთა სტატისტიკა 2020 წლის 15 ივნისიდან 31 დეკემბრის ჩათვლით

ეკოტურისტული სერვისებიდან მიღებული შემოსავლები

2020 წლის განმავლობაში ეკოტურისტული სერვისებიდან მიღებულმა შემოსავლებმა შეადგინა 899 076 ლარი, რაც წინა 2019 წლის ანალოგიურ მაჩვენებელთან (9 363 447 ლარი) შედარებით 90%-ით არის შემცირებული.

დიაგრამა 7. ეკოტურისტული სერვისებიდან მიღებული შემოსავლები 2007-2020 წწ

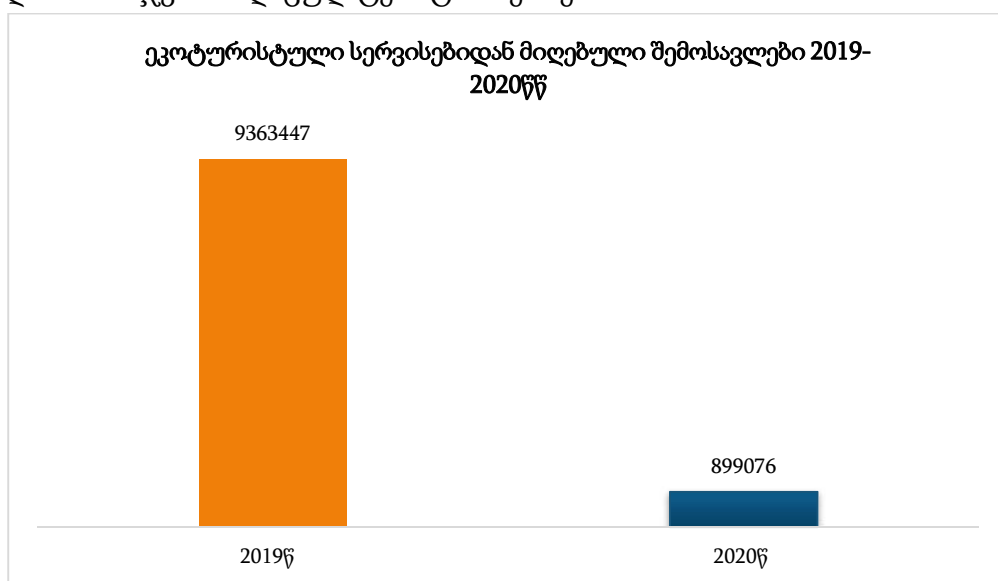
2020 წლის ანგარიში

სსიპ დაცული ტერიტორიების სააგენტო

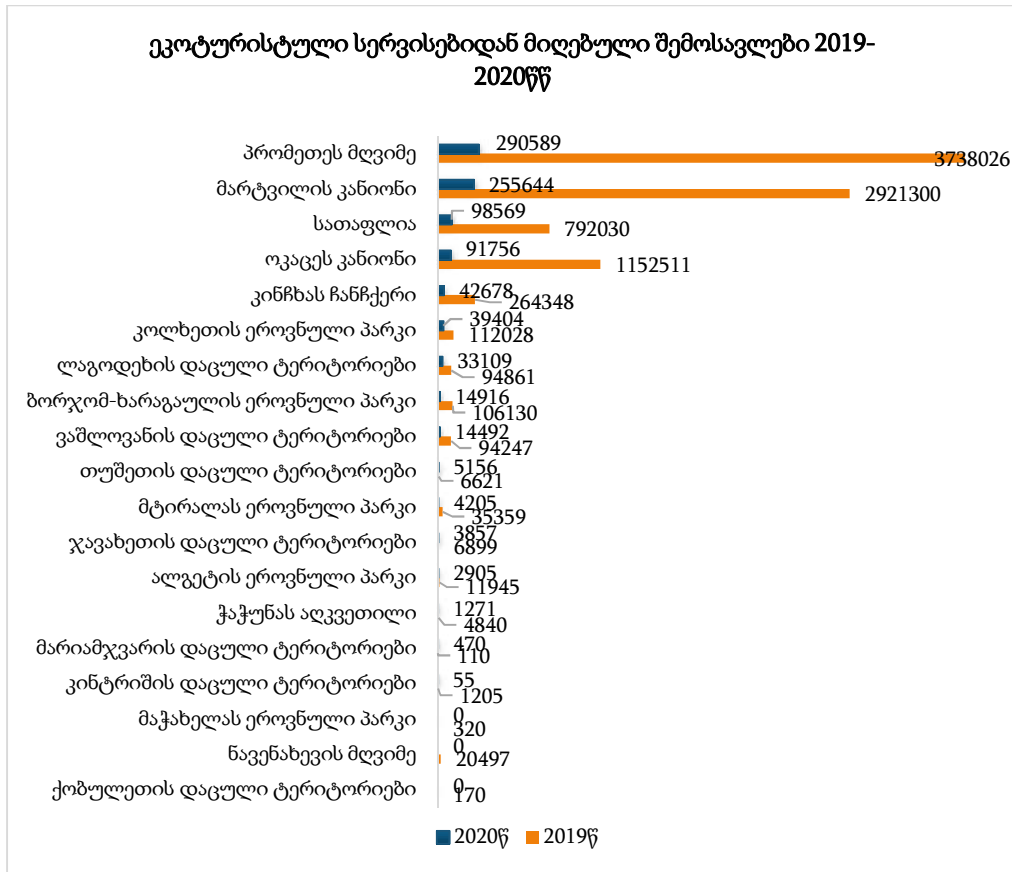
დაცული ტერიტორიების ეკოტურისტული სერვისებიდან მიღებული შემოსავლები ნაწილდება შემდეგნაირად:

-)/ პრომეთეს მღვიმე - დაცული ტერიტორიების ეკოტურისტული შემოსავლების 32%
-)/ მარტვილის კანioni - დაცული ტერიტორიების ეკოტურისტული შემოსავლების 28%
-)/ სათაფლია - დაცული ტერიტორიების ეკოტურისტული შემოსავლების 11%,
-)/ ოკაცეს კანioni - დაცული ტერიტორიების ეკოტურისტული შემოსავლების 10%
-)/ კინჩხას ჩანჩქერი - დაცული ტერიტორიების ეკოტურისტული შემოსავლების 5%

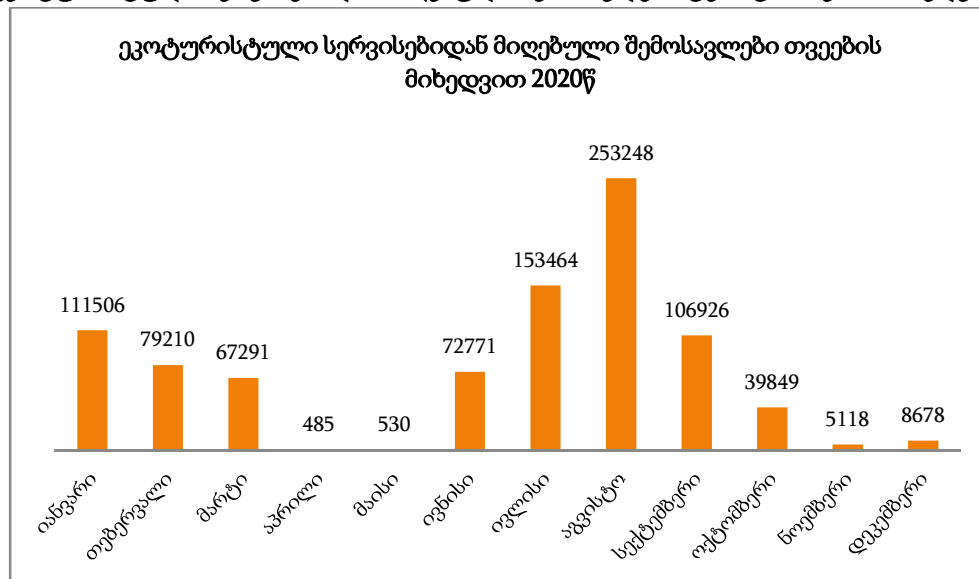
ეკოტურისტული სერვისებიდან მიღებული შემოსავლების 14% მოდის ლაგოდეხის, ბორჯომ-ხარაგაულის, კოლხეთის, ვაშლოვანის, მტირალას, ჯავახეთის, ალგეთის, თუშეთის, ჭაჭუნას, კინტრიშის და მარიამჯვარის დაცულ ტერიტორიებზე.

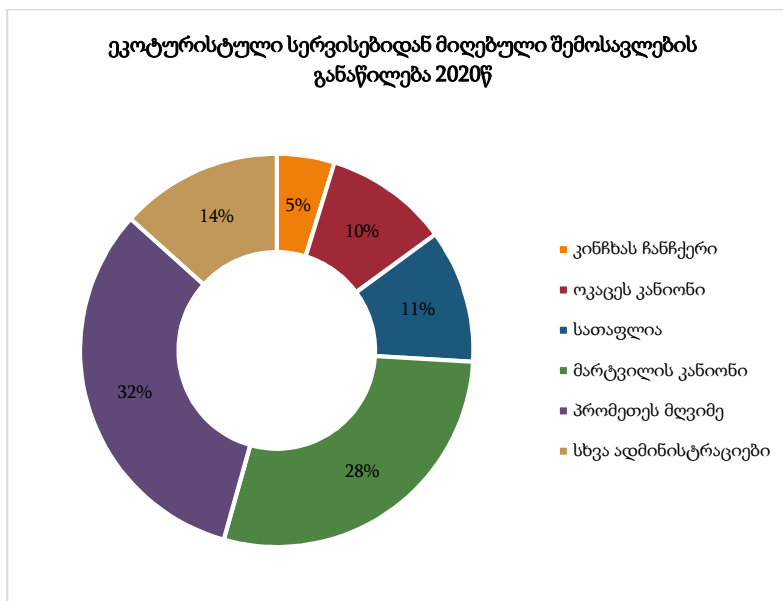
დიაგრამა 8. ეკოტურისტული სერვისებიდან მიღებული შემოსავლები 2019-2020წწ

დიაგრამა 9. ეკოტურისტული სერვისებიდან მიღებული შემოსავლები ტერიტორიების მიხედვით 2019-2020წწ

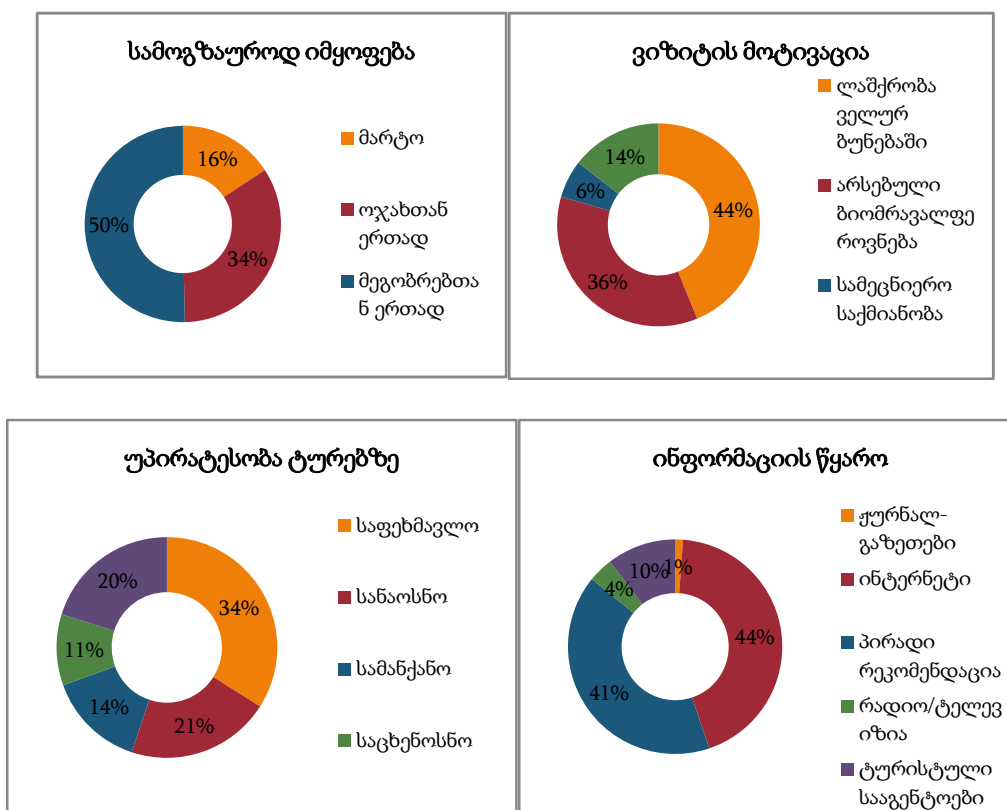

დიაგრამა 10. ეკოტურისტული სერვისებიდან მიღებული შემოსავლები თვეების მიხედვით 2020წ

დიაგრამა 11. ეკოტურისტული სერვისებიდან მიღებული შემოსავლების განაწილება ტერიტორიების მიხედვით 2020წ

4.4. ვიზიტორთა გამოკითხვის შედეგები

4.5. თანამშრომლობა დაინტერესებულ მხარეებთან

საქართველოს ტურიზმის ეროვნული ადმინისტრაციის მიერ, გერმანიის საერთაშორისო თანამშრომლობის საზოგადოების მხარდაჭერით, სსიპ დაცული ტერიტორიების, ეროვნული სატყეო სააგენტოს და სხვადასხვა ასოციაციისა და ექსპერტების ჩართულობით, შემუშავდა საქართველოს ეკოტურიზმის სტრატეგია.

სსიპ დაცული ტერიტორიების სააგენტო საქართველოს კუჭურულ მარშრუტების სტრატეგიული განვითარებისა და სერტიფიცირების საბჭოს წევრია და მონაწილეობს მიღებულ განაცხადებთან დაკავშირებით წინადადებებისა და რეკომენდაციების შემუშავებაში.

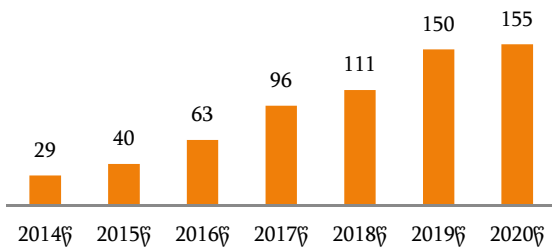
CENN-ის ორგანიზებით კავკასიის რეგიონში დაიწყო პროექტი Digital Caucasus. პროექტის მთავარი მიზანი კავკასიის მასშტაბით ტურიზმის სფეროში მოღვაწე მცირე და საშუალო ბიზნესების ხელშეწყობა, კავკასიის, როგორც ერთიანი ტურისტული დანიშნულების ადგილის პოპულარიზაცია და ამ სექტორის მთავარი მოთამაშეებისთვის ციფრული უნარების განვითარებაა. 2020 წლის 29 სექტემბერს გაიმართა ფორუმი თემაზე „ტურიზმის სექტორის ციფრული ტრანსფორმაცია ეკონომიკური განვითარებისათვის“ სსიპ დაცული ტერიტორიების სააგენტო შესაძლებლობის ფარგლებში ჩართულია სამუშაო პროცესში.

4.6. დაცული ტერიტორიების სარგებელი

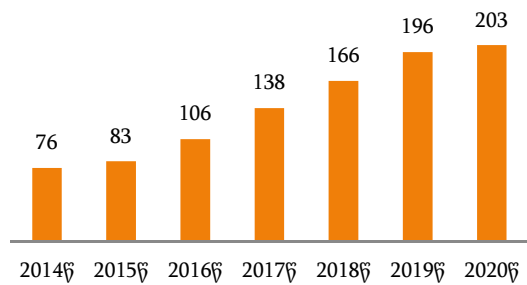
დაცული ტერიტორიების დაარსება-განვითარების შედეგად ყოველწლიურად იზრდება დაცული ტერიტორიების მიმდებარედ დასაქმებულთა რაოდენობა და ტურისტული სერვისებიდან მათი შემოსავლები.

2020 წელს მსოფლიოში შექმნილი ვითარებიდან და საქართველოში ახალი კორონავირუსის (COVID 19) გავრცელებიდან გამომდინარე, ქვეყანის მასშტაბით გამოცხადებულ საგანგებო მდგომარეობის საფუძველზე დახურული იყო ეროვნული პარკების ვიზიტორთა ცენტრები ასევე ყველა ტიპის ტურისტული ობიექტი, თუმცა 2020 წელს დაცული ტერიტორიების მიმდებარედ საოჯახო სასტუმროების, კვების ობიექტების და მაღაზიების მშენებლობა გაგრძელდა და წინა წელთან შედარებით კვლავ გაზრდილია მაჩვენებელი.

დაცული ტერიტორიების მიმდებარედ
კვების ობიექტების რაოდენობა 2014-
2020წწ

დაცული ტერიტორიების მიმდებარედ
მაღაზიების რაოდენობა 2014-2020წწ

დაცული ტერიტორიების დაარსება-განვითარების
შედეგად დაცული ტერიტორიების მიმდებარედ
სასტუმროების და საოჯახო სასტუმროების
რაოდენობა 2014-2020წწ

